

ČASOPIS
ZAMESTNANCOV
š. p. LESY SR
BANSKÁ BYSTRICA
máj 2008

5 Lesník

O poslednom mohykánovi
a spoločných lesníckych koreňoch

Dokedy ešte potrvá boj
s ochrancami prírody?!

Odštartovali sme beh na dlhé
trate o peniaze z eurofondov

Téma mesiaca: LESNÍCKE DNI 2008

Lesník,

časopis zamestnancov štátneho podniku LESY Slovenskej republiky, Banská Bystrica

redakčná rada

Ing. Ján Mičovský, CSc.,
Ing. Jozef Marko,
Ing. Lucia Hanková,
Ing. Rudolf Bruchánik, PhD.,
JUDr. Milan Vančo,

predseda redakčnej rady

Ing. Jozef Djubek

výkonný redaktor

Mgr. Peter Gogola,
www.lesy.sk,
e-mail: peter.gogola@lesy.sk

rada stálych prispievateľov

Ing. Július Burkovský, Jiří Junek,
Ing. Radoslav Lorko,
Ing. Igor Vizslai,
Ing. Boris Pekarovič,
Dáša Pavlovičová,
Ing. Jaroslav Kobza,
Ing. Jozef Sokol, Jozef Šabo,
Ing. Ľuboš Tuľák, Ing. Marcel Fiala,
Ing. Ladislav Dochán,
Roman Podolinský, Ing. Ján Bulla,
Ing. Marek Tabernaus,
Ing. Peter Patay, Ing. Ján Vavrek,
Dušan Dávid, Ing. Jozef Štaško,
Rudolf Halák, Ing. Karol Volentier,
Martin Matys

grafická úprava

Mária Gálová, Miloš Sedláček
Národné lesnícke centrum,
T. G. Masaryka 22, 960 92 Zvolen

náklad: 3000 výtlačkov

foto obálka

Ing. Jozef Marko
*Lesník na LO Bikš v Slovenskom raji
(LS Spišská Nová Ves) Róbert Pekár
kontroluje lapač*

adresa redakcie

Námestie SNP č.8,
975 66 Banská Bystrica,
Tel.: 048/434 42 78,
Fax: 048/434 41 91

registrácia

MK SR B 13 r. č. 3821/2007
zo dňa 1.8.2007

26

31

Obsah

2 **Obsah**

3 **Editorial**

Spýtali sme sa...

Téma mesiaca: Lesnícke dni 2008

4 **Lesnícke dni**

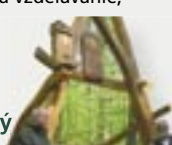
Vývoj propagácie ochrany lesov, stromov, prírody a životného prostredia

5 **Deň stromkov a vtákov**

6 **Na slovíčko...**

... s Ing. Ludmilou Marušákovou,
námestníčkou riaditeľa Ústavu pre
lesnícke poradenstvo a vzdelávanie,
NLC Zvolen

Návrat

7 **Chodník trochu iný**

8 **Pribudlo významné lesnícke miesto**

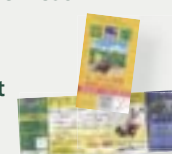
9 **Lesnícke dni v regiónoch**

10 **Nová lesná informačná kancelária so ženským rukopisom**

Vestibul budovy OZ Považská Bystrica
zmenený na nepoznanie

11 **Súťaž Stromy našich lesov**

Finále

12 **Mladým patrí svet**

13 **Silva Regina 2008**

Repríza veľkého upratovania

14 **Nečakané pozvanie**

Moravské postrehy

15 **„Neuznávam striedanie lesníkov“**

Technik LS Lednické Rovne Marián
ČEREPAN st.

16 **Pocť slovenskému lesnému hospodárstvu v roku 1943**

17 **Stromy extra: Sophora japonica L. – sofora**

18 **Máj na Lesnej správe Medzilaborce**

19 **IV. Najpriateľnejšia cesta?**

Prírode blízke obhospodarovanie lesa

20 **Posledný Mohykán**

Spoločné lesnícke korene

22 **Postup lykožrúta vieme spomaliť, ale nedostihneme ho**

24 **Lesnícke inšpirácie z Južnej Moravy**

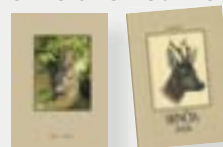
26 **Dokedy ešte bude trvať boj s ochrancami prírody?!**

V Hornom Smokovci diskutovali lesníci z celého Slovenska

30 **Beh na dlhé trate odštartovaný**

LESY SR š.p. sa budú uchádzať v 89 projektoch o takmer 700 mil. Sk

31 **Jozef Hertz: Srnčia zver**

Víkend na lesníckej chate
LESY pre oddych a dovolenku
- LESY pre všetkých

Reagujete

32 **Lesné zamestnanie v prvej polovici 20. storočia**

33 **Stará láska nehrdzavie**

O akvaristovi Ing. Jozefovi ŘEZANKOVI

34 **Inzercia**

35 **Každý z nás je komunikátor!**

Nehnevajme sa

Prečo mám rád les

36 **Uveríte?**

Križovka

37 **Filokartia**

Poľovnícky receptár

38 **Pre deti**

39 **Kalendár podujatí**

Pozvánka

Životné jubileá

40 **Levické poľovnícke dni**

Ani sme sa nenazdali a je tu opäť máj. Máj, mesiac lásky (alebo čoho ešte?). K problematike mesiaca mája sa svojho času v jednom zo svojich dialógov veľmi lapidárne vyjadril aj klasik slovenského humoru, Milan Lasica a Július Satinský:

S: ...májové noci plné hviezd a májová bryndza plná vitamínov a Mayove knihy plné dobrodružstiev. Po celom svete znie to sladké slovo – máj.

L: Angličan spieva svojej milej: Máj bjútyful bejby.

S: Maďar šepce svojej Maďarke: Žuži, kel libamáj vad' kačamáj? A milenci, akí sú pozorní! Podakto-ri so sekerou v ruke...

L: ...podídu k svojej milej a milá padne ako podťatá.

S: Ale čoby. Milenci so sekerami v rukách kráčajú do lesa.

L: Máte pravdu. Vražda v lese, obeť prikrýta jemnými konárikmi, v korunách stromov spievajú drozdy Valčík na rozlúčku.

S: Nie. Oni nevraždia. Nie sú to lúti vrahovia, oj, nie. Sú to švární junáci, ktorí sekerami vytínajú stromy a odnášajú ich do dediny.

L: A iní mládenci zas rozoberajú domy a vozia ich do lesa. Čosi – kamsi stojí v dedine hustý les a v hustom lese dedina.

S: Vy ste nepočuli, ako sa stavajú máje? Starý slovenský zvyk. Za tmavej noci vytne mládenec strom a postaví ho milej pred dom.

L: Za tmavej noci? Veď sa môže pomýliť.

S: Myslíte, že by mohol vyťať vedľajší strom?

L: Nie. Ale strom môže postaviť pred vedľajší dom, v ktorom býva Jožo Ťapko, starý mládenec. Ten by sa čudoval.

...tolko k mesiacu máj humoristi. My sa však so všetkou vážnosťou zamýšľame nad aktuálnou udalosťou, ktorá tento mesiac rezonuje médiami i širokou verejnosťou a od prvého januára poznačí život nás všetkých. Áno, nemýľte sa. Mám na mysli zmenu meny. Príchodu eura sa budeme venovať v júňovej téme mesiaca. Dovtedy dovidenia. A užite si máj.

S úctou

Peter Grogan

Anketa

Ing. Luboš Németh, ekonomický riaditeľ š.p. LESY SR

Nuž, je to lepšia tesná polovica, teda mohlo byť aj horšie. Ale naším cieľom musí byť aspoň 70%+. Vybudovať si takúto úroveň dôvery je beh na dlhú trať, a pritom je isté, že za nás to nikto iný nepobeží.

Ing. Miroslav Lelák, riaditeľ OZ Prešov

Ak na to pozerám matematicky, tak je to nadpolovičná väčšina, čo je celkom uspokojujúce. Z pohľadu minulosti, keď lesnícky stav bol tvrdo skúšaný rôznymi mediálnymi atakami, ale aj atakmi tzv. „ochranárov“ lesa, v období keď sa v médiách živilo podozrenie o nečistých obchodoch s drevom smerom na vývoz

(čo samozrejme aj po rôznych kontrolách nikdy nebolo dokázané), je toto číslo priam fantastické.

Dnes sme však trochu už v inej polohe a 53% obyvateľov, ktorí nám dôverujú je veľmi zaväzujúci údaj. Myslím si, že každý z nás je presvedčený o tom, že lesnícka práca je veľmi náročná, zodpovedná a zmysluplná. Našou úlohou preto je rôznymi aktivitami o tom presvedčiť aj ostatnú verejnosť.

Ing. Július Burkovský - lesník, ochranár
Nazdávam sa, že súčasná 53 percentná

dôveryhodnosť lesníckeho povolania je oproti minulosti potešiteľná, avšak bolo by želateľné dosiahnuť ešte vyššie percento dôveryhodnosti. Napomôcť k tomu môže pokračovanie v intenzívnom propagačno - výchovnom pôsobení, aby si čo najširšia verejnosť uvedomila, že lesnícke povolanie je nielen hospodárskeho, ale aj verejnoprospešného charakteru.

Alice Palacká, Střední lesnícká škola v Hranicích, Česká republika

Je to hodně i málo. Hodně proto, že kdyby se někdo zeptal mě, na to, kolik lidí se myslí, že být lesníkem je důvěryhodné povolání, byla bych bohužel asi skeptičtější než Váš průzkum. Přesto nebo právě proto, že jsem učitelka na lesnické škole a mám syna lesníkem. Je to málo, protože lesnické povolání je krásné, smysluplné, obohacující, důležité, nezastupitelné, přestože vyčerpávající a často nedoceňované.

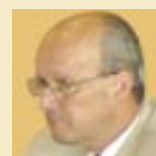
Myslím, že je více posláním než povoláním a práci lesníka ocení v prakticky až jeho potomci. Nenadarmo se říká, že každý lesník si svou péčí o svůj les staví svůj pomník slávy nebo hanby. V lese se totiž způsob lesnické péče dá poznat i po dlouhých letech a chyby se špatně napravit.

Ing. Ludmila Marušáková, námestníčka riaditeľka ÚLVP NLC Zvolen

Určite je to pozitívny výsledok, aj keď nie ideálny. Po dlhom období pasivity sa totiž

v ostatných rokoch odštartovali mnohé zaujímavé projekty, o ktorých som presvedčená, že priaznivo ovplyvňujú verejnú mienku. Chceme dosiahnuť, aby lesníctvo bolo vnímané ako prínos pre ľudí, pre regióny, pre vidiecky priestor a lesník ako človek blízky, ktorému záleží na svojom okolí a spoločnosti. Naďalej je však nutné, aby sa lesnícke organizácie spravali zodpovedne a transparentne.

Kamil Cejpek, FPV UMB B. Bystrica
Profesiou lesník vnímam

skôr ako poslanie, metaforicky až ako rehoľu. Je to človek vysoko zviazaný s prírodným prostredím, jeho ochrana, pokračovateľ pôvodného tvoriteľského diela, ktorý dobre vie, že každý neodborný zásah v lese sa vypomstí nielen súčasnej, ale často skôr budúcim generáciám. Lesník je podľa mňa človek univerzálny, pretože sa rozumie nielen drevu, rastlinstvu či živočíšstvu, ale vníma vzájomné súvislosti „živej a neživej“ súčasti nášho bytia na tejto zemi. A tak sa mi uvedené číslo zdá malé.

Lesnícke dni

Peter GOGOLA

Myšlienka pripomínať si význam lesov a prírody nie je nová. Už predchádzajúce generácie mali svojich osvietených predstaviteľov, ktorí vnímali potrebu zdôrazňovať zmysel ochrany lesov. Vďaka nim sa rodili iniciatívy, ktoré mali rovnaký cieľ, i keď iný názov. Či to bol „Deň stromkov a vtákov“, „Deň Zeme“ či „apríl - mesiac lesov“, vždy bolo motívom konania pochopenie významu prírody, ochrana životného prostredia a potreba vstúpiť ich širokej verejnosti. Tretie tisícročie prináša nové výzvy, nové symboly, inú hodnotovú hierarchiu spoločnosti. Mladá generácia chce žiť vo veľkomestách a konzumovať digitálnu zábavu. Les a jeho blahodarný vplyv na človeka je bagatelizovaný. Načo les? Drevo nahradí plast. Šum stromov hudba z mp3 prehrávača. Čistú vodu z bystriny značkový nápoj z plastovej fľaše. Tento pokrivený pohľad môžu napraviť len tí, ktorí lesu najlepšie rozumujú – lesníci. Preto vznikla myšlienka uskutočniť Lesnícke dni (mimochodom – to, že vznikla v ženskej hlave, asi nie je náhoda, ženy vďaka citlivejšiemu pohľadu na svet vymysleli tie najúžasnejšie veci). Lesníckym dňom sme venovali májovú Tému mesiaca. Julko Burkovský a Dušan Mikuš sa na ne pozreli z historického hľadiska, ich súčasnú podobu a vznik priblížila v rozhovore Ľudmila Marušáková a celé spektrum autorov zostavilo pestrý kaleidoskop ukončených Lesníckych dní.

Vývoj propagácie ochrany lesov, stromov, prírody a životného prostredia

Július BURKOVSKÝ

Význam lesov, stromov a celej prírody pre človeka si už oddávna uvedomovali lesníci i prírodovedci, ktorí sa snažili rôznymi propagačnými a výchovnými podujatiami dosiahnuť pochopenie ich významu a ochrany aj v myšliach širokej verejnosti a najmä mládeže. Niektoré z týchto podujatí sa stali tradičnými a zachovali sa dodnes, iné zanikli alebo sa pretransformovali do iných podujatí. Pripomeňme si aspoň niektoré významnejšie akcie.

Najstaršou a podnes prežívajúcou propagačnou akciou je **Deň vtákov**, pripadajúci každoročne na prvého apríla. Táto tradícia vznikla v roku 1900, teda ešte za čias Rakúsko – uhorskej monarchie, keď bola známa pod názvom **Deň ochrany vtáctva a stromov**. Jej iniciátorom bol brezniansky rodák, prírodovedec a polyhistor Oto Herman (1835 – 1914). Prvý apríl bol vhodným termínom pre upriamenie pozornosti na ochranu vtáctva, pretože práve v apríli sa vracia zo zimovísk najviac druhov sťahovavých vtákov. Ochrana stromov, ktoré vtáctvo využíva na hniezdenie, je pritom rovnako dôležitá.

Na Deň vtákov nadväzuje v roku 1952 zavedený **Mesiac lesov**, ktorým bol stanovený apríl. Tejto najvýznamnejšej propagačnej akcii predchádzala v roku 1946 zavedená propagačná kampaň **Týždeň lesov a stromov**, ktorá sa konala v jarných mesiacoch, ako aj pred druhou svetovou vojnou nesmelé zavádzaný **Deň lesov**. Za Mesiac lesov bol vybraný apríl z toho dôvodu, lebo práve vtedy sa začína s jarným zalesňovaním, čo sa spravidla využívalo pre slávnostné zahájenie kampane. Do zalesňovania sa brigádnicke zapájala najmä školská mládež. Počas Mesiacu lesov sa konali rôzne odborné podujatia pre vlastníkov lesov a pracovníkov v lesnom hospodárstve. Pre širokú verejnosť to boli zas podujatia zamerané na pochopenie hospodárskeho a spoločenského významu lesov, ako aj dôležitosti ochrany lesov pred poškodeniami a najmä pred požiarimi. Využívali sa k tomu najrôznejšie formy propagačno – výchovného pôsobenia, najmä články v odbornej a periodickej tlači, prednášky, besedy, film, a neskôr aj televízia. Napriek určitému formalizmu v minulosti sa tradícia Mesiacu lesov zachovala podnes. V súčasnosti Mesiac lesov vrcholí **Lesníckymi dňami** v závere apríla, kedy sa koná najviac atraktívnych propagačných akcií. Novodobou, ale svojím významom a dosahom najdôležitejšou propagačnou akciou je **Deň stromu**, ktorý

je sviatkom všetkých, ktorí majú radi les. Táto celoslovenská slávnosť sa koná každoročne v polovici júla v Lesníckom skanzene vo Vydrovskej doline pri Čiernom Balogu. Teší sa vždy záujmu niekoľkých tisícok návštevníkov a nadobúda tradičný charakter. (v roku 2008 sa uskutočnil už siedmy ročník Dňa stromu).

Na mesiac lesov nadväzuje máj, ktorý je mesiacom lásky a kvetov, a na tento zas jún – Mesiac poľovníctva, neskôr rozšírený na **Mesiac poľovníctva a ochrany prírody**. Jún bol vybraný za mesiac poľovníctva z toho dôvodu, že práve vtedy sa rodia mláďatá viacerých druhov zveri. Cieľom propagácie je poukázať predovšetkým na starostlivosť poľovníkov o zver a jeho ochranu.

Ochrana celej prírody, vrátane lesa ako jej najdôležitejšej súčasti, sa stala náplňou ďalších propagačných akcií. Ministerstvo školstva a národnej osvety v Bratislave v roku 1943 nariadilo organizovať pre školskú mládež slávnosť nazvanú **Deň slovenskej prírody**, ktorá sa mala konať vždy v jarných mesiacoch, spravidla v máji, hoci prvý ročník sa uskutočnil výnimočne v júni. Cieľom bolo v mládeži prebúdzajúci záujem o prírodu a pestovať lásku k nej vychádzajúci z povinnosti zachovávať bohatstvo prírody, rozmnožovať ho a takto zveľadené odovzdávať budúcim pokoleniam. Ministerstvo v obežníku adresovanom riaditeľstvom všetkých škôl a škôldozorným úradom zaslalo okrem spomenutého nariadenia aj námety na zostavenie programu slávnosti so zverejnením priloženého „desatora“ vyjadrujúceho vzťah človeka k prírode. Uložené bolo program zostaviť tak, aby táto slávnosť patrila medzi najradostnejšie školské dni a aby si mládež z nich odniesla trvácne a hlboké dojmy. V prednáškach sa mal vyzdvihnúť význam rastlín, stromov, živočíchov a celej prírody vôbec, pretože je človeku nielen na potešenie, ale aj na ošoh. Toto podujatie v dôsledku vojnových rokov a zániku Slovenského štátu zaniklo tiež.

Najvýznamnejšie a najrozsiahlnejšie

propagačno – výchovné podujatie ochrany prírody na Slovensku vzniklo v roku 1963 pod názvom Dni ochrany prírody. Toto podujatie sa konalo každoročne počnúc dňom 21. marca, na ktorý pripadá prvý jarný deň, a končiac 1. apríla, teda v deň vtákov, ktorým zas začína Mesiac lesov. Tento termín nebol zvolený náhodne, veď s príchodom jari, po dlhých zimných mesiacoch sa človek vždy stáva vnímavjší k prebúdajúcej sa prírode. Počiatkové smerovanie na mládež bolo neskôr rozšírené aj na širokú verejnosť. Do veľkého množstva konkrétnych podujatí, ktoré boli starostlivo pripravované a zapájali profesionálne i dobrovoľné organizácie ochrany prírody. Ochrane lesa ako neodmysliteľnej súčasti prírody sa tiež venovala náležitá pozornosť. Po roku 1990 začali Dni ochrany prírody upadať až napokon napriek tridsaťročnej tradícii zanikli úplne.

Najširšie zamerané propagačno – výchovné podujatia sa týkajú ochrany a tvorby životného prostredia. Dňa 5.6.1972 sa konala v Štokholme konferencia OSN na ktorej bola prijatá prvá medzinárodná deklarácia ochrany životného prostredia. Na počesť tejto konferencie bol 5. jún ustanovený ako **Svetový deň životného prostredia**, ktorý sa od osemdesiatych rokov minulého storočia zaviedol aj na Slovensku. V roku 1990 sa Slovensko pripojilo k celosvetovej kampani za zachovanie priaznivých životných podmienok na Zemi zavedením sviatku **Deň Zeme** (Earth Day), ktorý pripadá na 22. apríl. Táto kampaň sa začala v roku 1970 v USA s cieľom presadiť problematiku ochrany životného prostredia do politickej diskusie a podporiť verejný záujem o ňu. Nebývalý ohlas na túto kampaň bol impulzom pre vznik tradície osláv Dňa Zeme. Možno však konštatovať, že propagačno – výchovné akcie zamerané na problematiku ochrany životného prostredia na Slovensku zatiaľ nedosiahli takej spontánnosti ako to bolo v prípade Dní ochrany prírody. ■

Deň stromkov a vtákov

Dušan MIKUŠ

Na budúcu jar tomu bude 70 rokov čo Ministerstvo hospodárstva vydalo výnos zo dňa 31.1.1939 čis. P – 1718 – IX. – 1939 a dohodlo sa s ministerstvom školstva, že v roku 1939 a v rokoch budúcich sa usporiada na obecných a meštianskych školách deň lesných stromkov a vtákov.

Krajinský úrad v Bratislave nariadil všetkým okresným úradom na Slovensku, aby spoločne so školskými inšpektorátmi a správami škôl usporiadali DEŇ STROMKOV A VTÁKOV v dobe od 11. do 18. apríla 1939. Okresné úrady vydali nariadenie príslušným obecným úradom a obvodným horárom, aby po dohode s urbárskymi predstaviteľmi a pomocou lesných hájnikov určili vhodné plochy a postarali sa o lesné sadenice. Obvodným horárom bolo uložené, aby boli správam škôl a obecným úradom k dispozícii. Propagáciu obstarala Zemská rada v Bratislave. O výsledku bolo potrebné podať správu do 31.8.1939.

A správy to boli zaujímavé. Slávnosti sa odbavovali s najväčšou dôstojnosťou. Tú im dal aj samotný termín 16.4. v nedeľu po poludní. Mládež za účasti širokého obecnstva, zástupcov úradov a rôznych zborov, predstavenstiev obcí, recitovala básne, spievala piesne, zaspievali hymnu. Sadili sa stromy – najčastejšie lipy ako symboly slobody Slovenska.

V niektorých obciach sa akcia nekonala a dôvod bol úsmevný. V obci nebolo kde posadiť strom.

A ja dodávam. Dodnes ich je tam málo, a všetko je v ľuďoch vtedy aj dnes.

Tak ako vtedy aj dnes a vo všetkom platí: **„Kto chce, hľadá spôsob, kto nechce, hľadá dôvod“**.

Iba sa zamýšľam nad tým, či v podobnom zmysle nemala táto akcia pokračovanie

- keď horári či vedúci poľesí navštevovali školy a vysvetľovali mládeži dôležitosť lesa, život zveri, chod prírody, nebezpečenstvo požiarov.

- keď celé školy, chodili zalesňovať delimitované plochy „Z“ a počuli o dôležitosti lesa
- keď lesníci ako turisti či milovníci prírody, brali na výlety do lesa so sebou krdle detúreniec z dedín i miest
- keď školy na výletoch neskôr na branných dňoch navštevovali lesovňa a počúvali rozprávanie lesníkov
- keď sa stretali lesníci a mládež pri opekaní slaninky
- keď sme na MDD učili deti zamestnancov poznávať zvieratá, kvety, stromy, chránené živočichy
- keď dnes znovu navštevujeme školy, sadíme stromy, učíme deti o lese.

Chceme povedať do médií v roku 2009 alebo už teraz rok vopred, alebo máme právo či povinnosť povedať, že deň stromu má (či bude mať) sedemdesiate výročie.

Možno s vojnovými a revolučnými prestávkami.

Neprihlasujeme sa k režimu, dobe, deportáciám, ale k myšlienke a k tej by sme sa prihlásiť mali.

S pozdravom LESU ZDAR !

Dušan Mikuš

Na slovíčko...

... s Ing. Ľudmilou Marušákovou, námestníčkou riaditeľa Ústavu pre lesnícke poradenstvo a vzdelávanie, NLC Zvolen

Peter GOGOLA

Myšlienka zorganizovať celoštátnu kampaň, ktorá by zjednotila lesníkov a oslovovala širokú verejnosť, bola Vašou iniciatívou. Čo Vás k tomu inšpirovalo?

S myšlienkou organizovania Lesníckych dní som sa stretla počas pracovnej cesty vo fínskych Helsinkách. Zaujala ma idea partnerstva a spolupráce silnej lesníckej obce vlastníkov lesa s ďalšími lesníckymi organizáciami. To ma inšpirovalo i motivovalo k „odskúšaní“ podobného projektu v slovenských podmienkach. Projektový zámer sa stretol s pochopením vedenia Národného lesníckeho centra, štátneho podniku LESY SR a ďalších partnerov. Vďaka podpore vedenia lesníckych subjektov i všetkých zainteresovaných, najmä lesných pedagógov, sa začiatkom roka 2007 vytvorila pomerne silná partnerská koalícia, ktorú spájala spoločná vízia opätovne dosiahnuť dôveryhodnosť a pozitívne vnímanie lesníctva verejnosťou. V podstate som presvedčená, že lesníci sú k spoločnému postupu prinútení spoločenskými dňami a silným postavením viacerých záujmových skupín. Pri odovzdávaní posolstiev a komunikácii s verejnosťou je nutné zvoliť jednotný postup, ktorý zvýši efektívnosť a silu kampane. Na celoslovenskom programe druhého ročníka Lesníckych dní sa podieľalo obdivuhodný počet 65 partnerov prevažne lesníckych organizácií, ktorých zoznam je prístupný na www.lesnickedni.sk.

Lesnícke dni majú za sebou druhý, bezpochyby úspešný ročník. Domnievate sa, že vzniká tradícia?

Z hľadiska účasti verejnosti i medializácie projektu bol v porovnaní s minulým rokom tento ročník rozhodne úspešnejší. Zaslúžila sa o to aj mediálna kampaň, i keď konštatujeme isté rezervy v podrobnejšej informovanosti o podujatiach konaných v jednotlivých lokalitách. Väčšia účasť návštevníkov podujatí, účasť zástupcov ministerstva pôdohospodárstva a ďalších významných hostí svedčí o tom, že verejnosť akceptuje snahu lesníkov o aktívny dialóg. Bola by škoda, keby sme v budúcnosti nenadviazali na prvé úspechy a pozitívne ohlasy. Vytvorenie tradície každoročného organizovania Lesníckych dní závisí od mnohých okolností. Závisí od presvedčenia

a entuziazmu mnohých lesníkov, pochopenia predstaviteľov i finančnej spoluúčasti lesníckych organizácií. Verím však, že sa dokážeme zmobilizovať a každoročne ponúknuť veľkým i malým návštevníkom program vzbudzujúci lásku a úctu k lesu a prírode. Napokon týmto smerom kráča aj väčšina členských krajín EÚ, ktoré sa v októbri zapájajú do organizovania Európskeho lesníckeho týždňa (European Forest Week), pre vznik ktorého bol jedným z podnetov aj úspešný prvý ročník Lesníckych dní 2007.

Aká je Vaša vízia Lesníckych dní? Ako a koho by mali v budúcnosti oslobovať?

Mojou snahou je, aby sa Lesnícke dni každoročne v jarnom období stali naozajstnou oslavou lesa a lesníckej práce. Prioritne sa budeme orientovať na deti a mladých ľudí. Je to práve tá cieľová skupina, ktorá je ešte relatívne ľahko „formovateľná“. Práve v ich srdciach je potrebné „zapáliť plamienok“ a tak prispieť k zmene chovania a budovaniu zodpovednému prístupu k prírode a svojmu okoliu. Okrem toho si uvedomujeme, že deti a mladá ľudia predstavujú budúcich politikov, poslancov, ktorí budú rozhodovať a ovplyvňovať budúce dianie v spoločnosti. Preto je potrebné ich už teraz vychovávať, pomôcť im vytvárať si vlastné názory a životné hodnoty. Zaujímavou cieľovou skupinou by mohli byť osoby so špeciálnymi potrebami a hendikepované osoby, ktorým často zdravotné prekážky bránia plnohodnotne vnímať les a prírodu. Podujatia organizované pre tieto skupiny pomôžu postihnutým osobám zmysluplne a aktívne tráviť čas a získavať nové vedomosti a zručnosti. Takého typu akcií navyše priťahujú pozornosť médií. Pokračovať sa rozhodne oplatí aj s projektom zameraným na podporu dobrovoľného darčovstva krvi Zelená kvapka krvi.

Lesnícke dni by mali každoročne ponúkať nové témy, nové príbehy, ktoré zaujmú médiá a verejnosť. Osvedčilo sa pozvať významných hostí z kultúrneho a spoločenského života. Ľudi zaujmeme a priťahujeme kultúrnym podujatím a akoby mimochodom sa dozvedia informácie o činnosti lesníkov a lesnom hospodárstve, ktoré ako samotné témy často nie sú predmetom verejnému záujmu. Za vhodné témy považujem aj prezentáciu tých činností, ktorými lesníci prispievajú ku zvyšovaniu kvality života ľudí v regiónoch. Príkladom je rozvoj miestneho turizmu vďaka vybudovaniu lesníckych náučných chodníkov, cyklotrás alebo iných lesníckych technických a historických pamiatok. Osloviť chceme nielen obyvateľov vidieka, ale aj väčších miest. V budúcnosti vidím priestor na rôzne typy multimediálnych a internetových prezentácií. Pilotne bol v tejto oblasti vytvorený a počas Lesníckych dní aj spustený do prevádzky lesnícky informačný portál www.forestportal.sk.

Ďakujem za rozhovor. ■

Sadí aj Andrej Mojžiš

Návrat

Ján MIČOVSKÝ

Lesníci spájajú občanov v prospech krajiny, v ktorej žijú! Práve takéto poslanstvo mohol vycítiť pozorný návštevník Lesníckeho dňa, ktorý spolu s obcami regiónu Kľačianskej doliny usporiadal OZ Žarnovica. Dobrá spolupráca lesníkov s „dolinou“ sa začala už vlni, keď tunajšie obce spojil náučný chodník vedúci po stopách lesnej železnice. Fenomén železničky je tu aj desaťročia po jej zániku prekvapivo silný a práve vďaka nemu sa zrodila myšlienka, ktorú žarnovickí kolegovia dotiahli v sobotu 24. apríla do brilantnej podoby.

Slávnostné otvorenie na Kolárovej bolo zmesou tradícií a srdečnosti. Po lesníkoch stretnutie otvoril riaditeľ OZ v Žarnovici Milan Pacher, prihovoriť sa aj predseda Regiónu Kľačianskej doliny, starosta Ján Repiský. Následne zazneli krásne slová Andreja Mojžiša venované lesu... Bolo v s k u t k u d o b r ý m rozhodnutím organizátorov p o z v a t

Chodník trocha iný

Ján MIČOVSKÝ

Už prvý pohľad na bizarnú vstupnú bránu chodníka, od ktorej si symbolický kľúč z rúk „domáceho pána“ preberá po príhovoroch generálny riaditeľ LESOV SR Jozef Mindáš naznačuje, že takmer 300 hostí tu čaká 28. apríla 2008 čosi neobvyklé....

na Lesnícky deň tohto zemitého a znamenitého herca. Elegantný priebeh dňa zvýraznil moderátorský výkon Dušana Dávida, ktorý bol sám o sebe presvedčivou lesníckou prezentáciou.

Súčasťou podujatia bola lesnícka výstava, ktorú otvoril Andrej Mojžiš. Výborná, ale mala chybu - trvala iba jeden deň! Historické plány, mapy, knihy, prístroje, firemné označenia, ale aj fotografie zo života lesníkov, to všetko by si zaslúžilo, aby výstavu videlo čo najviac ľudí. Čo takto jej putovná verzia nainštalovaná na školách?

Zasadiť Stromy poznania do vkusne pripraveného miniarboréta mali okrem Andreja Mojžiša česť aj zástupcovia Matice Slovenskej, ktorí svoj úprimný vzťah k lesníckej histórii regiónu dokázali už viackrát. Objektívny sa najviac sústredili na Patrika Švajdu, ktorý musel okrem sadenia zvládnuť aj stovky venovaní svojim faníňkám. Jeho prítomnosť bola ďalším dobrým ťahom organizátorov!

A potom si už bolo treba len vybrať: Lesní pedagógovia školili, a to nielen mladých (až by ste neverili, ako málo pozná národ svoje stromy...), ženy z Hrabíčova vyvárať drevorubačskú poživeň predkov – párance (míňali sa veru rýchlejšie, ako stihla voda vriieť...), bruchatka spievala (a skutoční majstri sa ani nezapotili), kláty lietali do dialky (divili by ste sa, ako šikovne aj z rúk pani sekretárky)...

Je zjavné, že v Klačianskej doline vzniká vďaka žarnovickým lesníkom a ich schopnosti oslovit „svojich“ občanov dobrá tradícia. Práve takýto prístup rozhodne o návrate lesníctva medzi najdôveryhodnejšie profesie. ■

LES JE V DOBRÝCH RUKÁCH

Krst publikácie

SYMBIÓZA KRÁSA A ÚČELNOSTI

A vskutku! Lesnícky náučný chodník TAJCH, ktorý neďaleko Pavloviec vybudoval OZ Prešov je symbiózou krásy a účelnosti. Prirodzené krivky dreva, do ktorých sú vklinené kamene, vytvárajú na výš 5 km dlhom chodníku originálne stojany pre 38 informačných tabúľ. Hoci tieto sú svojim obsahom i grafikou zvládnuté profesionálne, „soľou“ chodníka je najmä množstvo trojrozmerných expozícií: hospodárska budova s náradím, horáreň, lesná škôlka, drevorezby diviakov i lesníka s piernkou, uhliarsky milier, retortná pec, horniny, mraveniská, krmelce, vozy, rizne, studničky...

MNOŽSTVO INFORMÁCIÍ

Trasa chodníka je prekvapivo členitá, od močarín a lúk, cez porasty a semenné sady až po vrcholové bralá. Bonbónikom je výstup na skalu zaistenú reťazami, kde sa návštevníkovi odkryje panoráma Slánskych vrchov. Možno ešte väčšie prekvapenie ho čaká pri kamennom vodopáde so sochou Márie Terézie, na ktorej cisárovná číta svoj slávny lesný výnos... Výpočet môže pokračovať vynikajúcou lesnou školou, ktorá bude skvelou pomôckou pre pedagógov nielen lesných.

Po množstve atrakcií by mierne unavený návštevník (na trase však nájde dosť lavičiek) už nič mimoriadne nečakal. Záver je však viac ako pôsobivý: posledné desiatky metrov chodníka vedú chráneným kaňonom Stravného potoka. Úžasné...!

Súčasťou otváracieho ceremonálu bolo aj predstavenie peknej publikácie o histórii a súčasnosti prešovského závodu, ktorej zostavovateľ bol **Ladislav Dochán**. Semenámi lesných drevín ju pokrstili **Jozef Mindáš** i „Mária Terézia“. Táto sa spolu so svojimi pobočníkmi hosťom predstavila aj v historickej fikcii.

POĎAKOVANIE

Riaditeľ verejne poďakovali kolegom, ktorí boli rozhodujúcimi tvorcami diela - pestovateľovi závodu **Miroslavovi Kováčovi** a miestnemu OLH **Pavlovi Verčimakovi**. Ďakovné listy riaditeľ odovzdal aj zástupcom spolupracujúcich obcí, škôl a občianskych združení.

Bolo by možné skončiť konštatovaním – prídte, je to výnimočný chodník. Nedá mi však nepripomenúť, že jeho výnimočnosť je v priamej príčinnej súvislosti s mimoriadnou nápaditosťou kolegov z OZ Prešov (okrem už menovaných predovšetkým **Miroslav Leľák, Pavel Mikuš** a **Ján Hricko**), ktorí ho nerobili z povinnosti, ale zjavné z nadšenia. A to je na ňom aj cítiť! ■

Pribudlo významné lesnícke miesto

Ján MIČOVSKÝ

Stretnutie pod Šútovskou skalou nebolo typickou akciou Lesníckych dní. Komorné stretnutie tridsiatich účastníkov sa udialo 29. apríla 2008 na okraji rušnej severnej magistrály neďaleko Krpeľanskej priehrady. A práve táto priehrada bola na začiatku tohto málo známeho lesníckeho príbehu....

V dôsledku budovania priehrady bolo potrebné pre cestnú preložku odstreliť veľký kus svahu. Vznikla tak takmer kolmá holá skala, ktorá pôsobila v krajine mimoriadne rušivo a drobiacim sa kamením trvalo ohrozovala cestnú a železničnú premávku pod ňou. Lesníci dostali za úlohu problém vyriešiť. Žilinský melioračný závod vypracoval a zrealizoval projekt na základe ktorého bolo do svahu vysekaných sedem 5 metrov širokých terás s celkovou dĺžkou 405 metrov. Na terasy sa lanovkou navozilo vyše 100 m³ zeminy. Následne sa tu vysádzala borovica, smrekovec, svíb, drieň, dráč.... Takmer sisyfovská práca bola korunovaná úspechom – mŕtva skala sa zazelenala. Dnes už len pamätníci vedia, že zelený svah nad priehradou je výsledkom lesníckej vynaliezavosti a trpezlivosti...

Unikátna biologická konštrukcia bola počas Lesníckych dní 2008 oficiálne zaradená medzi významné lesnícke miesta.. Ako povedal Ján Štefánik, technicko – rozvojový riaditeľ LESOV SR, „...je dobré, že si svoju lesnícku históriu pripomíname formou lesníckych významných miest a je ešte lepšie, že to tejto kategórie nezabúdame zaradiť aj také málo známe lesnícke počiny, ako je zalesnenie extrémnej Šútovskej skaly“. Vzácnym hosťom podujatia bol inžinier Klincko, účastník celej ak-

cie začiatkom 60 – tých rokov, ktorý uviedol rad zaujímavých informácií. Na mieste priamo pod skalou potom odhalili informačnú tabuľku štátny tajomník MP SR Viliam Turský a Ján Štefánik.

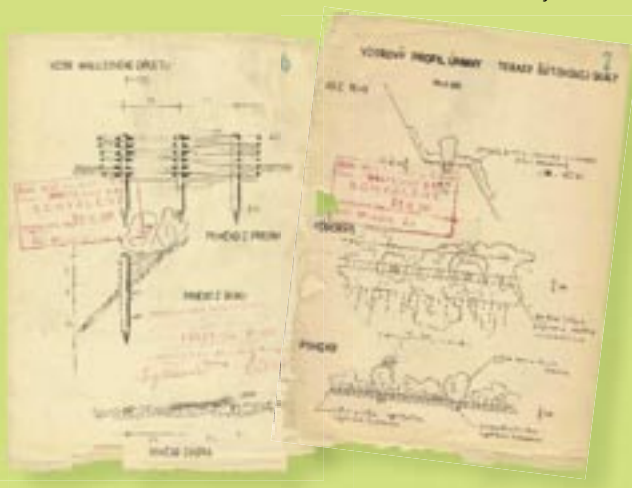
Vo svojom príhovore počas spoločného pracovného obeda Viliam Turský poďakoval kolegom za to, „... že upozorňujete na hodnoty lesa aj takouto originálnou formou...“ a vyjadril presvedčenie o „mimoriadnom význame lesníckych dní, ktoré sú tou najlepšou odpoveďou na otázky o zmysle lesníckej práce“.

Súčasťou stretnutia bola aj prezentácia vzácných historických fotografií, ktorú zostavil a komentoval Ladislav Bihari z OZ Žilina, nadšený organizačný aj odborný garant podujatia.

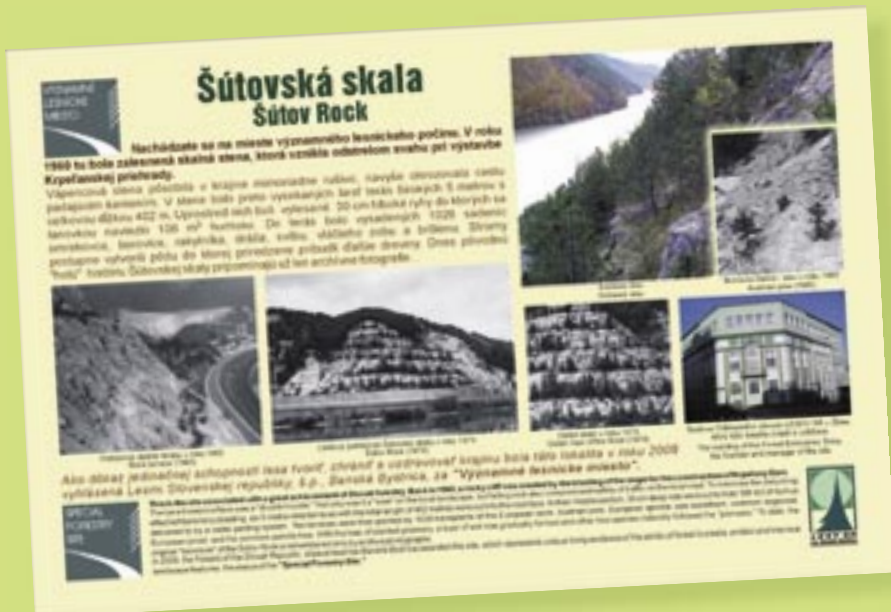
Zaujímavá diskusia prítomných, medzi ktorými bol rad projektantov, dospela k záveru, že na Slovensku musíme pre verejnosť znovuobjaviť takýchto významných lesníckych miest ešte veľa. Niekedy možno najprv aj pre seba.... ■

Súčasný stav

Pohľad na Šútovské terasy v roku 1965. V pozadí vápencový lom

Časy sa menia, lesnícky fortieľ ostáva (Ing. Klincko a Ing. Štefánik)

Lesnícke dni v regiónoch

Stručný prehľad aktivít, ktoré počas Lesníckych dní uskutočnili jednotlivé odštepne závody, si nerobí nárok na úplnosť. Bol zostavený z dostupných informačných zdrojov.

OZ LIPTOVSKÝ HRÁDOK

Akcia „Stromy poznania“ prebehla na 20 ZŠ v okresoch Ružomberok, Liptovský Mikuláš a Poprad, nadväzne na uvedené aktivity boli uskutočnené besedy, ktoré zabezpečili lesní pedagógovia. Vzhľadom na nepriaznivé počasie plánované súťaže detí vo voľnej prírode boli preložené na mesiac jún a prebehnú v rámci osláv Dňa detí.

OZ LEVICE

V rámci lesníckych dní sa uskutočnila akcia Deti a poľovníci pod hradom. V rámci „Stromov poznania zamestnanci OZ navštívili 48 škôl v regióne.

OZ SOBRANCE

Lesnícke dni odštartovali 22.4. v meste Sobrance. Predpoludním sa uskutočnili „Stromy poznania“ v Základných školách v Sobranciach, popoludní sa konal deň otvorených dverí OZ Sobrance a podujatie v mestskom parku, kde sa zúčastnilo 300 detí základných škôl v Sobranciach.

24.4.2008 za spoluúčasti OZ Košice, OZ Rožňava a Mestské lesy Košice sa konali regionálne Lesnícke dni v Košiciach na Alpinke s bohatým programom lesnej pedagogiky, doplnený s vystúpením sokoliarov, jazdecých koní a country tancov.

V období 22.4. – 1.5.2008 pracovníci OZ Sobrance navštívili v regióne OZ 20 základných škôl s programom Stromy poznania, kde v rámci programu predstavili prácu lesníka.

OZ KRUPINA

V rámci Stromov poznania vysadené sety na 31 školách v okresoch Veľký Krtíš, Banská Štiavnica a Krupina, v okrese Veľký Krtíš aj na škole z vyučovacím jazykom maďarským. V meste Krupina vysadených 500 ks ihličnatých stromkov rôznych druhov poskytnutých obecnými lesmi Banská Belá. Návšteva pani ministerky Kramplovej, slávnostná akadémia, odovzdanie ocenení pre pána Ďuricu a Stolmana, odovzdanie sadeníc (po50ks) pre starostov 25 obcí v okrese Krupina. Zasadenie krupinského duba s pani ministerkou na námestí. V lesníckom a drevárskom múzeu A. Sládkoviča výstava Zem živiteľka. Deň zeme - prednášky na školách, separovaný zber odpadu s deťmi v rámci mesta podľa rajonizácie, lesnícke popoludnie - slávnostné halali, lesnícka hymna, vyhodnotenie najlepších výtvarných prác, výstava a predvedenie lesnej techniky, poľovníckych psov, lesná pedagogika - súťaže pre deti - zúčastnili sa všetky školy (cca 1200 detí).

OZ ČADCA

Odštepny závod Čadca od 16. apríla 2008 vysadil v areáloch 34 základných škôl okresu Kysucké Nové Mesto a Čadca. Okrem tohto projektu OZ Čadca dňa 25. apríla 2008 usporiadal 6. ročník zábavno - vedomostnej súťaže „Lesy deťom“. Akcia sa uskutočnila v areáli Kaštieľa Oščadnica a zúčastnilo sa 250 detí základných škôl.

OZ PREŠOV

Pracovníci OZ Prešov pripravili Lesnícky deň na námestí v Prešove. V pondelok 28. apríla slávnostne otvorili náučný chodník Tajch (LS Hanušovce). Otvorenia náučného chodníka sa zúčastnilo o.i. aj cca 200 detí zo základných škôl z okolitých obcí. V rámci akcie Stromy poznania 2008 pracovníci OZ navštívili 61 škôl.

OZ ČIERNY BALOG

Lesnícke dni 2008 začal OZ Čierny Balog už 21.4. Prvé Stromy poznania sme vysadili spolu s kolegami z Mestských lesov Brezno v slávnostnom duchu. Deti zo ZŠ v Brezne pripravili pekný kultúrny program, my sme im porozprávali o lese a priniesli spomienkové predmety a darčeky. V priebehu ďalších dní zamestnanci OZ absolvovali výsadbu stromov na školách, ktoré spadajú do nášho teritória. Ohlas medzi učiteľmi aj deťmi bol veľmi pozitívny.

25. apríla sme zorganizovali tzv. Lesnícky deň na Vrchoch, v jednej z najvyššie položených obcí na Slovensku - v Lome nad Rimavicou. V rámci tohto dňa sa uskutočnila výstava výtvarných prác o lese žiakov ZŠ, lesní pedagógovia predstavili les najmenším deťom prostredníctvom hier, v celom chotári Vrchov prebiehal zber odpadu, a samozrejme vysadené boli sa aj Stromy poznania. Hlavným bodom však bolo symbolické odovzdanie lesa v blízkosti ZŠ do užívania deťom (s odovzdaním symbolickej darovacej listiny a odhalením informačnej tabule). V ďalších rokoch plánuje OZ v tomto účelovom lese vybudovať zariadenia, ktoré budú slúžiť deťom pri ich získavaní vedomostí o lese a práci ľudí v ňom.

Hlavným podujatím na teritórii OZ bol 1. máj – ukončenie II. ročníka Lesníckych dní a otvorenie 6. sezóny v Lesníckom skanzene. Vo Vydrowskej doline sme privítali významných hostí – ministerku pôdohospodárstva SR, poslancov NR SR a ďalších významných zástupcov štátnej správy, samospráv a lesníckych inštitúcií zo Slovenska.

A aby toho nebolo málo, pripravili sme ešte jednu akciu. V polovici mesiaca máj vysadia žiaci zo ZŠ v Čiernom Balogu v priestoroch Lesníckeho skanzenu svoj „miniles“, tentokrát ozajstný – hospodársky. V teréne bude označený tabuľou s menami tých, ktorí ho budú vysádzať.

OZ POVAŽSKÁ BYSTRICA

Od 21.4. - 30.4. Stromy poznania v ZŠ a MŠ, spojené aj s lesnou pedagogikou za účasti regionálnych TV a regionálnych novín. 24. 4. – III. ročník súťaže Mladý lesník pre 6. ročník základných škôl, účasť 12 ZŠ. 29. 4. – Slávnostné otvorenie LIK v budove OZ.

OZ PALÁRIKOV

V rámci Stromov poznania lesníci z OZ Palárikovo navštívili 52 škôl. OZ Palárikovo sa zúčastnilo dňa 23.4. Lesníckej kvapky krvi, kde darovalo 7 zamestnancom krv v NTS v Nových Zámkoch.

Dňa 30.4.2008 sa uskutočnilo na LS Gabčíkovo v časti Ášaš zahájenie sezóny Náuč-

ného chodníka Dunajskými luhmi pre rok 2008. Akcie sa zúčastnili obe ZŠ z Gabčíkova (s vyučovacím jazykom maďarským i slovenským), študenti z Lesníckej školy v Trutnove (ČR) a turistický krúžok zo ZŠ Veľké Lovce.

OZ ŽILINA

Výsadba „miniaborét“ v rámci Stromov poznania sa uskutočnila na štyroch desiatich navštievených škôl. V utorok 29.4. bolo slávnostné odhalené Významné lesnícke miesto Šútovská skala pri Krpelianskej priehrade.

OZ TRENČÍN

Navštívili sme 19 škôl a predškolských zariadení, kde sme v čase od 22.4.2008-1.5.2008 doplnili miniaboréta o nové stromčeky, resp. doplnili chýbajúce stromčeky z minuloročnej výsadby. Zorganizovali sme akciu „Vešanie vtáčích búdok“. 7 lesných pedagógov navštívilo 10 vybraných škôl, kde si deti v rámci tvorivosti zložili, zbili vtáčie búdky a rozvešali ich v teritórii školy, resp. školských záhradách. Zorganizovali sme poznávaciu vychádzku „JARNÝ LES“. Ukážky lesnej pedagogiky sme pripravili pre aktivistov zachovania čistej Čachtickej doliny, ktorej sa zúčastnili aj deti a učiteľky zo ZŠ v Čachticiach. Na uskutočnených akciách sa zúčastnilo asi 530 osôb – detí, pedagogických zamestnancov i rodičov.

OZ ŽARNOVICA

V sobotu 26.4. sa uskutočnil Lesnícky deň. Zúčastnilo sa ho 500 – 550 návštevníkov. Detského lesného karnevalu sa zúčastnilo asi 50 detí, aktivít lesných pedagógov ďalších 100 detí. Výsadba stromčekov v rámci Stromov poznania na 28 základných školách regiónu OZ.

OZ REVÚCA

V rámci lesníckych dní sme od 3.4.2008 rozbehli na 10 ZŠ súťaž „Lesnícke haluzoviny“ pre žiakov 7. a 8. ročníkov ZŠ. Do semifinále sa prebojovali 4 ZŠ: ZŠ Gemerská Ves, ZŠ Sirk, ZŠ Muráň a ZŠ Jelšava. Do finále postúpili ZŠ Sirk a ZŠ Muráň.

Základná súťaž „Lesnícke haluzoviny“ pozostávala zo štyroch kôl: 1. kolo vedomostná súťaž z učiva biológie z 5. ročníka, 2.kolo - Múdry povrázok (poskladať správne na čas), 3.kolo - za 5 minút v budove školy vyzbierať čo najviac separovaného zberu - sklo, papier, plasty, tetrapack a 4. kolo na čas vyrobiť vtáčiu búdku a pripraviť ju na strom v areáli školy (pozaháňať kládavo, rebrík a materiál na pripevnenie búdok).

V rámci semifinále kola sa súťažilo: 1. kolo - vedomostná súťaž, 2. kolo - lesnícke sudoku - na čas a 3. kolo preverilo ich šikovnosť a tvorivosť - z pripraveného materiálu zo separovaného zberu vyrobiť niečo ako reklamu na separovaný zber.

Okrem tejto súťaže prebiehala na ZŠ, materských školách a v klube dôchodcov výtvarná súťaž pod názvom „LES v roku 2345“. Doručených bolo 470 prác, ktoré na niekoľko dní vytvorili na chodbách OZ Revúca galériu

výtvarného umenia. Hodnotenie prác tvorila laická porota zo zamestnancov OZ Revúca a LS ako aj ich príbuzných a známych a odborná porota - učiteľky zo súkromnej umeleckej školy v Revúcej. Práce boli rozdelené do 4 kategórií- predškolský vek, mladší školský vek, starší školský vek a seniory.

Vyvrcholenie lesníckych dní bolo dňa 23.4.2008 na námestí v Revúcej za spoločnosti mestských lesov Revúca a Jelšava. Boli pripravené 3 stánky OZ Revúca, kde si deti mohli vyskúšať rôzne hry, 1 stánok mestských lesov Revúca a mestské lesy Jelšava pripravili pre deti ukážky práce s motorovou pilou. V rámci tohto slávnostného dňa si ZŠ prezvali sadenice, ktoré za spoločnosti lesníkov vysádzali v areáli svojich škôl.

Taktiež tu bola vyhodnotená výtvarná súťaž, kde ocenení si prevzali vecné ceny a prebehlo finále súťaže „Lesnícke haluzoviny“. Finále prebehlo v troch kolách: 1. kolo - vedomostná súťaž, 2. kolo limitované časom, kto bude rýchlejší- mali pridať rastliny, živočíchy a stromy alebo kry k správne mu ekosystému - vysokohorský, lesný a vodný a 3. kolo limitované tiež časom- čo najrýchlejšie správne roztriediť zber na papier, plasty, sklo, tetrapack a kovy. Vo finále zvíťazili žiaci 8. ročníka ZŠ v Muráni, ktorí získali „Smrekovú haluz“ a spolu so súperiacou triedou výlet do lesníckeho skanzenu vo Vydrove. Napriek studenému a veternému počasiu sa akcie zúčastnilo cca 200-300 detí.

OZ ROŽŇAVA

Vyhlásila výtvarnú súťaž s témou „Les v jednotlivých ročných obdobiach“. Do súťaže sa mohli zapojiť žiaci I. stupňa a žiaci II. stupňa ZŠ. Práce vyhodnotila odborná porota menovaná riaditeľom OZ Rožňava. Ocenenie autorov sa uskutočnilo 22. apríla v galérii radnice Mesta Rožňava, kde boli do 5.5. vystavené aj všetky práce.

Lesnícke dni 24.4. v Košiciach boli organizované v spolupráci s ML Košice, OZ Košice, OZ Sobrance a OZ Rožňava. Konali sa na Alpinke v Košiciach, každý závod mal postavený svoj stánok, v ktorom boli pre deti pripravené rôzne atrakcie. OZ Rožňava mal pripravenú poznávačku drevín, ukážky zhodov, hádanky, drevené puzzle. Akcia bola pre žiakov 1. stupňa ZŠ.

Lesnícke dni v Rožňave boli 25. apríla. Konali sa za zimným štadiónom v Rožňave. Bolo pozvaných 7 škôl, z každej po 20 detí. Podujatie navštívili aj deti z materskej školy, ktoré tým všetkým boli nadšené. Pre deti sme mali pripravených 9 stanovišť. Na kaž-

dom zo stanovišť boli rôzne súťaže, hry, hádanky, pilenie dreva, sekanie na presnosť, ukážky zhodov, poznávačka drevín, zhadzovanie pyramídy a samozrejme ukážky práce dreva s traktorom, koňom a motorovou pilou. Pri odchode každé z detí dostalo sladkú odmenu a medailón s nápisom Lesnícke dni. Jednotlivé lesné správy ako Betliar a Nižná Slaná urobili pre miestne školy takisto s rôznymi súťažami a ukážkami prác.

OZ PRIEVIDZA

V rámci projektu „Stromy poznania“ sme sadili stromčeky na 54 školách.

Do akcie sa zapojilo 51 kolegov. Pre slabú udatosť sme sadili nanovo takmer všetky dreviny skoro vo všetkých školách. Akcia sa stretla s veľmi pozitívnym ohlasom. Záujem o následné besedy a vychádzky do lesa neustále stúpa. Z našich lesníkov sa pomaly stávajú „profesionáli“ v práci s verejnosťou.

OZ SLOVENSKÁ LUPČA

V stredu 30. 4. bol slávnostne otvorený Lesnícky náučný chodník Jozefa Dekreta Matejovie. Za veľkého záujmu médií sa ceremoniálu zúčastnil aj herec Ladislav Chudík. Jedno zo stanovišť náučného chodníka zoznamuje návštevníkov s miestom, kde bol v roku 1948 natočený film Vlčie diery, v ktorom stvárnil jednu z hlavných postáv.

OZ BEŇUŠ

Zamestnanci OZ zorganizovali v rámci Lesníckych dní akciu „Stromy poznania - vysádzanie miniarborét“ na 8 základných školách - ZŠ Bacúch, ZŠ Beňuš, ZŠ Heľpa, ZŠ Pohorelá, ZŠ Polomka, ZŠ Šumiac, ZŠ Telgárt a ZŠ Závadka. Akciu organizovali pracovníci ústredia OZ Ing. Jana Vernárska a Zdenko Citterberger v spolupráci s pracovníkmi LS - Lubomírom Lihanom, Ing. Milanom Kleschom a Ing. Pavlom Iždinským. Na niektorých školách bol pre tieto akcie pripravený krátky kultúrny program.

OZ VRANOV NAD TOPĽOU

Odstěpný závod v rámci Lesníckych dní organizoval Zahájenie lesníckych dní v centre Prešova, spoločne s OZ Prešov, OZ Bardejov a Mestskými lesmi Prešov (info stánky, zostrojenie vtáčích búdok), projekt Stromy poznania, celkom 47 škôl v pôsobnosti OZ, celodenný program lesnej pedagogiky pre ZŠ Banské a besedu so žiakmi ZŠ Kudlovská v Humennom „Rozprávanie o lese“.

Vestibul budovy OZ Považská Bystrica zmenený na nepoznanie

Nová lesná informačná kancelária so ženským rukopisom

Jozef MARKO

Lesníci z Odstěpného závodu (OZ) Považská Bystrica š.p. LESY SR zmenili vzhľad vstupného vestibulu sídla závodu na nepoznanie. Rozhodli sa pretvoriť priestor prvého kontaktu s návštevníkmi na kultivovaný a zaujímavý obraz vzťahu lesníkov k verejnosti a dôrazu, ktorý kladú na komunikáciu o význame lesov pre spoločnosť a prínose lesníckej práce pre les.

„Náš závod navštevuje veľa vlastníkov neštátnych neodovzdaných a prenajatých lesov. No nielen im má slúžiť naša lesná informačná kancelária (LIK) na informovanie o tom, že práca lesníkov nespočíva iba v ťažbe dreva. Plánujeme tieto zrekonštruované priestory využiť aj v rámci projektu lesnej pedagogiky na zaujatie detí a mládeže. Informačné panely o lese a lesníctve s dôrazom na verejnoprospešné funkcie, ktoré les a lesníci plnia, ďalej o certifikácii lesov obhospodarovaných OZ Považská Bystrica podľa oboch medzinárodných rešpektovaných schém PEFC a FSC, o pozoruhodnostiach regiónu, ale aj o lesníckej práci s deťmi z predškolských a školských zariadení sme doplnili o zaujímavé prírodné artefakty - semená a vzorky dreva rôznych druhov drevín a ďalšie zaujímavosti,“ povedal pri príležitosti slávnostného otvorenia LIK v Považskej Bystrici 29. apríla 2008 riaditeľ OZ Ing. Ivan Adásek.

V rámci prebiehajúcich Lesníckych dní 2008 považskobystrickí lesníci nadviazali na minuloročné vybudovanie Lesníckeho náučného chodníka Boľšov - Krivoklát nielen otvorením novej lesnej informačnej kancelárie, ale aj vydaním informačnej mapy OZ Považská Bystrica, ktorej obsah ocenia určite všetci návštevníci tunajšieho regiónu. Prehľadným a názorným spôsobom totiž upozorňuje na nepreberné množstvo prírodných, kultúrnych a historických zaujímavostí. Mapu OZ Považská Bystrica pokrtil a pásku na otvorenie novej LIK prestrihol generálny riaditeľ š.p. LESY doc. Ing. RNDr. Jozef Mindáš, PhD., ktorý o tejto akcii povedal: **„Som rád, že v rámci ďalšieho ročníka Lesníckych dní je štátny podnik LESY SR ich lídrom v práci s verejnosťou. Dôležitou súčasťou tejto systematickej práce, ktorá sa nesústreďuje iba na necelé dva týždne trvania Lesníckych dní, ale trvá po celý rok a už niekoľko rokov, sú práve lesné informačné kancelárie, pretože sú kontaktným miestom v komunikácii s verejnosťou. Umiestnenie LIK tu v Považskej Bystrici priamo do vestibulu ústredia závodu považujem za veľmi dobrú myšlienku, hodnú nasledovania aj na iných odstěpných závodoch š.p. LESY SR. Všetci, ktorí sa na realizácii tejto myšlienky podieľali, si zaslúžia naše poďakovanie.“**

Návrh a realizácia novej lesnej informačnej kancelárie v budove OZ Považská Bystrica pritom nesie rukopis výsostne ženskej kreativity a vkusu. Takže ak poďakovať, tak menovite: Ing. Eve Gabovičovej, Ing. Alene Kaššákovéj, Ing. Eve Beňadikovej a Ing. Jane Handrlícovej. Urobili kus dobrej a inšpirujúcej práce.

Súťaž Stromy našich lesov

Tatiana FIGUROVÁ

Tohtoročné Lesnícke dni ponúkli verejnosti program plný zaujímavých podujatí. Sme radi, že k nim môžeme priradiť aj druhý ročník vedomostnej súťaže, ktorá sa konala na pôde Lesníckeho a drevárskeho múzea Zvolen v dňoch 28. – 29. apríla, súťaže Stromy našich lesov. Teoretickú bázu súťaže tvorila naša stála výstava Stromy našich lesov, ďalej aktuálne výstavy pripravené pri príležitosti Lesníckych dní – Stretnutie s medveďom a Historici slovenského lesníctva a samozrejme prírodopis základnej školy. Znamenali sme účasť desiatich základných škôl zo zvolenského regiónu, prišli trojčlenné družstvá detí z Pliešoviec, z Očovej, Budče, Trnavej Hory a zo zvolenských základných škôl. Súťažilo sa v dvoch kategóriách – žiaci 5. a 6. ročníkov tvorili prvú kategóriu, žiaci zo 7. a 8. ročníka súťažili v druhej kategórii. Teoretická časť súťaže pozostávala z pätnástich otázok, odpovede prichádzali raz po istom

váhaní, inokedy s nečakanou suverenitou, ktorú porota nezabudla oceniť. Na záver súťažného dopoludnia sme pripravili v spolupráci s Ing. Igorom Vizslaiom, nositeľom ocenenia najlepšieho lesného pedagóga za rok 2007, náročnejšie praktické úlohy. Najprv bolo treba z pripraveného materiálu zhotoviť vtáčiu búdku a potom si, keďže v oboch kategóriách nastala medzi adeptmi na víťazov rovnosť počtu bodov, niektoré deti vyskúšali pílenu dreva dvojmužnou pílou. V prvej kategórii sa stalo víťazom družstvo zo Základnej školy na Hrnčiarskej ulici vo Zvolene. Tri útle dievčatá zvládli na výbornú nielen teoretickú časť súťaže, ale hravo si poradili aj s praktickou časťou. Na druhom mieste sa umiestnili žiaci zo Základnej školy M. Bela Funtíka z Očovej a tretiu pozíciu obsadila ZŠ na Jilemnického ul. vo Zvolene. Priečku víťazov v druhej kategórii obsadili Zvolenčania - žiaci zo základnej školy na Jilemnického ul., druhé miesto patrí ZŠ na Hrnčiarskej ulici vo Zvolene a tretie deťom zo Základnej školy v Budči.

Výkony žiakov hodnotila trojčlenná porota, ktorú tvorili Ing. Igor Vizslai zo štátneho podniku LESY SR, Odštepny závod Revúca, Mgr. Miriam Rašnerová z Odboru školstva MsÚ Zvolen a predsedal jej Ing. Marek Vanga, kurátor múzea. Pre porotu bolo inšpiratívne sledovať ako detské družstvá prejavovali počas súťaže nielen záujem o prírodu a lesnú problematiku, ale i vedomosti hodné ocenenia. ■

Mgr. Tatiana Figurová, Lesnícke a drevárske múzeum Zvolen

Finále

Peter GOGOLA

Druhé celoslovenské Lesnícke dni boli slávnostne ukončené 1. mája vo Vydrovskej doline pri Čiernom Balogu. Ich záver bol zároveň slávnostným otvorením sezóny v Lesníckom skanzene. Podujatie navštívilo približne dva a pol tisícky návštevníkov z blízkeho i vzdialenejšieho okolia.

Návštevníkov neodradila ani zamračená obloha, ktorá sa však v priebehu dopoludnia vyjasnila. Podľa názoru viacerých návštevníkov bol program akýmsi „malým Dňom stromu“. V amfiteátri Lesníckeho skanzenu vystúpil folklórny súbor Kýčera z Čierneho Balogu. Slávnostného krstu sa dočkala publikácia Lesnícky cintorín na Čiernom Váhu z pera Františka Bizuba. Vyvrcholením programu bolo vysadenie troch sadeníc „Stromov poznania“ (smrekovec opadavý, borovica limba, borovica kosodrevina) do vlni založeného „miniaboréta“.

„Cieľom lesníckych dní je osloviť širokú verejnosť. Pochopenie významu lesa pre kvalitu životného prostredia je dôležité práve preto, lebo dnešná, najmä mestská populácia stráca kontakt s prírodou,“ povedala na slávnostnom ukončení Lesníckych dní ministerka pôdohospodárstva Zdenka Kramplová.

„Moc se mi tady líbilo. Určite se sem ještě vrátím,“ povedal hosť podujatia, hovorca štátneho podniku Lesy české republiky Radek Drahný.

Do organizovania Lesníckych dní sa zapojilo 65 (najmä lesníckych) inštitúcií. Lesnícke dni priniesli stovky najrozličnejších podujatí, ich pestrou paletu v tomto roku doplnil aj humanitárna akcia „Zelená kvapka krvi“, do ktorej sa v troch centrách (Poprad, Zvolen, Bratislava) zapojilo 76 darcov. ■

Zľava Ing. Gabovičová, Ing. Mindáš a Ing. Adásek pri krste mapy

Národná transfúzna služba

SPOLU POMÔŽEME
SLOVENSKÝ
ČERVENÝ
KRÍŽ

International
**FORESTRY
STUDENTS'
ASSOCIATION**

Mladým patrí svet

Peter GOGOLA

Rozvoj medzinárodných kontaktov v ľubovoľnej oblasti už v dnešnom svete nenaráža na žiadne väčšie prekážky. Jediným limitujúcim faktorom je chuť, záujem a jazykové predpoklady. Toto všetko zrejme nechýba študentom Lesníckej fakulty Technickej univerzity vo Zvolene, ktorí sa aktivizujú v rámci národnej pobočky asociácie IFSA. Na otázku odpovedal interný doktorand Ing. Miroslav Balanda.

Kedy a kde vznikla IFSA a odkedy je Slovensko členom?

IFSA (International Forestry Student Association) je Medzinárodná asociácia študentov lesníctva založená roku 1990 v Göttingene v Nemecku, združujúca v súčasnosti 52 členských lokálnych organizácií (local committee) v 33 krajinách sveta rozdelených do 8 geografických regiónov. Je to nezisková, nenáboženská a apolitická organizácia.

Kto je reprezentantom IFSA na Slovensku, aká je členská základňa asociácie?

V roku 2005 založili študenti Lesníckej fakulty vo Zvolene lokálny komitét IFSA Zvolen, a stali sa riadnymi členmi IFSA. Zvolenská organizácia však mala dlhoročnú tradíciu, ktorá siaha do obdobia šesťdesiatych rokov minulého storočia. Medzi najvýznamnejších členov našej organizácie patrí i jeden zo zakladateľov, prof. Ing. Ladislav Paule PhD. V roku 2008 bola IFSA Zvolen registrovaná Ministerstvom vnútra SR ako občianske združenie. V rámci geografického členenia tejto študentskej organizácie je Slovensko zaradené do severoeurópskeho regiónu spolu s ďalšími 11 krajinami. Členstvo v našej študentskej organizácii je dobrovoľné, vítaní sú všetci študenti ktorí sa riadia zásadou „vidieť viac - vedieť viac“.

Hlavným cieľom lokálnej organizácie IFSA Zvolen je priblížiť organizáciu IFSA čo najväčšiemu počtu študentov. Chceme tým u študentov lesníctva, i širokej verejnosti vzbudiť záujem o lesníctvo a jeho

štúdium, povzbudiť snahu o zapájanie mladej generácie do diania a riešenia aktuálnych tém, týkajúcich sa lesníctva na Slovensku i vo svete. Plánované sú pravidelné prednášky a diskusie so zaujímavými hosťami na aktuálne lesnícke a ochrannárske témy. IFSA Zvolen má ambíciu informovať študentov o svojich aktivitách a tiež sprostredkovať množstvo informácií o možnostiach štúdia, praxi, letných brigád a uplatnenia v zahraničí.

Aké sú doterajšie úspechy slovenskej asociácie?

Medzi najúspešnejšie aktivity patria medzinárodné súťaže v lesníckej všestrannosti, medzinárodné študentské sympóziá na rôzne aktuálne lesnícke témy, zahraničné praxe a stáže, regionálne mítingy.

Akousi tradíciou sa stáva pravidelná účasť našich členov na súťažiach v lesníckej všestrannosti v Brne, Česká republika a Poznani (Krakove), Poľsko. Súťažné družstvá zo Slovenska každoročne získavajú ocenenia. Konkrétne tento rok sa družstvo zo Zvolena umiestnilo na medzinárodnej lesníckej súťaži „XIXth International Forestry Students Competition in Poznań“, na druhom mieste, na súťaži v lesníckej všestrannosti „22nd Forestry Versatility“, v Brne, odsadili študenti Lesníckej fakulty prvé miesto. Taktiež i aktívna účasť našich členov na podujatiach konajúcich sa pod patronátom materskej organizácie IFSA, ako sú NERM (North European Regional Meeting), IFSS (International Forestry Students Symposium), už nadobudla niekoľkoročnú tradíciu.

Medzi aktivity IFSA a jej členov patrí i spolupráca s profesijnými organizáciami ako sú EFI, IUFRO a podobné. Študenti v rámci spolupráce s týmito organizáciami majú možnosť zúčastniť sa na podujatiach konaných pod ich patronátom, alebo nadobudnúť praktické skúsenosti počas stáží a praxe ponúkaných danými organizáciami.

Aká je vaša vízia, čo by ste chceli dosiahnuť, koho vnímate ako partnera?

Keďže hlavným cieľom našej organi-

zácie je priblížiť lesníctvo čo najväčšiemu počtu študentov, naša snaha bude smerovať k organizovaniu prednášok a diskusií na aktuálne lesnícke témy. Chceme študentom lesníctva sprostredkovať pohľad „za hranice slovenského lesníctva“, napr. organizovaním medzinárodnej lesníckej súťaže ktorá by bola obdobou súťaží v Českej republike a Poľsku. Jedným z hlavných cieľov na rok 2008 je zorganizovanie medzinárodného seminára „Prírodné lesy a lesníctvo Slovenska 2008“ („The natural forests and forestry in Slovakia 2008“). I takouto cestou chceme spropagovať slovenské lesníctvo a prírodné bohatstvo našej krajiny. Jedným z cieľov je nadviazanie partnerstva a bližšej spolupráce s vedúcimi subjektmi na lesníckom trhu, ako napr. LESY SR š.p. Radi by sme organizovali výmenné pobyty, resp. stáže pre študentov lesníctva z iných krajín Európy i sveta zúčastňovali sa na lesníckych aktivitách, lesníckom spoločenskom dianí na Slovensku.

Ďakujem za rozhovor. ■

Vstupenka Silva Regina

Silva Regina 2008

Peter GOGOLA

Repríza veľkého upratovania

Peter GOGOLA

Jarné čistenie Čachtickej doliny je udalosť, ktorá sa už stala tradíciou. Táto iniciatíva má svojho pôvodcu v osobe podnikateľa, ktorý je pôvodným povolanim lesník. Je ním Ivan Gregorovič.

V sobotu 5. apríla opäť zorganizoval v Čachtickej doline veľké upratovanie. O tom, že podujatie nabralo na vážnosti, svedčí aj fakt, že v rozhlasovej relácii Rádiovíkend (Rádio Slovensko) bola odvysielaná aj krátka telefonická pozvánka na túto akciu. Predseda Slovenského rybárskeho zväzu z Nového Mesta nad Váhom prišiel s ponukou spolupráce pre budúci ročník. Dokonca aj náhodný okoloidúci pán ponúkal hotovosť na podporu podľa jeho slov „takejto ušľachtilej akcie“. Odpadu sa nazbieralo, bohužiaľ, opäť neúrekom - bezmála 50 vriec. Smutná vizitka (ne)kultúrnosti národa...

Podujatia sa zúčastnilo 20 detí (časť z nich prišla organizovane zo ZŠ v Čachticiach) a asi 30 - 40 dospelých. Účastníci si po práci dopriali popoludnie v čisto lesníckom duchu. O pohostenie (guláš z diviny a nealkoholické nápoje) sa postarali lesníci z OZ Trenčín, program zážitkových hier pre deti pripravili spoločne lesní pedagógovia z OZ Trenčín, Mestských lesov Stará Tura a Mestských lesov Stará Turá pripravili ukážky sokoliarskej práce.

Ako sa k čisteniu doliny vyjadril organizátor Ivan Gregorovič, „mojim cieľom je využiť v budúcnosti všetky dostupné nástroje na zamedzenie opätovného znečistenia doliny. Nie represívnym spôsobom - osamotené zákazové tabule nič neriešia. Bude potrebné vymedziť tento priestor tak, aby si ho ľudia nemohli zmyliť s potenciálnym smetiskom. Zlikvidovať staré skládky, osadiť informačné tabule, vybudovať náučný chodník, upraviť ohniska, umiestniť smetné koše, postaviť 1 až 2 altánky... Dúfam, že sa mi podarí nájsť partnerov na uskutočnenie týchto plánov a že medzi nimi bude mať významné miesto práve štátny podnik LESY SR.“ ■

Lesní pedagógovia z OZ Prešov získali na veľtrhu cenné inšpirácie.

Lesnícka a poľovnícka výstava SILVA REGINA sa po dvoch rokoch opäť uskutočnila v dňoch 6. až 10. apríla na výstavisku v Brne. Tak ako už býva zvykom, bola súčasťou „trojlístka“ agrárnych veľtrhov (TECHAGRO, ANIMAL VETEX, SILVA REGINA). Prieskum organizátorov potvrdil, že tieto veľtrhy pokračujú vo svojom vzostupnom trende. Stále sa zvyšuje počet vystavovateľov (750 firiem z 21 krajín), rozširuje sa výstavná plocha (až 64.000 m²), posilňuje sa internacionalizácia a sprievodný program je vždy zameraný na aktuálnu problematiku. Vďaka tomu rastie návštevnosť z Česka i zo zahraničia. Veľtrhy navštívili delegácie odborníkov zo Slovenska, Ruska,

Ukrajiny, Bieloruska, Bulharska, Rakúska, Chorvátska, Moldavska, Poľska, Maďarska a iných krajín. Rekordný bol i počet 49 krajín, odkiaľ návštevníci do Brna prišli. Z celkového počtu návštevníkov tvorili odborníci takmer 70 percent. Rovnaké percento návštevníkov si prišlo pozrieť novinky a trendy ako hlavný cieľ svojej cesty. Z prieskumu organizátorov vyplýva, že 83 percent návštevníkov bolo veľmi spokojných s návštevou veľtrhov a viac ako 90 percent opýtaných príde aj nabudúce.

Mimoriadnemu záujmu sa tešila hlavná téma sprievodného programu Biomasa ako obnoviteľný zdroj energie, do ktorého sa zapojilo asi 50 firiem. „Po skúsenostiach na veľtrhu sa chcú podnikatelia v tomto odbore vo väčšom rozsahu venovať výstavbe bioplynových staníc,“ konštatoval profesor Jan Mareček z Mendelovej zemедělskej a lesníckej univerzity v Brne. Prednášky na tému biomasa sa konali v zaplnených sálach každý deň. Š. p. LESY SR reprezentoval svojou prednáškou „Aktivity š. p. LESY SR vo využívaní biomasy pre rozvoj regiónov“ rozvojovo - technický riaditeľ Ing. Ján Štefánik. Prednáška vzbudila záujem odbornej verejnosti, pretože bola prezentáciou reálnych skúseností.

Vo švíkoch praskal každý deň pavilón Z, kde na veľtrhu SILVA REGINA bola tohto roku mimoriadna účasť zbrojárskeho firiem. Záujem návštevníkov i médií vzbudili rarity, súvisiace s lesom a poľovníctvom. Lesníkov a poľovníkov veľmi dobre doplnili expozície včelárov. Pred pavilónom Z firmy predvádzali spracovanie dreva, nechýbali ukážky ťažkých lesných mechanizmov v praxi.

Expozícia š. p. LESY SR bola svojou oranžovou farbou zreteľne odlišiteľná od ostatných (čo bol vlastne zámer jej tvorcov). V čele tímu, ktorý sa staral o chod expozície, stál vedúci odboru marketingu a CRM Ing. Ján Čavojský. Na margo účasti štátneho podniku na veľtrhu poznamenal: „Účasť LSR na medzinárodnom veľtrhu SILVA REGINA vychádza z potreby komunikovať s lesníckym okolím a prezentovať LSR ako modernú firmu nielen u nás doma. S ČR nás roky spájala jednotná lesnícka politika, veľtrh s účasťou najvýznamnejších českých lesníckych subjektov je príležitosťou pre výmenu informácií. Naša expozícia prezentovala naše tradičné komodity: drevo - je to najmä pozvánka na dražby dreva najvyššej kvality, poľovnícke a turistické aktivity, rezivo, kone. Zúčastnili sme sa na konferencii k hlavnej téme výstavy Biomasa ako obnoviteľný zdroj energie s príspevkom o našich skúsenostiach pri spracovávaní lesnej biomasy. Naša expozícia predstavovala „basic camp“ pre našich kolegov z GR a OZ, ktorí navštívili veľtrh a našli tu priestor na rokovanie. Aktívna účasť na veľtrhu v Brne je dobrou skúsenosťou pre realizáciu veľtrhu Lignumexpo“. ■

Katalóg

Technik LS Lednické Rovne Marián ČEREPA st.

„Neuznávam striedanie lesníkov“

Jozef MARKO

svoj postoj presvedčivo M. Čerepan.

Veľmi zaujímavé sú aj jeho skúsenosti z vedenia 13-člennej partie Slovákov na výpomoci pri spracovávaní kalamity a obnovovaní kalamitných plôch v Nemecku, ktorú absolvoval trikrát – v rokoch 1991, 1992 a 1993.

„Nemeckí lesníci mali v porovnaní s nami rásnejší prístup k pracovným skupinám. Dbali na presnosť a dôslednosť vykonania zadaných úloh. Tam neexistovalo, aby sme skončili s prácou čo len o 5 minút skôr, ako bolo stanovené. Keď sme napríklad prvýkrát sadili sekeromotykou tzv. uhlovou sadzbou, bez predchádzajúcich skúseností, stalo sa nám, že ak lesník nebol s našou prácou spokojný, vytiahol zo zeme 50 sadenic a my sme museli začať odznova. Veľa som sa tam naučil a dodnes sa snažím viaceré poznatky presadzovať aj u nás. Napríklad výsadbu s použitím odrastených sadenic. V Nemecku som videl, že takto zalesnené plochy nemuseli po dvoch rokoch vyžínať. Lutujem, že sme potom s nemeckými kolegami už vo vzájomnej výmene ľudí a skúsenosti nepokračovali. Bolo by to užitočné pre nás všetkých,“ zamýšľa sa pán Čerepan.

Ešte sa nestalo, aby sme v tejto rubrike predstavili kolegu, za ktorého meno by bolo potrebné napísať skratku prívlastku starší. V prípade takmer 58-ročného Mariána Čerepana, technika Lesnej správy Lednické Rovne, je to ale nevyhnutné. Na Odštepnom závode Považská Bystrica, konkrétne na pozícii ťažbára OZ, pracuje aj jeho syn, Ing. Marián Čerepan mladší. Jablko teda nepadlo ďaleko od stromu – profesne ani teritoriálne. Prítom starší z lesníckeho rodu Čerepanovcov zakončil na strednom Považí po absolvovaní lesníckeho učilišťa v Čadci a Strednej lesníckej technickej školy v Liptovskom Hrádku na prvej „štácii“ – na poľesi Červený Kameň vtedajšieho Lesného závodu Lednické Rovne už v roku 1970. Odvtedy je práci v štátnych lesoch verný. Za tie roky prešiel viacerými pozíciami, prežil nespočetné množstvo organizačných zmien, fúzií a rozdelení. Ich výpočet by zabral viac ako dovoľuje priestor vyhradený v našom časopise Lesníckemu portrétu.

Časový oblúk svojich začiatkov vo funkcii lesníka na Lesnom obvode Strošov a súčasného stavu porastov na ňom komentuje slovami, v ktorých je vyjadrené to najcennejšie a najkrajšie na lesníckej práci. **„S kolegom sme mali vtedy na starosti až tri lesné obvody, okrem Strošova aj Tuchyňu a Brezovú. Pol roka sme ťahali sami celé polesie. Ale stálo to zato. Tam, kde boli vtedy holiny, rastú dnes prebierkové porasty. Verte, je to veľmi pekný pocit, vidieť po rokoch výsledky svojej roboty. Ten sa nedá ničím zaplatiť. Preto neuznávam striedanie lesníkov na úsekoch. Aspoň čo ja viem, ak bol niekde lesník zodpovedný za zverený úsek dvadsať – dvadsaťpäť rokov, tak na úseku bolo vždy všetko v poriadku. Moja skúsenosť je taká, že ak si lesná správa udrží dohľad nad prácou svojich lesníkov, usmerňuje ich, táhá žiaducim smerom, tak za tie roky sú schopní poznať vlastné chyby a vyhýbať sa im. Ak sú ale lesníci neustále premiestňovaní z obvodu na obvod, tak sa po nich presúvajú častokrát aj so svojimi omylmi a chybnými postupmi, pretože nie sú schopní, nemôžu ich dosť dobre rozpoznať, správne posúdiť a poučiť sa. Začínajúci lesníci potrebujú kontinuálne vedenie, dozor, staršieho skúsenejšieho kolegu, ktorý im vysvetlí, čo potrebujú vedieť. Na našej správe sme sa vždy snažili, aby to takto fungovalo. Náorne v teréne sme si vždy dokázali vydiskutovať, ktorých vecí sa treba vyvarovať,“** hovorí M. Čerepan.

Spomína si napríklad na rok 1983, kedy na LO Zubák zorganizovali lesníci z Lednických Rovní pracovné stretnutie pre pracovníkov celého OZ Považská Bystrica a vysvetľovali a obhajovali svoje postupy v porastoch pred obnovou LHP vyznačené prebierky do a nad 50 rokov, ako aj rubné ťažby. Progresívny prístup k lesníckej práci preukázali tamojší lesníci v minulosti niekoľkokrát. Napríklad, keď ako prví skúšali na LO Fodorka neďaleko Nemšovej v 80-tych rokoch prvé štiepkovače na podvozke tatrovky, ktoré ale boli vtedy veľmi poruchové. Alebo keď znova ako prví odskúšavali

v roku 1981 lanovku KSK 16 najskôr na Zubáku, potom na Chotúči, neskôr na Podhorí. **„Pre nás na ústredí OZ Považská Bystrica bola LS Lednické Rovne v tomto smere akýmsi hromozvodom,“** loví z pamäti spomienky terajší vedúci obchodu a logistiky Ing. Ján Kuric a pokračuje pochvalnými slovami na adresu M. Čerepana st.: **„Marián bol vždy ochotný vyskúšať novinky. Nestalo sa, aby nenašiel spôsob ako, kde a kedy bolo možné niečo v lesníckej prevádzke vyskúšať. Mal dokonalý prehľad o porastoch na správe. Vedel, ktorý porast bol kedy ťažený, ako je zabezpečený. Ak sme riešili akýkoľvek problém, s Mariánom sme si boli istí, že nebude hľadať výhovorky, ale spolu budeme hľadať riešenia.“** Obraciam sa na M. Čerepana s otázkou, či nedostal ako ťažbár LS „po nose“ od správcu zato, že bol vždy prístupný experimentovať. **„Keď ma zobral vtedajší vedúci LS Lednické Rovne pán Majerko na správu na pozíciu ťažbára, dal mi voľnú ruku. Keď po ňom nastúpil na rovnakú funkciu jeho syn, iba mi povedal: Maroš, ty máš vlastnú hlavu, tak rob!“**

„Nemeckí lesníci mali v porovnaní s nami rásnejší prístup k pracovným skupinám“

Ing. Kuric: „Marián bol vždy ochotný vyskúšať novinky“

aj Marián Čerepan st. si vyskúšal, čo obnáša práca vedúceho lesnej správy. Osem rokov od 1996 do 2004 šéfoval LS Zubák. Po odovzdaní 2 406 hektárov lesa Zbrojovke Vsetín došlo k jej zlúčeniu s LS Pruské do jednej – LS Lednické Rovne. Keď bola koncom minulého roka pripravovaná zatiaľ posledná organizačná zmena, opýtal sa ho riaditeľ závodu, či mu nebude vadieť, že nerobí správcu. **„Povedal som mu, že mi nezáleží na tejto funkcii, záleží mi na lese a na tom, aby som bol čo najčastejšie v poraste,“** vyjadruje

Z ďalšieho rozhovoru vysvitne, že má dostatok zaujímavých poznatkov nielen zo zahraničia, ale aj z práce pre neštátnych majiteľov lesa. Je odborným lesným hospodárom vo viacerých subjektoch, ktoré majú zmluvy s OZ o výkone služieb OLH. Napríklad v Urbári Horovce spoločne s predsedom urbáru p. Cibikom medzi prvými na Slovensku predložili a následne po schválení aj vykonali projekt platenej z eurofondov na nákup techniky (traktor, krovinořezy, štiepkovač, jamkovač a dva projekty na zalesňovanie zanedbaných poľnohospodárskych pôd. Doteraz založili 22,5 ha nových porastov. Tento rok chcú podať ešte jeden projekt na 9,9 ha nevyužívanej poľnohospodárskej pôdy. Nie na darmo sa hovorí: Viac hláv, viac rozumu. Marián Čerepan st. svojím životom, názormi a prístupom dokázal sebe i okoliu, že vždy mal hlavu otvorenú. A to je dôležité v každej profesii a na každej pozícii. ■

Pocta slovenskému lesnému hospodárstvu v roku 1943

Elisabeth ADAMEK, Július BURKOVSKÝ

Verejnosti je málo známa skutočnosť, že slovenskému lesnému hospodárstvu sa dostalo pozoruhodného vyznamenania už pred 75 rokmi tým, že vtedajšia Medzinárodná lesnícka ústredňa (CIS) uskutočnila v dňoch 30.8. – 4.9.1943 svoju 8. výborovú schôdzu práve na území Slovenska. Táto porada bola spojená s vychádzkami do lesných porastov a hodnotnými odbornými prednáškami.

Reprezentatívna zostava medzinárodných lesníckych odborníkov bola tvorená okrem slovenských zástupcov delegáciami z Nemecka, Chorvátska, Dánska, Francúzska, Maďarska, Švajčiarska, Talianska, Rumunska Španielska, Fínska, Bulharska, ako aj delegátom z Medzinárodného agrárneho ústavu v Ríme. Nemeckú delegáciu, v ktorej boli zástupcovia Medzinárodného výboru pre výskum dreva v Berlíne a Komisie pre výskum lesného osiva v Eberswalde, viedol predseda Medzinárodnej lesníckej ústredne, štátny tajomník Alpers.

Po príchode účastníkov do Bratislavy dňa 30.8.1943 sa konala na Železnej studničke informatívna porada a v nasledujúcom dni pricestovali na Štrbské Pleso, ktoré bolo miestom konania výborovej schôdze. Zahájenia porád sa zúčastnil aj vtedajší minister hospodárstva Dr. Gejza Medrický. Potom prerokovali činnosť Medzinárodnej lesníckej ústredne za uplynulý rok a uzniesli sa na ďalšom smerovaní tejto ustanovizne.

Dňa 1.9.1943 bola predjednávaná problematika lesného osiva a sort lesných drevín k čomu boli prednesené referáty o najnovších výsledkoch výskumov a pokusov týkajúcich sa proveniencie osiva v Taliansku, o kontrole osiva a rastlín v dánskom lesnom hospodárstve, o sortách lesných drevín v Chorvátsku a najdôležitejších ihličnatých drevinách vo Francúzsku, ako aj o prirodzených stanovištiach a oblastiach sort borovice v západnej Európe. Počas popoludňajšej exkurzie na Popradské Pleso referoval hlavný lesný radca Ing. Róbert Binder o úlohách slovenského lesného hospodárstva a ústredný riaditeľ štátnych lesov a majetkov Ing. Jozef Biringer o organizácii podniku štátnych lesov a majetkov.

Dňa 2.9.1943 odzneli odborné prednášky k problematike „nadťažieb“ v súvislosti s regulovaním cien dreva, ďalej o výsledkoch výskumu európskej bilancie dreva, o činnosti Medzinárodnej lesníckej ústredne v oblasti lesného zákonodarstva, o význame pestovania dreva mimo lesov v Nemecku, Chorvát-

sku, Maďarsku a Rumunsku, ako aj o význame pestovania topoľov v Holandsku.

Dňa 3.9.1943 navštívili účastníci mestské lesy Spišskej Novej Vsi, kde ich bývalý lesný hospodár týchto lesov - profesor Viliam Illenčík, za pomoci starostlivo vypracovanej brožúrky, oboznámil s historickým vývojom spišskonovoveskej oblasti, s osudom mestských lesov za ostatné storočia a o ich potešiteľnom novom stave. Svoje vývody opieral o staré, cenné mapy a zariadenie elaboráty. Počas tejto exkurzie boli pozorne vypočuté informácie prednostu IX. odboru Ministerstva hospodárstva Ing. Ondreja Kľučára o slovenskom lesnom zákonodarstve. Potom nasledovala návšteva porastov Štátnej lesnej správy v Hrabušiciach počas ktorej vládny radca Ing. Tibor Blattný referoval o pestovateľskej činnosti v slovenských štátnych lesoch.

Posledná exkurzia dňa 4.9.1943 viedla do pralesa v Štátnej lesnej správe Dobroč, v rámci ktorej vtedajší riaditeľ štátnych lesov a majetkov v Banskej Bystrici Ing. Andrej Kavuljak oboznámil účastníkov s historickým vývinom lesného hospodárstva na Slovensku. Účastníci exkurzie mali k dispozícii v nemeckom jazyku písanú informatívnu brožúrku „Kurze beschreibung der Staatsforstverwaltung in Dobroč“ (Krátky opis Správy štátnych lesov v Dobroči) s mapkou exkurznej trasy a vysvetľovacími zaujímavosťami, ktoré bolo možné pozorovať cestou k pralesu. Túto príležitosťnú brožúrku vydalo Riaditeľstvo štátnych lesov a majetkov v Banskej Bystrici.

V brožúrke sa uvádza, že štátne lesy a majetky spadajúce pod administratívne a hospodárske vedenie lesného riaditeľstva v Banskej Bystrici zaberajú 96.717 ha lesnej plochy ako aj 1.142 ha pastvín, lúk, ornej pôdy a neúrodných plôch. Hospodársku správu lesov vykonávalo 18 lesných správ, z ktorých Lesná správa v Dobroči zaujímala z lesníckeho hľadiska popredné miesto. Na spracovanie lesnej produkcie slúžilo 6 parných píl. Sieť lesných železníc podliehala

Obal publikácie

jednej železničnej správy pričom dĺžka trate lesnej železnice v čiernohronskej časti lesov obnášala 130 km.

Podrobnejšie je uvedený opis Štátnej lesnej správy v Dobroči s údajmi o geografickej polohe (zaujímavosťou je označenie najvyššieho bodu lesnej správy názvom „Dobročský Vepor“ namiesto súčasného názvu „Klenovský Vepor“), ďalej o geologických, pôdnych, stanovištných, klimatických a lesníckych pomeroch. Rozloha lesnej správy činila 7.954 ha, z čoho 7.199 ha zaberá hospodársky (výnosový) les, 126 ha ochranný les, 50 ha rezervácia typu pralesa, 551 ha iná produkčná pôda a 28 ha neúrodná pôda. V zastúpení drevín výrazne prevládali smrek (67 %) nad jedľou (17 %), bukom (12 %), javorom (3 %) a jaseňom (1 %). Ojedinele sa vyskytovala borovica, smrekovec a brest. Vysoké zastúpenie smreka zapríčinilo jeho systematické zavádzanie na plochách po rozsiahlych holoruboch už od roku 1769. Priemerný vek hospodárskych lesov bol 57 rokov. Hospodársky les mal určenú rubnú dobu 100 rokov, ochranný les 120 rokov a v rezervácii bol akýkoľvek výrub zakázaný. V hospodárskom lese prevládali maloplošné clonné ruby s formami obrubnými, čiastočne sa používal aj holorub v úzkych pásoch a klinoch. Pomiestne, najmä na miernych svahoch a pri dostatočnej atmosférickej vlhkosti sa potom objavovali lemy a skupiny prirodzeného zmladenia. Predchádzajúce pokusy s kulisovými rubmi preukázali ich nevhodnosť. V ochrannom lese boli predpísané výlučne clonné ruby. Celková hmotový etát obnášal 48.115 m³ dreva, z čoho bolo 43.393 m³ ihličnatej a 4.722 m³ listnatej hmoty. Lesná správa Dobroč spolu so susednou

Lesnou správou Krám museli dlho znášať ťarchy vyplývajúce z niekdajšej osídľovacej politiky.

Mimoriadne cenný je opis Dobročského pralesa, ktorý dokumentuje jeho stav 30 rokov po vyhlásení ochrany, na ktorú bol vybraný podľa výnosu Ministerstva poľnohospodárstva v rokoch 1900 a 1908. Lesná správa Dobroč navrhla túto oblasť za lesnú rezerváciu v roku 1909. Ministerstvo poľnohospodárstva návrh prijalo a toto lesné oddelenie vyhlásilo v roku 1913 za prírodnú pamiatku (Výnos č. 127.663. I. B. 1-1913, Intimát štátneho lesného riaditeľstva v B. Bystrici č. 5520-1914). Táto lesná rezervácia leží v nadmorskej výške 700 – 1.000 m. Na kryštálických bridliciach (najmä rula) s bohatou prímiesou živca sa vyvinula hlboká, piesočnato hlinitá pôda s humusovou vrstvou. V bylinnom kryte sa uplatňuje *Oxalis acetosella*, meňej *Asperula odorata*, časté sú paprade a nie zriedkavo *Impatiens noli* – tanger. Na lesných čistinkách sa nachádza *Geranium robertianum*, na polomoch *Urtica*, trávy, jahoda, čiastočne malinčie. Sporadicky sa vyskytuje *Senecio fuchsii*, *Sanicula*, ojedinele machy (*Hypnum*, zriedkavejšie *Polytrichum*) a výnimočne *Majanthemum bifolium*. Prevládajúca expozícia je SZ 10 - 20°. Z drevin v partiách pralesovitého typu prevláda jedľa, roztrúsený je buk a smrek, ojedinele tiež javor horský a mliečny, sporadicky jaseň a brest. V týchto partiách sú medzi prestarnutými skupinami a jednotlivými kmeňmi zastúpené všetky vekové triedy. Západný okraj, ale aj niektoré vnútorné partie boli poškodené Z a JZ vetrom v dôsledku čoho je porast v najstaršej vekovej triede preriedený, takže zo starého porastu zostali len skupinovitě zvyšky a miestami jednotlivé kmene jedle a buka. K vôli nebezpečiu lykožrúta bolo ležiace drevo čiastočne zmanipulované. Na starších i mladších vetrom odkrytých plochách vznikli skupiny

mladších, 30, 60, 90-ročných porastov s dominanciou smreka hoci v partiách pralesovitého typu prevládala jedľa. Najhrubšie kmene: Jedle s priemerom v prsnej výške 1,91 m, 1,58 m, 1,48 m – po jednom strome, 1,38 m – 3 stromy, 1,28 m – 4 stromy, Smrek s priemerom 1,20 m, 1,05 m, 0,95 m po jednom strome, Buky s priemerom 1,10 m – jeden strom, 1,05 m – 2 stromy, 0,95 m – jeden strom, Javor s priemerom 1,05 m, 0,96 m po jednom strome, 0,90 m – 2 stromy, Jaseň s priemerom 1,20 m – jeden strom, 0,85 m – 2 stromy. Meraním sa zistili výšky 56 m a 53 m u jedle s priemerom 1,91 m a 1,58 m. Vek najhrubšej jedle sa odhadoval na 410 rokov. Na jednej vetrom vyvrátenej 1,45 m hrubej jedli bolo napočítaných 290 letokruhov, na inej podobnej jedli až 305. Prírastkové pomery v tejto rezervácii budú podrobené presnejšiemu zisťovaniu. Proti nepriaznivým vplyvom vetrov a iným atmosférickým poškodeniam bolo okolo rezervácie založené ochranné pásmo (zóna). Proti paseniu dobytky mala byť rezervácia dookola stabilne oplotená.

Zaradenie Dobročského pralesa do exkurznej trasy tak významného podujatia, akým bola výborová schôdza Medzinárodnej lesníckej ústredne v roku 1943 nasvedčuje tomu, že aj v tom čase lesníci pokladali tento prales za výnimočný útvar, vhodný na medzinárodnú prezentáciu. Po spoločnom rozlúčkovom obede v Dobroči, účastníci podujatia podnikli spiatočnú cestu cez Banskú Bystricu na Sliach, kde zasadnutie 8. výborovej schôdze Medzinárodnej lesníckej ústredne skončilo. So zadosťučinením sa konštatovalo, že zahraniční účastníci sa veľmi lichoťivo vyjadrili o dojmach z návštevy Slovenska, ocenili vysokú úroveň slovenského lesného hospodárstva i cieľavedomú lesnícku činnosť, ktorej boli všade svedkom. ■

**Ing. Július Burkovský
& Dipl. Ing. Elisabeth Adamek**
(preklady z nemčiny)

Sophora japonica L. – sofora japonská

Ladislav MAXIM

V parčíku medzi stanicou SAD, chodníkom pre chodcov a oplotením k rieke Laborec v meste Michalovce vyniká mohutnosťou sofora japonská. Prsný priemer je 115 cm. Koruna je mohutná, skoro guľovitá. Lísty sú nepárno perovité zložené. Vrchná strana listov je tmavšie zelená, spodná svetlejšia.

Kvitne koncom augusta (niekedy až v septembri). Kvety sú obojpohlavné, súmerné, koruna je zelenkasto biela až biela. Kvety vyrastajú v širokých, 20 – 30 cm dlhých koncových metlinách. Plod je valcovitý struk, nepravidelne článkovaný, poloduzinatý, zelenkastý, lysý, lesklý. Semeno je oválne, mierne stlačené, tmavohnedé, hladké. Dozrieva v októbri až novembri. Dekoratívne je celkovým habitusom a predovšetkým neskorým kvitnutím. Veľmi sa podobá agátu, avšak nemá ostne a mladé konáriky sú zelené.

Pôvodne je rozšírená v strednej a severovýchodnej Číne a v Kórei. Do Európy bola zavedená asi v roku 1750. Patrí medzi polotôňomilné dreviny, nenáročná na vlahu a na živiny v pôde. Býva poškodzovaná mrazmi. Známe sú formy previsnuté (smútočné) a stĺpovité, tiež formy s fialovými kvetmi a panašovanými listami. Napriek vedeckému pomenovaniu druhu nie je pôvodný v Japonsku.

Vhodná je pre výsadbu do rovnorodých skupín, do alejí v širokých uliciach i v priemyselných oblastiach. Tiež ako solitér. Okrem dekoratívnych vlastností má kvalitné drevo, tvrdé, kruhovito – pórovité a s hnedým jadrom. Drevo a kôra majú typický zápach.

Hojne sa pestuje vo Francúzsku a v južnom Anglicku v rôznych varietach, odlišujúcich sa farbou kvetov a obdobím kvitnutia.

V Michalovciach, v mestskej časti Angiho mlyn (vedľa príjazdovej cesty nad riekou Laborec) zaujme výsadba jedenástich exemplárov sofory japonskej v jednostrannej aleji. Najmohutnejšia je so všetkými dekoratívnymi vlastnosťami s prsným priemerom 86 cm. ■

Ladislav Maxim je lesník vo výslužbe

Die stärksten Stämme in der urwaldartigen Reservatlon der Forstverwaltung Dobroč.

Máj na Lesnej správe Medzilaborce

Anna Drančáková

Dôležitou, neodmysliteľnou súčasťou poľovníctva je zabezpečenie starostlivosti o zver. Spôsob a prikrmovanie zveri, ako aj obhospodarovanie lúk a poličok, pozitívne ovplyvňuje chov a kvalitu zveri.

Už tradične každý rok LS Medzilaborce vysieva polička pre zver. Nebolo to inak ani tohto roku a bolo to o to dôstojnejšie, že sa táto pekná a užitočná akcia uskutočnila v deň pred 1. májom a tak sa sviatok práce oslávili naozaj ako sa patrí.

Dopoludnia sa pracovalo na poličkách a popoludní pracovníci LS Medzilaborce pod vedením vedúceho Ing. I. Soleja postavili máj pred budovou lesnej správy. Pýši sa tam krásny, vysoký, s farebnými stuhami...zelený máj...

Stavanie mája má dva hlavné dôvody. Tým prvým je, že si ho uctieваме predovšetkým ako deň práce a druhým dôvodom je úcta k nádherným starým tradíciám, kedy sa stretli mládenci a postavili máj pred domom pekného dievčaťa, ako symbol lásky.

Pracovníci tejto LS mali v tomto roku ešte aj ďalší dôvod postaviť máj, lebo v tomto mesiaci sa ich dlhoročná kolegyňa dožíva životného jubilea 50. rokov.

Čo dodať na záver? „Niežeby bolo málo výrobných úloh na našej lesnej správe, ale určite stojí za to, vyčleniť si čas aj na takéto aktivity“ ,hovorí vedúci LS Ing. Ivan Solej, „prispieva to k utužovaniu kolektívu, lepšej spolupráci a k dobrej nálade, s ktorou sa ľahšie zvládajú problémy lesnej prevádzky a riešenie pracovných úloh.“ ■

Ing. Anna Drančáková, technik LS Medzilaborce

Zábery z výsevy poličok pre zver a stavania mája

IV. Najpriateľnejšia cesta?

Martin KNUROVSKÝ

Ako už viacerí kolegovia, chcel by som sa aj ja na stránkach časopisu Lesník podeliť s čitateľmi o svoje názory na prírode blízke obhospodarovanie lesa v podmienkach **objektu Pro Silva Obrázky**, ktorý sme s kolegom Štefanom Hollanom založili v roku 2007. Objekt o výmere 137,15 ha sa nachádza na JV strane Malých Karpát na OZ Smolenice, LS Pezinok. Objekt má dve základné špecifiká a to, že myšlienky prírode blízkeho obhospodarovania lesa sú tu prakticky aplikované od tohto roka, teda objekt je ešte mladý, taktiež pomerne chudobný, čo sa týka horizontálnej a vertikálnej štruktúry a vekovo pomerne rovnorodý bez extrémneho mikroreliefu, teda hospodársky homogénny - klasické podmienky, ktoré sú veľmi často zastúpené na každej lesnej správe - bez výrazných známkov ktoré by pripomínali prirodzený les. Druhé špecifikum je vo vlastníckych vzťahoch, lebo objekt je situovaný do prenajatých lesov, v našom prípade Mestských lesov Pezinok.

Prečo sme objekt zriadili?

Myšlienky prírode blízkeho hospodárenia v lesoch vo mne počas mojej praxe kdesi v podvedomí driemali a postupom času v priamej úmere s dĺžkou praxe sa čoraz viac vynárali na povrch otázky typu: Musíme silou mocou naplniť bilancovaný etát? Musíme v clonných ruboch, kde sme clonili v nedávnej minulosti, vykonávať ďalší zásah? Musíme obnovný prvok zarovnať, keď v tých miestach nie je prirodzené zmladenie (PZ)? Musíme realizovať dorub hneď, keď PZ dosiahne zákonom stanovené minimálne %? Na tieto a veľa ďalších otázok som si dokázal odpovedať na školení v Smolníckej Osade, kde aj napriek podmienkam dost

rozdielnych od našich tamojších lesníci dokázali, že sa dá o les starať aj inak. Viem, že v Malých Karpatoch asi nevypestujeme výberkový les, preto sme si stanovili trochu odlišné ciele a síce dosiahnuť maximálne % prirodzenej obnovy pri súčasnom pestovaní najkvalitnejších jedincov v porastoch a zachovaní pôvodného zastúpenia drevín čo najmenejšími formami pre nás dostupných hospodárskych spôsobov.

Prečo sme objekt vytvorili práve na tomto území?

V prvom rade sme hľadali porasty na začiatku rubnej doby, porasty kvalitné a na súvislej ploche aspoň 100 ha a so zastúpením hlavných drevín podobným zastúpeniu drevín na LS. Po druhé tento objekt chápeme nie (len) ako prostriedok na prezentáciu klenotov našej LS, ale skôr ako náš objekt slúžiaci pre nás na odskúšanie si prírode blízkeho postupov v štandardných podmienkach s jednoznačnými cieľmi na malej ploche s predpokladom aplikácie výsledkov v plošnom meradle a po tretie ako snahu o zviditeľnenie myšlienky PRO SILVA navonok smerom k neštátnym vlastníkom lesov, v čom nás zástupcovia vlastníkov zatiaľ podporujú.

Účelový výber – prvý krok

Vzhľadom na charakter celého objektu, skutočnosť, že väčšina porastov je v V. a VI. vekovej triede a nerovnomerný výskyt resp. absenciu PZ, sme ako prvý krok zvolili účelový výber s rôznym zámerom v závislosti od najviac zastúpených drevín.

V JPRL 723a10 o výmere 10,92 ha s vekom 115 r. a zastúpením drevín bk 87%, dz 9%, hb 2%, bo a sc 1%, kde bol v minulosti v súlade s predpisom LHP vykonaný MCR v pásoch o šírke na 2 výšky porastu, sme vykonali účelový výber na celej ploche zameraný na odstránenie nekvalitných jedincov a uvoľnenie korún najkvalitnejších stromov a menej zastúpeného dz za predpokladu súčasného zlepšenia podmienok pre prirodzenú obnovu resp. odrastanie už existujúceho zmladenia po predchádzajúcom zásahu. Porast v miestach s výskytom PZ sme rozčlenili približovacími linkami podľa reliéfu terénu a dostupnosti jednotlivých pracovných polí. Ťažba bola vykonaná smerovou stínkou k linkám s krátením v priemere na 2 kusy a drevná hmota následne približovaná na OM pomocou LKT s dôrazom na minimálne poškodenie zostávajúceho porastu. V tomto diele tohto roku ešte plánujeme v závislosti od úrody semena vykonať spolupôsobenie pri PZ.

V JPRL 719 00 s vekom 95 r., výmerou 16,66 ha a zastúpením drevín dz 85%, hb 10%, bk 5% sa nám v roku 2007 objavili živeľne semenáčky dz skoro na celej ploche porastu. V tomto poraste sme pristúpili k realizácii skupinového clonného rubu za účelom zabezpečenia dostatku svetla v skupinách dz a jednej skupine bk. Odstránili sme nekvalitné jedince dz, bk a hb. Popri tom sme v skupinách vykonali

spolupôsobenie pri PZ výrubom nežiaducej krovitej etáže a jedincov lp a hb. Ťažba bola realizovaná smerovou stínkou smerom von zo skupín a následne približená na OM pomocou UKT (pomerne dobre sa nám osvedčil vysieláčkou riadený naviják, kedy strojník je mimo kabínu prostriedku a má väčší prehľad, dá sa tým do istej miery eliminovať poškodenie zostávajúceho porastu). Na ostatnej ploche sme zrealizovali účelový výber zameraný na podporu najkvalitnejšej zložky porastu, ktorá by mala byť nositeľom hodnotovej produkcie v budúcnosti. Po vykonaní účelového výberu sa nám tento javí ako menej intenzívny, preto predpokladáme v tomto poraste zásah v prvých 5 rokoch decénia v závislosti od vývoja porastu. Zaznamenali sme síce vyššiu mortalitu semenáčikov vzniknutú či už hubovými ochoreniami alebo zverou, napriek tomu sa v poraste nachádza dostatočný počet jedincov ako základ pre budúcu generáciu.

Na záver

Základným predpokladom výsledkov je podľa môjho názoru potreba si jednoznačne určiť ciele v obhospodarovaní lesa nielen v konkrétnych porastoch, ako je to v jednotlivých objektoch PRO SILVA, ale hlavne v celom ponímaní hospodárenia v lesoch ako takom, samozrejme v konkrétnych podmienkach. Mne po predchádzajúcich skúsenostiach, získaných poznatkoch a na základe logického úsudku jednoznačne toto hospodárenie vyhovuje a dúfam, že postupom času vymiznú zastaralé názory, týkajúce sa striktného dodržiavania pekne vyfarbených ťažbových máp a predpisov LHP, ale že sa konečne začneme venovať pestovaniu lesa a nie bezhlavej honbe za kubikmi. Závazky voči odberateľom síce treba plniť, ale vzhľadom k tomu, že súčasná legislatíva dáva odbornému lesnému hospodárovi dosť výraznú voľnosť v rozhodovaní a za predpokladu dobre vyhotoveného LHP, je vyrovnanosť ťažieb pri prírode blízkom pestovaní podľa môjho názoru možná a kvalita drevnnej hmoty sa môže zvyšovať.

Vieme, že sme sa dali na dlhú cestu, lebo v našom objekte nám príroda neponúkla základ pre prírodný les a začíname od nuly v podmienkach doterajšieho klasického obhospodarovania lesa, veríme však, že toto je cesta hlavne v dnešných dosť tvrdých ekonomických a environmentálnych podmienkach najpriateľnejšia. ■

Ing. Martin Knurovský
je pestovateľ LS Pezinok

Spoločné lesnícke korene

Posledný Mohykán

Ján MIČOVSKÝ

„Narodil som sa 1. júla 1949 na Senváclave slovenskej obci v Maďarskej. Otec Rudolf Frano Szlovak mamka Rozália Saifert Nemka, ale obidvojom predkovia povise storokmi tu zili a pracovali. Oni mi vedomovali, to ze moja maďarcina nie je cnost, ale suscasne slovincina i nemicina nie je hriech, a krestanstvo nie je vysada...“

Takto začína písať svoj životopis renesančný človek akého len tak hocikde neobjavíte. Jeho prarodičia prišli sem, do kraja Pilišských hôr v severnom Maďarsku na konci 17. storočia. Súčasná generácia týchto potureckých presídlencov je už pravdepodobne posledná, s ktorou sa ešte môžete porozprávať po slovensky. Nesúdme však, niet veľmi prečo. Naopak. Ak je tento človek nositeľom genetického dedičstva slovenského žilvu v Zadunajsju, tak potom máme byť naoč hrdí.

Syn želiarov – bezzemkov, učeň, technik, inžinier, staviteľ, hotelier, krčmár, starosta, historik, dnes hlavne spisovateľ, prekladateľ, podnikateľ i predseda miestneho urbáriátu. Rudolf FRANO.

Väčšinou „našich“ maďarských Slovákov hľadáme až na „dolnej zemi“. Prečo sa vaši predkovia zastavili tu, hneď za Dunajom?

Tunajšiemu kraju vládol biskup, ktorý potreboval daňových poplatníkov, a tak sa dovolil usadiť len katolíkom. Z evanjelikov by nemal osoh, nuž ich radšej hnal na dolniaky. No nežilo sa ani tu ľahko, naši predkovia robili väčšinou ako nádenníci. Môj otec dostával za ručné pokosenie jedného holdu, čo mu trvalo dva dni, žobrácku plácu - 150 kg pšenice. Gazdovi ostal zvyšok, aj 4000 kg. Polí tu však veľa nebolo, živil nás predovšetkým les. Chystali sme haluzinu a predávali ju ako palivo. Lepšie sme zarobili na rebrikoch, len nás nespeli chytiť... V januári sme si strčili pilku pod kabát a išli narezať lipky, ktoré sme odkôrnené nechali v lese. Keď vyschli urobili sme z jaseňa alebo drieňa šteblíky a priamo v lese zmontovali rebriky. Nocou sme ich potom nosili predávať gazdom na Sihoť, tí ich potrebovali na zber ovocia. Keď sme sa ráno vracali s dobrým zárobkom naspäť, ostatní ešte len vstávali... Vyrábali sme aj „kozy“ na pílenie dreva a pavúzy do sena... Naj-

väčšia drina bola, keď sme rezali hrady – kmeň sme položili nad hlbokú priekopu, jeden išiel dole, druhý si stal hore na lešenie a potom sme už len ťahali...

No vás už les dávno neživí...

Som predsedom pilišského urbáriátu a mám v ňom z našich ľudí najviac erdójogov (podielov lesa), no tých 117 ha už neuživí nikoho. Najmä preto, že v 90 - tých rokoch naši ľudia veľa svojich podielov lacno predali štátu - niečo som vtedy aj ja dokúpil - a dnes sú už väčšinovým vlastníkom štátne lesy. A tie nám nedovolia vôbec nič rúbať! Kedysi za socializmu sme každý rok aspoň nejaké palivo lacno dostali, dnes nič, lebo všetko naokolo je národný park...

Vy ste však predovšetkým stavbár...

To naozaj som. Tu v Pilisszantlasle – Pilišskom Svätom Václave, i v okolí som vyprojektoval a vlastnými rukami postavil veľa domov. Mám takú zásadu: ak niekto stavbu projektuje musí ju vedieť aj postaviť! A preto si viac ako stavebný diplom cením svoj stavbársky certifikát. Rád používam prírodné materiály, najradšej kameň, ktorý sme kedysi ťažili v lesoch. Obnovoval som aj časť kráľovského zámku vo Višegráde, nadstavoval som tam krásnu Šalamúnovu vežu. Veľa práce po mne a mojich ľuďoch ostalo v Szentendre, to je také malebné historické mestečko, niečo ako Banská Štiavnica.

Vo vašej knižnici však vidím viac historických kníh, ako stavebných príručiek...

Knihy som mal vždy rád, mám ich veľa, aj starých a vzácných. A pokúšam sa niečo aj sám napísať. Už ako chlapec som si zapisoval, čo mi otec rozprával. Dopolial mi vyšla Pilišská kronika, Pilišské staviteľstvo a tiež kniha, v ktorej som zachytil príbehy tunajšieho ľudového humoru. Otcove rozprávania z vojny som spracoval v knižke Išli na smrť. Bojoval v tretej armáde, ktorú Maďari poskladali z druhoradých národností a potom posielali krváčať do najťažších bojov proti Rusom. Často mi spomínal ako odpovedal veliteľovi, ktorý sa ho pýtal, či bude poriadne bojovať: Hej, budem strieľať – odpovedal - ale len dovtedy pokiaľ tam budú Maďari, keď uvidím Slovákov prestanem. Otca vtedy strašne zbili a poviazali! Knihy nielen píšem, ale aj prekladám zo slovenčiny do maďarčiny. Prijali ma už aj do Spolku slovenských spisovateľov. Teraz mám rozpracovaný preklad Slovenskej histórie v obrazoch, predtým som preložil a vydal vlastným nákladom historické knihy Milana Ferka – Matúš Čák a Jánošík.

K Jánošíkovi máte zrejme vrúcny vzťah...

To myslíte pre tú „Jánošíkovu krčmu“, však? Postavil som ju a otvoril pred takmer 25 rokmi. Bola to len druhá súkromná reštaurácia v Maďarsku. A Jánošíka mám naozaj rád. Otec mi o ňom v detstve veľa rozprával, nuž som potom krčmu pomenoval po ňom. Na stenách tam mám

Cyklisti to majú na maďarských lesných cestách jasné: Pohyb len na vlastné riziko, vstup na ne len od 8,00 do 18,00 hod, lesníci ho však môžu kedykoľvek obmedziť, max. rýchlosť 30 km/hod!

veľa záberov z Fričovho Jánošíka. Pohárik si tu so mnou vypil aj majster Ferko...A mám tam každý deň plno!

Zdá sa, že máte so Slovenskom celkom živé vzťahy...

Niekedy až príliš... Túto jazvu mám od roku 1968, keď som bol na Slovensku ako vojak „bratskej pomoci“. Neďaleko mňa vtedy nešťastne vybuchol granát. Ale keď som tu bol po tri volebné obdobia starostom, naozaj som sa veľmi snažil o oživenie vzťahov so Slovenskom. Bol som aj za biskupom Balážom, aby nám dal slovenského kňaza. Dal a dobrého! Len nám tu dlho nevydržal! Priveľmi sa zahľadel do tunajšej učiteľky a tak nám ho pán biskup zase aj odvolal...

Čo okrem práce v lese živilo tunajších Slovákov?

Pálenie vápna. To bola veľmi ťažká, no vôbec nie jednoduchá práca. Bolo treba v blízkosti lomu a lesa postaviť vo svahu pec zo šamotových tehál, potom krampáčom narúbať tony vápenca, tento doviesť k peci, kamene rozbiť a špeciálne poukladať... K páleniu bolo treba veľmi veľa dreva. Tí chudobnejší vápno pálili pomocou raždia, toho bolo treba obrovské množstvo. Ťahali ho z lesa na retiazkach. Bohatší si kupovali hrubšie drevo. Záležalo však aj na tom, kde strom rástol: Drevo zo stromov zo záveternej strany nebolo tak výhrevné. No to z náveternej malo hustejšie ročné kruhy a svoju energiu skrytú v hustých pokrútených vláknach akosi lepšie odovzdávalo v peci. My deti sme vynášali z pece popol, ešte za horúca - aby sa nestratil teplo... Nebolo ani to ľahké, no nedalo sa to porovnať s drinou dospelých, ktorí museli do pece naložiť 40 ton vápenca a po 50 – 60 hodinovom kúrení zase vybrať 20 ton nehaseného vápna. Zaujímavé, že objem vypáleného kameňa sa nezmenil, len tých 20 ton odišlo komínom... K páleniu bolo treba veľa nástrojov: kladivá, opálky, fúriky, vidly, lopaty, čakany, motyky, murárske náradie. Ak by sa aj dačo z toho zabudlo, poradili by sme si, no na jedno sa zabudnúť nesmeli – na päťlitrový demizón s vínom!

Teraz je pilišský kraj na Slovensku veľmi známy. Najmä susedné Mlynky – Pilisszentkereszt...

Neviem, či o takúto popularitu stojíme... Mlynčania nám tu urobili zlé meno, ľudia sa teraz boja. Tu vôbec nejde o Slovákov, ale o hlúpu politiku. Pozrite sa, na našich cintorínoch nájdete mená maďarské, slovenské, srbské, chorvátske, nemecké, cigánske... Nikdy sme sa tu nedelili podľa toho.... Tí čo teraz kričia, že sú za Slovensko sa po slovensky ani nerozprávajú.... Najviac nám tu škodí, keď sa začnete na Slovensku s Maďarmi naťahovať...

Maďarská vláda dáva tunajším školám ročne príplatok 90.000 forintov na žiaka za to, že sa učí po slovensky. Slovenčini sa však učia len ako cudzí jazyk a mladých po slovensky nepočúť rozprávať... Maďari na Slovensku majú svoje maďarské školy a materský jazyk ovládajú dobre...

To je ťažké vysvetliť... Slovenčina sa tu nepovažuje za panský jazyk, ľudia sa k nej už veľmi nehlásia... Mňa rodičia naučili najskôr po slovensky, maďarsky som sa naučil až v škole. Naše deti však po slovensky už rozprávať nevedia... My sa síce cítíme Slovákami, ale Maďarsko je už naša vlasť...neviem, či tomu rozumiete... Verím však, že všade ide hlavne ide o to, čo človek vie, čo dokáže... Ja sa teším, že hoci rodičia boli len chudobní želiari, v živote som sa nestratil. To, čo vieme je možno viac, ako to, odkiaľ prichádzame...

Naozaj nevedno, aká sila by mohla pilišských Slovákov ochrániť od asimilácie. Nemyslím však, že by v tom „mala prsty“ len menšinová politika maďarskej vlády. Rozhodujúce je asi to, že naši tunajší Slováci sa už ani tak veľmi Slováckmi necítia. Svoje Maďarsko majú určite radšej, ako naši Maďari „svoje“ Slovensko.

„Rudo, a nebude ti to vôbec ľúto?! Vy Slováci ste tu v Pilišských vrchoch už vyše 300 rokov a tvoja generácia je úplne posledná, ktorá ešte rozpráva slovensky...“

„Čo sa dá robiť...“ zamyslí sa a zasmee, „aj Indiáni mali svojho Posledného Mohykána...“

Pilisszentkereszt

Mlynky

Ale na niečo sme predsa len prišli! Pálenie vápna, ktoré po stáročia živilo tunajšiu Slovač, ovládajú miestni naozaj majstrovsky. Dohodli sme sa, že sa spoločne postavíme jednu klasickú pec na vápno aj v Lesníckom skanzene. A že raz za čas ho naši uhorskí Slováci prídu k nám ukázkovo vypáliť. Pripomenie nám to takmer zabudnutú profesiu spojenú s lesom. A možno aj niečo dôležitejšie: Spoločné korene. ■

Rudo Fraňo: Túto horu som sám sadil

Prameň pomenovaný na počesť tvorcu lesného zákona

Tu vo Višegráde sídlili aj naši uhorskí králi

Postup lykožrúta vieme spomaliť, ale nedostihneme ho

Jozef MARKO

Dnes z LS Lednické Rovne

Lokalita Bilie po kalamitách

Vedúci Lesnej správy Lednické Rovne (OZ Považská Bystrica) Ladislav Reisenauer, ktorý robí správcu už dvadsať rokov hovorí, že rok 2004 výrazne zmenil život tunajších lesníkov.

Povestná novembrová kalamita spustila ničivý domino efekt. Stačí totiž, ak do víchricou odkrytých porastových sien fúkne silnejší vietor a smrekové monokultúry padajú ako zápalky. Dielo skazy dokoná podkôrný hmyz. V polovici minulého roka si lesníci z Lednických Rovní už mysleli, že kalamitu zvládli a problémy majú vyriešené. Ale prišlo suché a teplé leto, na konci ktorého veterná smršť zrazila k zemi ďalšie tisíce kubíkov smrekovej hmoty a lesníci mali roboty vyše hlavy. V čase mojej návštevy evidujú ešte necelých štyri tisíc kubíkov novej kalamity, ktoré plánujú spracovať do konca apríla. Dôsledky vyčíňania vetra a podkôrníkov sú ale na správe s výmerou 4 200 hektárov tak rozsiahle, že objem zrealizovanej ťažby za prvý štvrtrok 2008 predstavuje takmer 15 000 m³. Prítom na celý tento rok bol naplánovaný objem ťažby na úrovni 23 000 m³...

Správca Ladislav Reisenauer

„V náhodnej ťažbe urobíme do polroka celoročný plán. Nech robíme čo robíme v boji s podkôrníkom, dokážeme iba spomaliť jeho postup, ale dosiahnuť ho nevieme. Stáva sa nám, že máme síce včas ošetrené porastové steny a uchránime ich tak pred náletom lykožrútov, ale

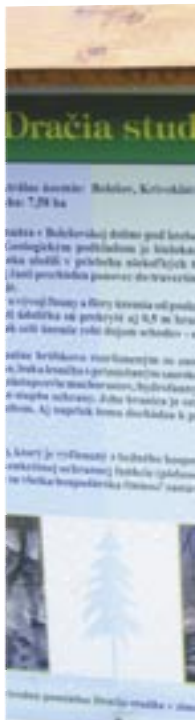
v pôvodne čistom a zdravom lese, doslova uprostred neho sa náhle objaví zasiahnutá plocha s priemerom 200 aj 300 metrov! Nevíme si to celkom vysvetliť, ale prisudzujeme tieto ataky prenosu chrobákov vetrom. Postupom rokov vidíme, že napriek nášmu úsiliu sa posúva podkôrník z hrebeňových porastov z roka na rok nižšie a nižšie. Vyzerá to tak, že sa zbavíme tohto problému až vtedy, keď už nebude mať čo zničiť,“ zamýšľa sa L. Reisenauer.

ČO NEVYVRÁTI VIETOR A NEZOŽERIE CHROBÁK, TO ZNEHODNOTÍ HNILOBA

Situácia, o ktorej je reč sa týka tej časti LS Lednické Rovne, v ktorej bol namiesto pôvodných listnatých lesov začiatkom minulého storočia vysádzaný

smrek. Teda lesných obvodov Zubák, Lednica a Breznica. Súčasným lesníkom neostáva nič iné ako postupne meniť štruktúru obnovovaných porastov v prospech listnáčov, predovšetkým buka a duba. Číselne vyjadrené to znamená, že doterajšie 80 až 90-percentné zastúpenie smreka klesá na 10 percent. Tento výrazný pokles je daný aj tým, že živné stanovišťa neumožňujú lesníkom podporovať vo zvýšenej miere prirodzené zmladenie smreka, pretože po presvetlení materských porastov dochádza k rýchlemu zaburineniu odkrytých plôch. Skúsenosti miestnych lesníkov zároveň ukazujú, že smrek ani nie je žiaduci na týchto stanovištiach, pretože čo nevyvráti vietor a nezožerie chrobák, to znehodnotí hniloba. Ešteže podpŕovke sa tu nedarí tak ako na Kysuciach alebo na Orave.

Našťastie, lesnícka robota kolegov na LS Lednické Rovne sa neobmedzuje iba na likvidáciu kalamit a boj s podkôrníkmi. V druhej časti správy, pôvodne obhospodarovanej bývalou lesnou správou Pruské, prevažujú pôvodné listnaté porasty. **„V minulom roku bola vyhlásená na ploche cca 200 hektárov génová základňa Škripec s cennými listnáčmi – javorom, jaseňom, brestom a čerešňou, ale aj so zastúpením smreka. Nielen tam, aj v ostatných porastoch tejto časti správy sa snažíme už roky postupovať pri ich obnove clonnými rubmi a podporovať prirodzené zmladenie. Lesnícke čítanie nám ani nedovoľuje postupovať inak,“** dodáva presvedčivo L. Reisenauer. Nemám dôvod mu neveriť. Zvlášť po tom, ako sa presvedčiam priamo v teréne, v akom stave sú tunajšie listnaté porasty. Po rozhovore v kancelárii smerujeme so správcom cez Pruské

Papierovačky, Lesníci R. Šeliga (vpravo) a Ing. P. Pagáč

a ďalšie menšie obce do Krivoklátu, kde začína, alebo aj končí, ako sa to vezme, Lesnícky náučný chodník Krivoklát – Bolešov, otvorený v minulom roku a vhodne umiestnený do turisticky a predovšetkým cyklisticky navštevovanej oblasti. Podľa slov môjho sprievodcu ju majú v oblube hlavne obyvatelia Dubnice a Novej Dubnice, ktorým stačí prejsť na svojich dvojkolesových tátošoch cez Váh a ocitnú sa na vyasfaltovanej lesnej ceste, ktorá vedie v dĺžke deviatich kilometrov skutočne prekrásnym komplexom lesov Bielych Karpát. Lesníci z OZ Považská Bystrica vskutku dokonale využili túto príležitosť a na dvadsiatich zastávkach lesníckeho náučného chodníka približujú návštevníkom lesa ako vyzerá mladina, porast po prerezávke a prebierke, čo je snehová jama, hraničný kopec, odvozné miesto alebo aké sú jednotlivé značky priestorového rozdelenia lesa. Vybudovanie LNCH

Krivoklát – Bolešov je skrátka výborným počinom, ktorý zrozumiteľnou a pritažlivou formou sprístupňuje laikom prácu lesníkov a jej výsledky.

PROBLÉMY NA FLYŠI S VÝVOZKAMI

Počas krátkej exkurzie, ktorú absolvujem so správcom po viacerých miestach teritória obhospodávaného LS Lednické Rovne, je tiež reč o nasadzovaní moderných technológií v ťažbe a približovaní kalamitnej hmoty. S lanovkami problém nie je, ale L. Reisenauer mi hovorí, že má ťažké srdce na vývozné kolesové súpravy, ktoré na rozmočenom flyši narobia lesníkom poriadne starosti. „Pozrite sa tu na Krížnych cestách. Tak to vyzerá, keď sa tu pohybuje vývozka. A to sme sem prišli po dvoch dňoch, kedy nepršalo. V tomto roku sme museli zhŕňať buldozénom blato z týchto plôch už

trikrát. Nemôžeme si dovoliť čakať na to, kedy bude sucho alebo mráz, aby sme mohli vývozky využiť. Iste, pracujú efektívne a drevo približené vývozkami z porastov na odvozné miesta ostáva čisté, ale na flyši nám výrazne komplikujú život a my musíme po nich často upravovať lesné cesty i odvozné miesta.“ Začína znova a čoraz hustejšie pršať. Postaršia Niva sa zabára do niekoľko desiatok centimetrov vysokých nánosov hnedožltého blata. Hlboké brázdny po vývozke na jednej zo zväznic iba potvrdzujú slová, ktoré som pred chvíľou počul.

Po krátkom prechode štátnou cestou prudko stúpame na terénnom aute spevnenou lesnou cestou do lokality Bilié. Môj sprievodca si iba povzdychne pri spomienke na to, ako vyzerali tieto miesta pred rokom 2004. Zo súvislého komplexu smrečín ostali dnes iba torzá lesa. Správca hovorí o šťastí, že smrekové monokultúry tu vydržali až do rubného veku. Smutný pohľad. Taký je ale lesnícky život a daň za to, že smrek do takýchto lokalít jednoducho nepatrí. Dnes sa nám to ľahko hovorí, ale určite nemá žiadny význam obviňovať našich predchodcov z toho, že ich zalesnili smrekovými monokultúrami. Kalamitu treba rýchlo a efektívne spracovať a obnoviť kalamitné plochy tak, aby o sto rokov mali pri pohľade na stabilné a odolné, vekovo a druhovo pestré porasty naši nasledovníci príjemnejší pocit. Jedno i druhé sa už na tomto mieste začalo diať zásluhou lesníkov z Lednických Rovní. Vidieť tu kalamitiská, kde pracoval harvester. Len v minulom roku spracoval 5 000 m³ kalamitnej hmoty. Sú tu však k videniu aj mladiny s dominantnými listnáčmi, ktorým sa chvalobohu na prvý pohľad veľmi dobre darí.

Ostáva si priať jediné: aby sa dарило aj lesníkom. Tak ako všade inde v štátnych lesoch si rovnako ako ich kolegovia aj tunajší lesníci prajú, aby sa vďaka fungujúcemu informačnému systému a programom, s ktorými pracujú, vďaka menšiemu množstvu všelijakých formulárov, hlásení a tabuliek, ktoré musia

neustále vyplňovať, dostali častejšie do lesa. Aby po dvoch rokoch, alebo možno ešte skôr, neprišla ďalšia organizačná zmena, ktorá rozbije to, čo už bolo opakovane spojené, ktorá odvelí lesníkov zo zverených úsekov na také, ktoré vôbec nepoznajú. Tak, aby sa mohli naplniť slová, ktoré mi na záver nášho stretnutia povedal vedúci LS Lednické Rovne Ladislava Reisenauera: „Najdôležitejšie je poznať svojich spolupracovníkov. Aby som vedel, do akej miery sa môžem na jednotlivých kolegov spoľahnúť a podľa toho si aj rozdelil kontroly plnenia stanovených úloh. Aby všetko fungovalo ako má.“ Nepochybujem o tom, že ak budú mať lesníci pokoj na prácu, fungovať to bude. Aspoň tu na Rovniach určite. ■

Jedno zo stanovišť LNCH Krivoklát - Bolešov

Vývozka na Krížnych cestách

Stopy vo flyši

Lesnícke inšpirácie z Južnej Moravy

DAR LESOV ČR NÁVŠTEVNÍKOM HRADU VEVEŘÍ

Viac ako 80-metrov dlhá a dva metre široká lávka ponad meandrujúcu riečku Veverka, unikátnej drevenej konštrukcie, zložená z piatich dielov vyrobených technológiou lepených drevených profilov, uľahčuje prístup návštevníkom k hradu Veveří, ktorý si ročne pozrie približne 80 000 ľudí. Mierny pozdĺžny spád drevenej mostovky umožňuje pohodlný prístup k hradu aj telesne postihnutým návštevníkom. Na informačnej tabuli umiestnenej na začiatku lávky sú napísané okrem iných aj tieto slová: „**Túto stavbu venujeme mestu Brno a všetkým návštevníkom hradu Veveří ako náš príspevok k zvýšeniu ich bezpečnosti a pohody pri návštevách hradu a lesov v jeho okolí. Lesy Českej republiky, š.p., Krajský inšpektorát Brno.**“ Výborný počin našich českých kolegov, ktorý nepotrebuje ďalší komentár. Azda len jeden dodatok – výborná reklama pre štátnych lesníkov.

DISKUSIA S ING. SVOBODOM (VĽAVO) A ING. VÍCHOM ZO Š.P. LESY ČR

LESY ČR predávajú 58% obchodovateľnej hmoty prostredníctvom a.s. Hradecká lesní a drevařská společnost, 28% pripadá na regionálny predaj a zvyšok je umiestňovaný na trh cez verejné kanály ako je napríklad nedávno spustený systém predaja dreva nastojato elektronickými aukciami. V súčasnosti je však podľa slov Ing. Miroslava Svobodu (vľavo), riaditeľa Krajského riaditeľstva LČR v Brne, problémom umiestniť drevo na trh akýmkoľvek spôsobom, pretože po minuloročnom vyčinení Kyrilla v tomto roku jeho mladšia sestra Emma spôsobila oproti predpokladom obrovský nárast kalamitnej hmoty, predovšetkým v južných Čechách. „**Ceny piliarskych výrezov klesli v priemere o 30 percent, ceny vlákni o 18 percent. Zatiaľ sa nehovori o jednotných cenách za drevo, i keď sme tu už mali pred pár rokmi situáciu, že ihličnaté drevo sa predávalo za jednu cenu a listnaté takisto za jednu cenu.**“

Ing. Zdeněk Vích je vedúcim prevádzkového oddelenia Lesného závodu Židlochovice, jedného z piatich tiazvaných referenčných lesných závodov v organizačnej štruktúre LČR. Tie boli zriadené ako porovnávací základ a výnosov na LZ a lesných správach. „**Podmienkou existencie každého LZ je, že musí byť sebestačný. Nám sa to v posledných rokoch darí aj vďaka výnosom z poľovníctva, ktoré predstavujú 20-percentný podiel. Na nami obhospodarovanom území s výmerou lesných porastov 22 000 ha a celkovou katastrálnou výmerou 170 000 ha sa nachádza päť veľkých zvernic a desať bažantníc. Za minulý rok bolo len v bažantniciach ulovených 68 000 bažantov.**“

ING. JOCH, POLESNÝ NA POLESÍ MIKULOV VO ZVERNICI BULHARY

Ing. Jan Joch je polesným na Polesí Mikulov, ktoré má v kompetencii aj hospodárenie vo zverniciach Bulhary (1200 ha) a Klentnice (500 ha), nachádzajúcich sa pod Pálavskými kopcami s najvyšším bodom 550 m n. m. Ročne v nich ťažia cca 4 000 kubíkov. Priemerná zásoba drevenej hmoty sa v týchto porastoch pohybuje na úrovni 120 – 150 m³ na hektár. Porasty obnovujú v tzv. obnovných blokoch na výmere 15, 20 ale aj 60 hektárov, do ktorých sústredia všetku ťažbu. „**Vo zvernici Bulhary máme normované stavy 300 kusov jelenej zveri, 100 kusov danielaj, 30 kusov čiernej a nejakú tú srnčiu, takže bez oplotenia obnovovaných častí lesa nemáme šancu ho obnoviť. V obnovných blokoch sa potom snažíme maximálne zredukovať stavy zveri. Podporujeme prirodzené zmladenie duba, využívajúc semenné roky, ktoré tu boli v rokoch 1997 a 2006. Viete, keby sme tu mali možnosť venovať sa iba poľovníckej činnosti, tak by sme mohli dosahovať slušné zisky. Ale zvernice sú na území CHKO Pálava a preto sa musíme venovať nielen poľovníctvu, ale aj lesníctvu. Z tohto dôvodu sme tu boli nútení znížiť stavy zveri v rokoch 1989 až 1995 o dve tretiny.**“

Bežne ulovia každý rok v oboch zverniciach jedného – dvoch zlatých jeleňov a danielov na úrovni 200-bodových trofejí. Na komerčný lov pripadá 80 percent. Zvyšok odlovu patrí hlavne jubilujúcim lesníkom a poľovníkom ako prejav vďaky za ich dlhoročnú prácu v prospech lesa.

PRED ZREKONŠTRUOVANOU BUDOVOU POLESIA SOUTOK V LANŽHOTE

Najvýznamnejším polesím v rámci LZ Židlochovice je Polesie Soutok, ktoré sídli v tejto zrekonštruovanej historickej budove v Lanžhote. Jedna tretina všetkých lužných lesov v Českej republike je práve na teritóriu židlochovického lesného závodu v povodiach riek Morava, Dyje, Jihlava, Kyjovka a Svatka na ploche 9 700 hektárov. No a práve na Polesí Soutok boli zrealizované najpokročilejšie revitalizačné opatrenia za 80 mil. Kč. „**Lesníci tak mimoriadne vzácne lužné biotopy priblížili prirodzenému vodnému režimu, aký tu bol v minulosti. V rokoch 1990 – 1999 obnovili a prečistili viac než 70 kilometrov lesných kanálov, vybudovali a zrekonštruovali 25 stavidiel a 84 priepustov. Z revitalizačných stavieb stojí za osobitnú pozornosť Hrádzová cesta, ktorá slúži ako hrádza pritekajúcej vody a k regulovanému zaplavovaniu okolitých porastov. Revitalizácia tunajších lužných lesov je jedným z príkladov toho, že lesníci nie sú iba špecialistami na produkciu drevenej hmoty, ako je to niekedy prezentované na verejnosti. Majú na zreteli aj všetky ostatné zložky prírody,**“ hovorí Ing. Eva Horsáková, projektová manažérka Biosférickej rezervácie Dolná Morava, ktorá s lesníkmi spolupracuje na komplexnom zachovaní a zveladení vzácneho prírodného a kultúrneho bohatstva v Lednicko-valtickom areáli a na sútoku riek Morava a Dyje.

Na pozvanie lesníkov zo š.p. LESY ČR sme spolu s kolegami z Odboru práce s verejnosťou nášho podniku strávili začiatkom apríla tri dni na Južnej Morave. Bohatý a zaujímavý program pre nás dohodol a zabezpečil dlhoročný lesnícky publicista a spolupracovník podnikového časopisu LESNÍK Jirka Junek. Nenudili sme sa ani minútu. Každý deň, od rána do večera, sa nám venovali zaujímaví a zanieteni ľudia. Ak by sme mali vtiesnať do jedného vydania Lesníka všetko, čo sme videli a počuli, tak minimálne polovica časopisu by nebola o ničom inom, len o našich zážitkoch a dojmach. Skúsili sme teda pre vás vybrať aspoň to, čo považujeme za inšpirujúce i poučné zároveň. Naša exkurzia totiž potvrdila, že sa od našich kolegov spoza rieky Moravy máme stále čo učiť.

ING. NETÍK (VĽAVO) JE HRDÝM ZNALCOM MIESTNEJ LESNÍCKEJ HISTÓRIE

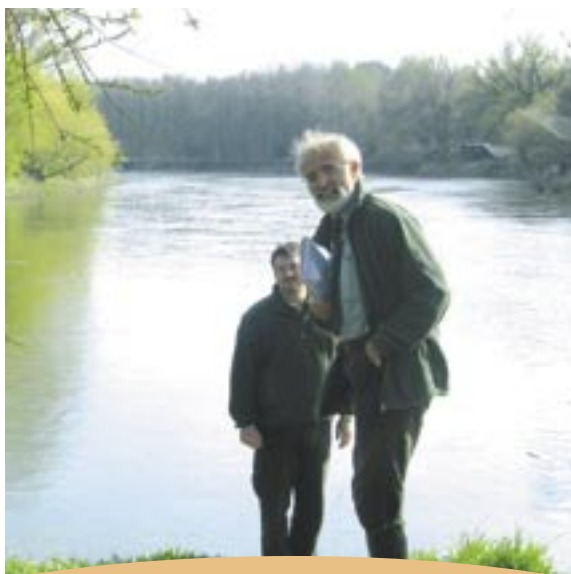
Vedúci Polesia Soutok Ing. Jiří Netík vo viac ako dvestostranovom projekte ku skúške spôsobilosti OLH s názvom Optimalizácia lesného hospodárenia Polesia Soutok v kontexte s historicky doloženými faktami a možnosťami využitia prirodzenej obnovy lužných stanovišť spracoval vlastne kroniku polesia s historickými fotografiami, pamätnými listami a dokumentmi, medzi ktorými nechýba napríklad evidencia všetkých tunajších lesníkov od roku 1867, alebo podrobná evidencia diania na poľsi v 30-tych rokoch minulého storočia. **„V príjemcom formulári z tohto obdobia je v jednej kolónke pre uchádzača o prácu lesníka uvedené doslova: Zda piják, hráč, navštevovateľ hostinců. Alebo zácitujem z listu riaditeľa lesníkovi, istému Jánovi Mazuchovi s dátumom 2. marec 1930: Při kontrolním příjmu ve Vašem hájenství bylo v hromadách nalezeno ukryté dříví v ceně několika set korun. Při dostatečné svědomitosti lze podobným podvodům předejít a bylo Vaší povinností abyste jednak při výrobě tohoto dřeva řádně dohlížel, jednak abyste již před číslováním sa o obsahu hromad přesvědčil. Musíte si uvědomit, že o tyto sta by Váš službodárce byl býval ošizen. Poněvadž jest to první případ, jenž se částečně dá omluviti Vaší nezkušeností, upouští lesní úřad od Vašeho potrestání, které by v případě opakování nastoupilo s tím větší přísností a připomíná Vám jen, aby ste svým služebním výkonům věnoval tu největší péči a svědomitost.“**

A ešte jedna zaujímavosť zo súčasnosti: Zvernica Soutok je so 4 480 hektármi najväčšou v Českej republike. Cieľové stavy pre jednotlivé druhy zveri má stanovené takto: jelenej 300 kusov, danielaj 170 kusov, čiernej 50 kusov a 100 kusov srnčej.

POCTA KRÁLOVSKÉMU DUBU NA POHANSKU

Správca Ing. Netík hovorí tomuto mohutnému dubu „Kráľ Soutoku.“ Strom stojaci osamotene na lúke pri vykopávkach na Pohansku má obvod kmeňa 806 cm, vysoký je 27 metrov a odborníci odhadujú jeho vek na 300 rokov. **„Hovorí sa, že dub tristo rokov rastie a tristo rokov umiera. Tento dub je v hornej časti výrazne napadnutý tesárskimi a postupne odumiera,“** dodáva náš sprievodca. Len dvesto metrov od kráľovského duba rastie tak trochu schovaný v poraste pri jednom z umelých kanálov najmohutnejší hrab v Európe. V prsnej výške má účtyhodných 482 cm a cez štrbinu jeho mohutného kmeňa presvitá svetlo. Obidva jedinečné exempláre vzbudzujú v človeku bázeň a úctu, obdiv a pokoru.

NA SÚTOKU MORAVY A DYJE

Moravskí lesníci nás zaviedli aj na magické miesto sútoku riek Morava a Dyje. Vľavo je Slovensko, vpravo Rakúsko a výbežok brehu, na ktorom stoja kolegovia z Odboru práce s verejnosťou nášho podniku Peter Gogola a Ján Mičovský, patri Českej republike.

OCHRANÁRSKY VANDALIZMUS V NPR RANŠPURK

Takto zasiahli ochrancovia prírody do unikátnej ukážky starého lužného lesa v NPR Ranšpurk, v ktorej sa nehospodári od roku 1933 a od roku 1992 je na 20-hektárovej ploche oplotená! Ing. Vícha z LZ Židlochovice považuje narezanie jedincov orecha čierneho ako nepôvodnej dreviny z minulého roka za najhoršiu formu vandalizmu: **„Aký malo zmysel takto poškodiť tieto stromy?! Ved' je to rezervácia, bez zásahu. Nepochopiteľné sú aj výhovorky ochrancov prírody, že tento čin spáchali v rámci plánu starostlivosti.“**

POCTA LESOM A LESNÍKOM V ŠLP MASARYKOV LES

V lesoch Školského lesného podniku Masarykov les Křtiny sa nachádzajú tri arboréta a množstvo pamätníkov venovaných významným lesníckym osobnostiam českej i európskej histórie. Najmonumentálnejším je tento kolos v arboréte Řičmanice, v ktorom je možné vidieť vyše stovku druhov nádherných exemplárov domácich aj exotických drevín. Do kameňa sú tu vytesané krásne texty venované stromom a lesom, napríklad aj z pera slovenského básnika Pavla Országa Hviezdoslava. Darma, naši lesnícki kolegovia z Čiech a Moravy majú v uctievaní dejín pred nami výrazný náskok. Ale my ho postupne zmazávame. A to je dobre.

ING. VYBÍRAL, RIADITEĽ BIOSFÉRICKEJ REZERVÁCIE DOLNÁ MORAVA

Biosférická rezervácia Dolná Morava bola vyhlásená v roku 2003 na výmere 354 km². Rôznorodosťou a bohatosťou rastlín a živočíchov je v Českej republike jedinečným a neopakovateľným územím. Lesník a ochranca prírody v jednom, riaditeľ Biosférickej rezervácie Dolná Morava Ing. Jan Vybíral vysvetľuje filozofiu fungovania rezervácie: „*Nachádzame sa v kultúrnej krajine, kompletne vytvorenej človekom, ktorá je súčasťou svetového kultúrneho dedičstva zastrešeného OSN prostredníctvom výboru UNESCO. Naša filozofia je založená na rešpektovaní človeka, na jeho kultúrnej identite. Chceme dosiahnuť partnerstvo s krajinými skupinami (lesníci, rybári, poľnohospodári, vodári) a starostami. Chceme ich včas informovať o tom, čo je v krajine cenné, postrážiť napríklad nepoškodenie krajiných pohľadov, ktoré by boli znehodnotené výstavbou panelákov alebo veterných elektrární. Chceme vysvetľovať argumentmi a docieľiť pochopenie toho, že ochrana prírody nie je cieľom, ale súčasťou života v krajine. Do lesníkov netreba vbíjať princípy ochrany, oni ich majú zažitú v sebe aj vďaka komplexnému vzdelaniu. Biosférická rezervácia sa vracia k človeku, rešpektuje ho, i stav krajiny a chce dosiahnuť konsenzus v tom, čo je treba chrániť a zveľadovať. Týka sa to nielen prírody, ale aj pamiatok, folklóru, atď. Je to biosféra ako súčasť pochopenia zmyslu života. Ako prijateľná filozofia s komplexným pohľadom.*“

keď republiky jedinečným a neopakovateľným územím. Lesník a ochranca prírody v jednom, riaditeľ Biosférickej rezervácie Dolná Morava Ing. Jan Vybíral vysvetľuje filozofiu fungovania rezervácie: „*Nachádzame sa v kultúrnej krajine, kompletne vytvorenej človekom, ktorá je súčasťou svetového kultúrneho dedičstva zastrešeného OSN prostredníctvom výboru UNESCO. Naša filozofia je založená na rešpektovaní človeka, na jeho kultúrnej identite. Chceme dosiahnuť partnerstvo s krajinými skupinami (lesníci, rybári, poľnohospodári, vodári) a starostami. Chceme ich včas informovať o tom, čo je v krajine cenné, postrážiť napríklad nepoškodenie krajiných pohľadov, ktoré by boli znehodnotené výstavbou panelákov alebo veterných elektrární. Chceme vysvetľovať argumentmi a docieľiť pochopenie toho, že ochrana prírody nie je cieľom, ale súčasťou života v krajine. Do lesníkov netreba vbíjať princípy ochrany, oni ich majú zažitú v sebe aj vďaka komplexnému vzdelaniu. Biosférická rezervácia sa vracia k človeku, rešpektuje ho, i stav krajiny a chce dosiahnuť konsenzus v tom, čo je treba chrániť a zveľadovať. Týka sa to nielen prírody, ale aj pamiatok, folklóru, atď. Je to biosféra ako súčasť pochopenia zmyslu života. Ako prijateľná filozofia s komplexným pohľadom.*“

V LESNEJ ŠKOLE JEZÍRKO JE STÁLE PLNO DETÍ

Tak takéto niečo by sme mali mať aj na Slovensku! Neďaleko Brna na teritóriu Školského lesného podniku Mendelovej zemédskej a lesníckej univerzity stojí budova priam nabitá príťažlivými pomôckami, výbornými nápadmi a dômyselnými zariadeniami, ktoré slúžia environmentálnemu vzdelávaniu školákov z celého Juhomoravského kraja. „Zaujím o výučbu v našom zariadení je väčší ako dokážeme uspokojiť. Deťom sa tu venuje dvanásť pedagógov – lesníkov, prírodovedcov, učiteľov, študentov. Všetko, čo tu vidíte, sme si vymysleli a navrhli sami. Najväčší dôraz však kladieme na prácu s deťmi v teréne, pretože podľa nášho názoru je veľmi potrebná,“ povedala nám vedúca tohto nasledoviahodného pracoviska Mgr. Pavlína Horká.

Text a foto: Jozef Marko

V Hornom Smokovci diskutovali lesníci z celého Slovenska

Dokedy ešte bude trvať boj s ochrancami prírody?!

Jozef MARKO

Štátni a neštátni lesníci, majitelia lesov, výskumníci, pracovníci Ministerstva pôdohospodárstva SR, ochrancovia prírody a hostia zo zahraničia – Českej republiky, Poľska a Spojených štátov sa stretli v apríli v Hornom Smokovci na dvojdnovom medzinárodnom seminári nazvanom Aktuálne problémy v ochrane lesa. Podujatie, ktoré sa koná každoročne od roku 1991, zorganizovali Lesnícky výskumný ústav a Stredisko Lesníckej ochrannárskej služby Národného lesníckeho centra. Po tom, ako sa pätnásť ročníkov tohto podujatia konalo v Banskej Štiavnici a minulý rok sa jeho účastníci stretli vo Zvolene, zvolili organizátori miesto akcie v roku 2008 vo Vysokých Tatrách. Symbolicky, pretože po veternej kalamite z novembra 2004, postupujúcej, ničivej, podkôrníkovej kalamite a kvôli opakujúcim sa stretom záujmov lesníkov a ochrancov prírody sú práve Vysoké Tatry najnáročnejšou ukážkou najväznejšieho problému súčasného slovenského lesníctva, ako ho pomenoval hneď na úvod štátny tajomník MP SR Ing. Viliam Turský. „Potrebujeme nielen dostatok finančných prostriedkov, ale aj osobné nasadenie každého pracovníka lesníckej prevádzky v dlhodobom procese záchrany a revitalizácie lesov na Slovensku,“ zdôraznil.

LESNÍK pre vás do májového vydania vybral z množstva zaujímavých prednášok a prezentácií tri, ktoré vzbudili v audítóriu veľký ohlas a zaujali svojou otvorenosťou a zásadným postojom k diskutovanej téme.

Ing. ŠVANČARA: „Čas zúčtovania sa nezadržateľne blíži“

Emotívne vystúpenie vedúceho Odboru usmerňovania lesníckych činností generálneho riaditeľstva š.p. LESY SR Ing. Jána Švančaru, ktoré pod-

ľa slov jeho autora nemalo jatriť rany ani vyhrocovať vzťahy, ale prispieť k nájdeniu odpovede na zásadnú otázku – ako budeme ďalej postupovať v obhospodarovaní lesov: Pasívnym alebo aktívnym manažmentom?, uverejňujeme v plnom znení.

Aj takto to dnes vyzerá vo Vysokých Tatrách

Pohľad do auditória seminára v Novom Smokovci

Ing. Švančara začal do živého

„Za posledných niekoľko rokov sme sa pravidelne zúčastňovali našich spoločných stretnutí a určite si dobre pamätáme jednu z našich prvých prezentácií, ktorá bola na tému

LESNÉHO HOSPODÁRA SME ZMENILI NA ÚRADNÍKA

Čo sa vlastne v skutočnosti deje? Podľa tzv. ochrancov prírody zákon 543/2002 Z. z. o ochrane prírody nám - lesným hospodárom nič nezakazuje. Len vyžaduje súhlasy a rozhodnutia príslušných orgánov štátnej správy ochrany prírody na činnosti, ktoré sme až donedávna vykonávali na základe platného lesného zákona bez zbytočnej byrokracie, včas a s patričným efektom. V poslednej dobe, práve na základe spomenutého zákona, sme zmenili lesného hospodára na úradníka produkujúceho žiadosti na povolenie samozrejmych alebo dokonca prikázaných činností iným zákonom (326). Praktické overovanie tohto už niekoľko rokov opakovaného postupu prinieslo významné zistenia:

- takto získavané súhlasy či presnejšie nesúhlasy alebo rozhodnutia uzreli svetlo sveta až vtedy, keď už boli zbytočné, v niektorých prípadoch po viac ako ročnom vyjednávaní, dokladovaní, schôdzovaní atď.,

• lesných hospodárov sme prerobili na úradníkov, v mnohých prípadoch na pokraji nervového zrútenia, pretože nič viac nezaťažuje človeka ako zbytočná práca, popri ktorej je každoročne spracované takmer dva milióny kubických metrov kalamity,

• pre nápravu zdravotného stavu porastov ako aj tak intenzívne chránených biotopov európskeho či národného významu sme vyrobili len ďalšie klince do ich rakvy

• lesnému hospodárovi sme ponechali zodpovednosť, ale zobrali sme mu právomoc, ba dokonca aj právo na názor.

Od poslednej veľkej kalamity z roku

2004 je nám jasné, že tadiaľto cesta nepovedie a takýmto spôsobom sa z lesného hospodára stáva divák sledujúci márný zápas našich lesov s tým rozdielom, že za výsledok nesie plnú zodpovednosť tak pred štátnymi orgánmi, ako aj pred celou spoločnosťou. Napriek všetkému čas zúčtovania sa nezadržateľne blíži a v tejto chvíli, kedy by sme sa mali prioritne zaoberať tým, čo by ešte mohlo pomôcť našim lesom, musíme sa s plnou vážnosťou zaoberať tým, čo pomôže nám - lesným hospodárom. To, že vínnik alebo aspoň čiastočný vínnik je nám všetkým známy, treba ešte minimálne na dvoch úrovniach aj dokázať:

- v prvom rade pred predstaviteľmi tohto štátu, orgánmi štátnej správy, možno aj v legislatívno - právnych procesoch,
- v druhom rade pred našimi občanmi, najmä tými, ktorí žijú a pracujú v oblastiach, kde sa mení nielen tvár krajiny, ale s plnou ťarchou na nich dopadnú aj ostatné sprievodné javy, od zmien vodného režimu až po sociálne a ekonomické aspekty.

ZDRAVÝ SEDLIACKY ROZUM V JEDINEJ VETE

Ak sme nedokázali presvedčiť národ o tom, že v tak urbanizovanej krajine, akou bezpochyby je aj Slovensko, je demagogicky presadzovaný a ničím neodôvodnený bezzásahový režim utópiou, ktorá bola hlavnou príčinou poškodenia a zničenia biotopov európskeho a národného významu, jediným spôsobom zachovania dobrého mena lesníka je dôsledné vydokladovanie našej činnosti voči orgánom MŽP SR. Bude to o ťažšie, že boj o záchranu lesov sa stáva čím ďalej tým náročnejší, nákladnejší pričom efekt našej snahy sa ukáže až v ďalekej budúcnosti. Na záver mi dovoľte jeden postreh z Nórska. Obhospodarovatelia lesa tam nemajú tak dokonale prepracovanú legislatívu, nemajú tak podrobné mapovanie, plánovanie, rozčlenenie lesov na porasty ako je to bežné u nás. Čo však majú navyše je zdravý sedliacky rozum, ktorý v jedinej vete sústredil celú našu prešpekulovanú legislatívu: Odovzdaj svojim deťom lesy v lepšom stave ako si ich prevzal od svojich rodičov.“

Prof. Ing. NOVOTNÝ, CSc.:

„Je na lesníkoch, aby efektívne využili vytvorené podmienky“

Profesor Július Novotný, bývalý generálny riaditeľ a dnes pracovník Národného lesníckeho centra hovoril na seminári o realizácii opatrení, vyplývajúcich z uznesenia Vlády SR č. 990/2007 k Správe o zdravotnom stave lesov. Vláda ním zaviazala MP SR realizovať a financovať sústavu opatrení na zmiernenie dôsledkov hynutia smrečín na Slovensku. Z presvedčivého prejavu charismatického rečníka vyberáme pasáže, ktoré určite zaujmú pre ich praktický význam.

„Slovenská lesnícka komunita dosiahla v minulom roku veľký úspech. Presvedčila vládu SR o vážnosti hynutia smrečín

podielu náhodných ťažieb v rámci š. p. LESY SR so špeciálnym zameraním na významnú úlohu dreviny smrek, ktorá už vtedy zásadným spôsobom ovplyvňovala výšku náhodnej ťažby a mottom celej prezentácie bola výzva „Ak si poradíme so zdravotným stavom smreka vyhráme aj nad kalamitou“. Možno by sme mali teraz rekapitulovať, čo sa od tej doby uskutočnilo, zmenilo, ale súčasná situácia je tak vážna, že plakať nad rozliatym mliekom je už príliš neskoro, tak isto ako sa navzájom ubezpečovať, čo všetko sme v rámci platnej legislatívy vykonali, aby sme naše lesy zachránili. Pointou tohto smutného príbehu nie je nevedomosť, nie je neskúsenosť ani ľahostajnosť, pointou je až neskutočná snaha dodržiavať za každú cenu platnú legislatívu najmä na strane MŽP SR a dočasná slepota miestnych samospráv, starostov a primátorov ale aj obyvateľov postihnutých lokalít.

na Slovensku. Prijala uznesenia, ktorými zaviazala príslušné ministerstvá vytvoriť podmienky pre realizáciu a financovanie lesníckych opatrení v smrečinách. Podmienky na úrovni MP SR sú v súčasnosti vytvorené, vrátane finančnej podpory zo štátneho rozpočtu a Programu rozvoja vidieka. Teraz je na lesníckej komunite, hlavne na vlastníkoch lesov a správcoch štátneho lesného majetku, aby vytvorenie podmienky efektívne využili pre zmiernenie hynutia smrečín, jeho postupné zastavenie a revitalizáciu smrekových ekosystémov.

KONVERZIA, REVITALIZÁCIA A OCHRANA PROTI LYKOŽRÚTOM

Existujúci stav je možné riešiť iba komplexnými, veľkoplošnými a ekologicky vhodnými pestovateľsko – zariadenovateľskými a ochrannými opatreniami, zameranými na zmenu drevinového zloženia, zvyšovanie ekologickej stability lesných ekosystémov, revitalizáciou postihnutých porastov, tlmením vplyvu škodlivých činiteľov a zmiernením dôsledkov ich škodlivého pôsobenia. Opatrenia musia smerovať do oblasti politicko-legislatívnej, odbornotechnickej a ekonomickej. Systém opatrení je možné zhrnúť do troch hlavných činností:

1. Konverzia (zmena drevinového zloženia) nepôvodných a nestabilných smrečín na lesy zmiešané a lesy druhovo, vekovo a výškovo diferencované.
2. Revitalizácia pôvodných, cenných a regionálne dôležitých smrekových spoločenstiev prostredníctvom hnojenia (zvyšovanie vitality) a vápnenia (úprava chemizmu pôdy).
3. Ochrana smrekových lesov proti podkôrnemu hmyzu a proti hubovým ochoreniam.

V okamžitých opatreniach je nevyhnutné dôsledne realizovať preventívne, ochranné a obranné opatrenia proti podkôrnemu hmyzu – v prvom rade urýchlene spracovávať drevo vhodné na vývoj a množenie podkôrneho hmyzu, včas odstraňovať chrobačiare, sústreďovať a likvidovať lykožrúty v ohniskách žeru. Ďalej dôsledne vykonávať kontrolu výskytu v zmysle Vyhlášky MP SR č. 453/2006 o hospodárskej úprave lesa a o ochrane lesa. Tých opatrení v tomto smere je samozrejme viac.

Obnovu porastov je potrebné realizovať s maximálnym využitím pôvodných druhov drevín, zvýšeným zastúpením listnatých drevín a komplexnou realizáciou ošetrovania a ochrany mladých lesných porastov. Pri obnove porastov, ktorých zdravotné poškodenie nevyžaduje rekonštrukciu, využívať maximálny podiel stanovištné vhodných vhodných listnatých drevín podľa predpisu LHP. V porastoch, ktorých zdravotný stav vyžaduje ich rekonštrukciu, postupovať v súlade s § 19 zákona o lesoch a § 25 vyhlášky č. 453/2006. Ďalšími opatreniami v tejto oblasti je napríklad zvýšenie podielu zalesňovania obaľovanými sadenicami a dôsledné vykonávanie pestovných prác súvisiacich s ošetrovaním a ochranou mladých lesných porastov proti burine, hmyzím škodcom, zveri a hubovým ochoreniam.

PODSTATA JE V PROJEKTOVOM FINANCOVANÍ

Čo sa týka dlhodobých opatrení, v rámci výstupu riešenia výskumnej úlohy nazvanej „Rekonštrukcia nepôvodných lesných spoločenstiev ohrozených zmenou prírodných podmienok na ekologicky stabilnejšie ekosystémy“ v rámci NLC Zvolen s termínom ukončenia v roku 2008 budú navrhnuté komplexné opatrenia na zabránenie zhoršovania zdravotného stavu smrečín a opatrenia na revitalizáciu a rekonštrukciu poškodených území. Medzi dlhodobé opatrenia patrí ďalej maximálne využitie finančných prostriedkov zo zdrojov EÚ na ozdravné opatrenia v smrečinách.

Podstata získavania finančných prostriedkov na realizáciu týchto opatrení je v projektovom financovaní. Postup a kritériá sú stanovené nasledovne:

1. žiadosť o účelovo viazané finančné prostriedky môže predložiť len ten subjekt, ktorý dokladuje, že v dielcoch, ktorých sa žiadosť týka, bolo zastúpenie smreka vyššie ako 51% a žiadateľ predložil v rokoch 2004 – 2007 aspoň raz tlačivo L 116, v ktorom uviedol náhodnú ťažbu smreka a že si plní povinnosti na úseku ochrany lesa podľa § 28 zákona o lesoch.
2. LOS Banská Štiavnica osloví subjekty, ktoré spĺňajú tieto stanovené podmienky a upozorní ich na možnosť žiadať o účelovo viazané finančné prostriedky.
3. Predložené projekty, ktoré neboli spracované v NLC, posúdi z vecného hľadiska LOS-ka.
4. Dotácia môže byť použitá na kladenie a evidenciu klasických lapákov, mechanickú asanáciu naletených stromov a klasických lapákov (odkôrňovanie), stavbu lapačov, nákup feromónových odparníkov s lapačov na lykožrúta smrekového, lesklého a severského, nákup a aplikáciu insekticídov, fungicídov, adhezív a pomocných farbív, na biologickú ochranu lesa, pálenie haluziny a zvyškov po ťažbe a štiepkovanie haluziny.

Uchádzač o preplatenie nákladov musí viesť v zápisníkoch evidenciu o lapačoch a odchytach, o lapákoch, o množstve odkôrneného dreva a predložiť kedykoľvek počas roka uvedenú evidenciu pracovníkom LOS a ŠS LH v prípade kontroly. NLC do 31. januára 2009 zabezpečí vyhodnotenie účinnosti realizovaných opatrení. Výzvy budú uverejnené v priebehu mája tohto roka na internetovej stránke Poľnohospodárskej platobnej agentúry www.apa.sk.

Ing. HERUD: „Robili sme, čo sme mohli, ale štátna ochrana prírody neurobila prakticky nič“

O výsledkoch niekoľkoročného stretu dvoch prístupov k ochrane lesa a prírody – aktívneho lesníckeho a pasívneho ochranného – informoval na seminári prítomných Ing. Jozef Herud z OZ Námestovo. Štátni lesníci na Orave majú ako prví na Slovensku praktické skúsenosti zo zónacie CHKO Horná Orava (veľkoplošné chránené územie vyhlásené ešte

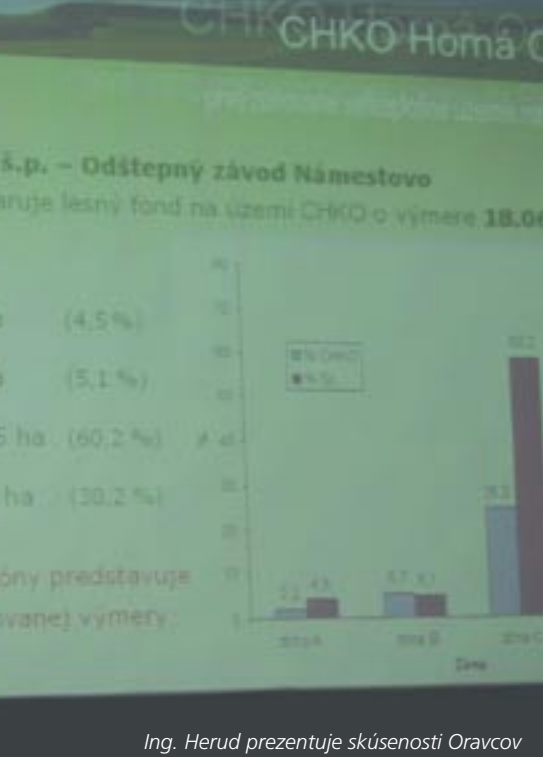

v roku 1979), s 5. stupňom ochrany prírody a na ich teritóriu bolo vyhlásené aj prvé chránené vtáčie územie v rámci programu NATURA 2000. Vo svojej prezentácii Ing. Herud popísal interakciu s ochrancami prírody od roku 1988, ale za zlomový označil rok 2002, kedy vstúpil do platnosti nový zákon o ochrane prírody a krajiny. Uvádza aspoň časť z toho, s čím sa odvtedy museli lesníci potýkať v snahe zabezpečiť ochranu miestnych smrečín.

„Chceli sme využiť všetky platné legislatívne možnosti na to, aby sme medziľahli premoženiu už zvýšeného stavu podkôrneho hmyzu v A zóne (bývalé NPR Babia hora a Pilsko, vzdialené od seba 10 kilometrov). Pri eliminácii biotických škodcov hrá najdôležitejšiu úlohu čas. Tu sme však narazili na veľký problém, že tí, ktorí rozhodujú o dôležitých opatreniach, majú času viac ako je potrebné na vývoj dvoch generácií podkôrneho hmyzu. Žiadosť OZ Námestovo o zvolanie konania a vydanie rozhodnutia MŽP SR vo veci postupu pri spracovaní vetrovej kalamity zo 6. na 7. decembra 2002, kedy silný vietor poškodil porasty v rezervácii a v 5. stupni ochrany na Malej Babej hore vznikla sústredená kalamita v objeme 400 až 500 m³ smrekovej hmoty, bola zaslaná 13.1.2003. Rozhodnutie MŽP SR bolo vydané 6.6.2003 s tým, že sa v ňom uvádza ponechanie dreva bez zásahu okrem vypĺnenia turistického chodníka a monitoringu feromónovými lapačmi aj v A zóne.

PASIVITA SPÔSOBUJE ZÁNIK

Už v roku 2004 boli napadnuté všetky vývraty a rok 2005 potvrdil našu prognózu – podkôrný hmyz napadol aj stojace stromy v A zóne. V roku 2006 pokračoval v napádaní stromov v ochrannom pásme B a C zóny. Napadnutá a nespracovaná kalamita bezprostredne ohrozovala hospodárske porasty. Ešte v roku 2005 sme opätovne požiadali KÚŽP o vydanie súhlasu na spracovanie kalamity v A zóne CHKO Horná Orava na Babej hore a Pilsku, ale výnimka nebola povolená. V čase

Ing. Herud prezentuje skúsenosti Oravcov

nepovolenia výnimky už bol v platnosti zákon č. 326/2005 Z. z. o lesoch, podľa ktorého v zmysle § 28 vyplynula pre ŠOP SR povinnosť vykonať opatrenia na zabránenie šírenia a premnoženia škodcov v ochranných pásmach chránených území s 5. stupňom ochrany, v ktorých orgán OP nepovolil výnimku na vykonanie náhodnej ťažby. V zmysle uvedeného zákona bol vypracovaný projekt, v roku 2006 bolo inštalovaných tisíc drevených hniezdnych búdok pre hmyzožravé vtáctvo a 700 feromónových lapačov v ochranných pásmach. V lapačoch bolo odchytených takmer 14 miliónov jedincov lykožrúta smrekového a 11 miliónov jedincov lykožrúta lesklého. Podkôrníkoví pozorovatelia odpracovali v rámci kontroly lapačov celkovo vyše 1 900 hodín.

V roku 2007 už opatrenia ŠOP SR na zabránenie šírenia podkôrneho hmyzu z 5. stupňa ochrany neboli realizované a situácia v zdravotnom stave sa zhoršovala. Interný audit z októbra minulého roka preukázal mimoriadny rozsah premnoženia podkôrneho hmyzu od roku 2002. Opatrenia vykonané v rokoch 2005 – 2007 nepostačovali na zvládnutie premnoženej populácie podkôrneho hmyzu, väčšinou v sústredenej kalamite na ploche 13,50 ha. Chronológia realizovaných opatrení na jednom z území A zóny jasne poukazuje na to, že tieto územia ponechané na bezzásahovosť bez aktívneho manažmentu preventívnych a obranných opatrení smerujú k ich postupnému zániku. My sme robili, čo sme mohli, ale ochrana prírody neurobila prakticky nič.

LESNÍCI SÚ POVINNÍ VYUŽIŤ VŠETKY LEGISLATÍVNE MOŽNOSTI

Gradujúcou podkôrníkovou kalamitou v A zóne dochádza v zmysle článku 6 smernice 92/43/EHS o ochrane biotopov voľne žijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín k poškodzovaniu biotopu európskeho významu – horské smrekové lesy (9410) v rámci navrhovaného územia európskeho významu SKUEV 0188 Pilsko a 0189 Babia hora. Podľa spomínaného článku sú členské štáty povinné prijať primerané kroky na to, aby v územiach ochrany biotopov a druhov zabránili poškodzovaniu biotopov a druhov, rovnako ako rušeniu druhov, kvôli ktorým boli územia vyhlásené vždy, keď by toto rušenie mohlo byť významné z hľadiska cieľov smernice o biotopoch. Ďalej podľa výkladu článku 6 uvedenej smernice Európskou komisiou v materiáli nazva-

nom Starostlivosť o územia NATURA 2000 tento článok nie je obmedzený len na činnosti, ktoré sú zámerné. Vztahuje sa rovnako aj na náhodné udalosti, ktoré sú predvídateľné.

Podkôrníková kalamita je jednoznačne náhodnou udalosťou, ktorej gradácia je evidentná. Preto je povinnosťou lesníkov využívať všetky legislatívne možnosti na to, aby zamedzili likvidácii toho, čo generácie bývalých lesníkov pestovali a chránili. Dôkazom je prvá prírodná rezervácia Kotlina na Babej hore, o ktorú sa zaslúžili práve lesníci. Nieкто ju chce zničiť?"

Námestovskí lesníci sa skutočne nevzdávajú. Zadali znalcovi vypracovanie posudku na vyčíslenie škôd spôsobených pasívnym prístupom ochrancov prírody. Aj prof. Novotný vyzýval lesníkov na seminári, aby sa v boji za záchranu smrečín na Slovensku nepoložili. Aby sa hlavne veľké lesnícke subjekty opakovane snažili presvedčiť slovenských politikov, čo je v súčasnosti potrebné v našom lesníctve prioritne vyriešiť. Ing. Ján Štefánik, rozvojovo – technický riaditeľ š.p. LESY SR v diskusii zdôraznil, že riešenie najväčšieho problému a budúceho osudu hlavne smrekových porastov u nás nemôže ostať na lesníkoch, ale majú ho v rukách politici. Aj po seminári tak ostala nezodpovedaná v lesníckej obci kardinálna otázka: Čo konečne presvedčí zvolených zástupcov občanov, aby vytvorili lesníkom také podmienky na prácu, v ktorých nebudú musieť bojovať s ochrancami prírody?! ■

Foto: Jozef Marko

A takto diskutovali zľava naši kolegovia Ing. Pepich, Ing. Hraško a Ing. Dolňan z Lesov mesta Brezno

LESY SR š.p. sa budú uchádzať v 89 projektoch o takmer 700 mil. Sk

Beh na dlhé trate odštartovaný

Jozef ZATLUKAL

Na úvod chcem vyzdvihnúť a poďakovať koordinátorom eurofondov za ich vysoké pracovné nasadenie, riaditeľom OZ za vytvorenie priaznivých podmienok pre úspešnú prípravu projektov a pracovníkom generálneho riaditeľstva za nezištnú pomoc v podobe systematickej prípravy na nábeh a detailné spracovanie účtovania eurofondov a sledovania v informačnom systéme. Moje poďakovanie patrí aj kolektívu Národného lesníckeho centra vo Zvolene, ktoré pre nás vypracúva žiadosti o nenávratný finančný príspevok. Slávnostným podpisom prvých Žiadostí o nenávratný finančný príspevok odštartoval generálny riaditeľ doc. RNDr. Ing. Jozef Mindáš CSc. 4. apríla 2008 za prítomnosti pracovníkov notárskej kancelárie beh na dlhé trate s prvými 35 projektmi, ktoré boli v priebehu nasledujúceho týždňa za účasti štatutárnych zástupcov vedúcich odštepných závodov a koordinátorov eurofondov odovzdávané na pôdohospodárskej agentúre v mieste príslušnom podľa sídla OZ.

KRÁTKO Z NEDÁVNEJ MINULOSTI

Možno povedať, že všetko tu už raz bolo. Platí to aj v prípade Odboru eurofondov, ktorý sídlil v bývalej budove Západoslovenských štátnych lesov na Peknej ceste v Bratislave. Bol vytvorený začiatkom roka 2004 a so štyrmi pracovníkmi mal vytvárať podmienky pre úspešné čerpanie financií z Programu rozvoja vidieka 2004-2006. **Pre ich odlúčenosť od OZ, nevytvorenie podmienok a možno aj nekomunikovanie s OZ bol odbor po nástupe generálneho riaditeľa Ing. Olajca zrušený.** Jediným žiadateľom pomoci z Programu rozvoja vidieka 2004-2006 bol OZ Čadca, ktorý požiadal o tri projekty v celkovej výške cca 15 miliónov Sk. Dva z nich boli úspešné, avšak z tých dvoch jeden bol predčasne ukončený pre neskorú žiadosť o platbu.

PRELOMOVÝ ROK 2007

Generálny riaditeľ doc. RNDr. Ing. Jozef Mindáš CSc. svojím rozhodnutím 1. februára 2007 zriadil referát europrojektov. Za vedúceho referenta špecialistu ustanovil Ing. Jozefa Zatlukala a referát v organizačnej štruktúre začlenil priamo pod seba. Začalo obdobie tvrdej práce, ale hlavne presvedčania o neopakovateľných možnostiach, ktoré eurofondy poskytujú. Najskôr bolo treba nastaviť systém práce. Po minulých skúsenostiach vedenie GR súhlasilo, že na jednotlivých OZ ako substitučná funkcia vznikla **funkcia koordinátora eurofondov.** Vznikla dilema, komu pričleniť substitučnú funkciu, keďže sa týka aj technológa prípravy výroby aj pestovateľa, resp. ochranára.

N a k o n i e c

zvítazil zdravý rozum a funkciu koordinátora eurofondov začali vykonávať tí pracovníci, ktorí sami chceli. Lepší vraj jeden, čo chce ako desiati, ktorí musia. Organizovanie prvých porád bolo značne problematické. Koordinátori nevedeli do čoho idú a len získavaním vedomostí a orientáciou v problematike eurofondov som ich postupne získaval na svoju stranu. **Proces vyvrcholil po vyhlásení výzvy 1. februára 2008 v Programe rozvoja vidieka SR pre roky 2007-2013, keď Opatrenie 2.1 Obnova potenciálu lesného hospodárstva a zavedenie preventívnych opatrení sa priamo dotýkalo aj š.p. LESY SR. Aj sme už priamo v programe boli zadefinovaní ako oprávnený žiadateľ.**

AKTUÁLNY STAV

V týždni od 7. apríla 2008 sme teda spolu so zástupcom NLC za účasti riaditeľov OZ a koordinátorov eurofondov úspešne **odovzdali 35 projektov na protipožiarne lesné cesty a nadržé v celkovej sume 262 168 345,18 Sk.** Prečo úspešne? Už pri samotnom procese odovzdávania dochádza k fyzickej kontrole obsahu projektu zároveň s presnou kontrolou povinných príloh, ktoré sú súčasťou Žiadosti o nenávratný finančný príspevok (ŽoNFPP). Detailná kontrola paragrafov povinných príloh nám nejdennýkrát vyhnala studený pot na čelo. Našťastie s menšími problémami sme spolu s Ing. Hrbálom z NLC situáciu zvládali. Do druhého kola máme pripravené v poslednej fáze zabezpečovania povinných príloh a potvrdení z rôznych úradov **ďalších 15 projektov protipožiarnych lesných ciest v celkovej sume približne 88 miliónov Sk.** Približne preto, lebo ešte nemáme na všetky ukončené verejné obstarávanie podľa zákona 25/2006.

V druhom kole sa pokúsime odovzdať aj ozdravné opatrenia z 15 kala-

mitných OZ za rok 2007 v celkovej sume 73 595 928,43 Sk a ozdravné opatrenia opäť z kalamitných OZ na rok 2008 v počte 15 OZ a celkovej sume 120 092 852,33Sk. V treťom kole v súlade s uznesením vlády č. 990/2007 z 21. novembra 2007 by sme radi odovzdali leteckú revitalizáciu na deviatich OZ v sume cca 154 miliónov Sk, kde podľa rozborov pôdných vzoriek a rozboru asimilačných orgánov vznikla nevyhnutná potreba buď vápnenia, alebo prihnojovania. Proces

Generálny riaditeľ J. Mindáš podpisuje projekty

tvorby projektov práve prebieha a je vo fáze vyhlásenia súťažných podmienok pre verejné obstarávanie. **Pokiaľ môžem našu činnosť zhrnúť do jedného riadka, LESY SR š.p. sa budú uchádzať z Programu rozvoja vidieka SR 2007-2013 v 89 projektoch o sumu 697 858 610 Sk.**

ĎALŠIE MOŽNOSTI

Okrem vyššie uvedeného Programu rozvoja vidieka sme účastníci priprav aj v ďalších programoch. Konkrétne mám na mysli medzinárodný program INTERREG III A Poľsko-Slovenská spolupráca, kde sú zatiaľ účastníkmi OZ Čadca a OZ Námestovo. Čakáme na výzvu a pripravujeme s Poľskými štátnymi lesmi a Žilinským samosprávnym krajom projekt **Revitalizácia karpatských lesov s cieľom zlepšenia funkcií spoločenských a ekologických na území pohraničia Poľska a Slovenska,** v predbežnej sume cca 63 miliónov Sk.

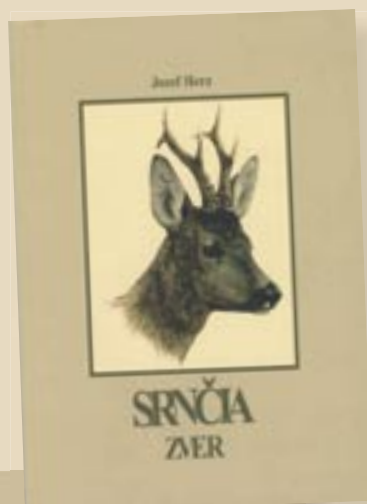
Možnosti LESOV SR š.p. sú aj v **Operačnom programe Životné prostredie,** kde sa môžeme uchádzať o financie na klasické zahradzanie bystrín, kde sme ešte správcovia drobných vodných tokov. Aj tam sa prostredníctvom Ing. Miroslava Skladaného pokúsime uspieť v jednom projekte na OZ Kriváň v sume cca 6,5 milióna Sk, ktorý chceme podať 17.4.2008 priamo na Ministerstvo ŽP v Bratislave.

ČO ĎALEJ?

LESY SR š.p. sú podnikateľský subjekt hospodáriaci so štátnym majetkom. Operačné programy týkajúce sa aj nás detailne spracoval slovenský europoslanec Peter Baco na stránke www.peter.baco.com, kde sa môžeme uchádzať aj o financie z Regionálneho operačného programu napr. na múzeum, revitalizácie parkov, kultúrne pamiatky a pod. V Operačnom programe Konkurencieschopnosť a hospodársky rast sa môžeme pokúsiť o nákup inovatívnych strojových technológií s dlhodobým použitím. Samozrejme je potrebné si vo vnútri podniku nastaviť priority a veľkosť finančných prostriedkov, ktoré dokážeme prefinancovať, a až po obrate prvých financií môžeme začať uvažovať s otvorením ďalších programov. Lúčim sa soborackým pozdravom Lesu a eurofondom zdar. ■

Ing. Jozef Zatlukal je vedúci odborný referent špecialista pre eurofondy, š.p. LESY SR

Jozef Hertz: Srnčia zver

Peter GOGOLA

Po takmer 28 rokoch bola na Slovensku vydaná kniha o našej najrozšírenejšej raticovej zveri „Srnčia zver“. Publikáciu vydal autor Jozef Hertz vo vlastnom náklade. Má 208 strán a takmer 130 farebných obrázkov. Vytlačená je na kriedovom papieri formátu 145 x 210 mm s lepenou väzbou.

Kniha je rozdelená do 10 kapitol: Rozšírenie srnčej zveri, Telesná stavba, Parožie, Sociálny život, Choroby, Príčiny úbytku, Akostné triedy a plánovanie, Kritériá selektívneho odstreľu, Chovateľské prehliadky a určovanie veku. V kapitole Najkvalitnejšie trofeje na svete sú zaznamenané všetky známe trofeje nad 185 bodov CIC. Tabuľka slovenských trofejí nad 150 bodov CIC obsahuje aj jednotlivé parametre bodovaných trofejí. Kniha dáva ucelený prehľad o najrozšírenejšom druhu raticovej zveri u nás. Knihu lektorovali Prof. Ing. Juraj Ciberej, CSc. a Doc. Ing. Pavel Hell, CSc. Je určená predovšetkým poľovníkom, ale i tým, ktorí majú záujem vedieť viac o tomto druhu zveri. ■

KNIHU SI MÔŽETE OBJEDNAŤ NA ADRESE:

Ing. Jozef HERZ, PhD.
956 34 Ostratice 41
alebo na tel. čísle 0905 441 337
e-mail: jherz@azet.sk

LESY pre oddych a dovolenku - LESY pre všetkých Víkend na lesníckej chate

Lucia HANKOVÁ

NA SKOK OD ŽELEZNIČKY

Horskú chatu Sviniarka nájdete vo Veporských vrchoch. Chata je po celkovej rekonštrukcii a ponúka kapacitu sedemnást lôžok, takmer všetky sú na poschodí. Na prízemí je okrem kompletne vybavenej kuchyne, spíčov a toaliet hlavná spoločenská miestnosť s veľkým kozubom. Pri chate je prírodné ohnisko s posedením, pred chatou menšie ihrisko. Sviniarka je vzdialená od obce Čierny Balog – časť Dobroč – iba päť kilometrov.

Tip na výlet: Najväčším lákadlom pre návštevníkov je jedinečný Lesnícky skanzen, ktorý sa nachádza vo Vydrovej doline asi 1 km od obce Čierny Balog – vyvrcholením sezóny je v mesiaci júl organizovaný Deň Stromu. Do skanzenu sa pohodlne dostanete aj Čiernohronskou železničkou, ktorá je taktiež slovenským unikátom. Za spomenutie určite stojí NPR Dobročský prales a Horehronské múzeum v neďalekom Brezne. Milovníci prírody si môžu vychutnať vychádzky turistickými chodníkmi ako aj zber lesných plodov a húb. Lyžiarsky vleč je vzdialený iba 10 km od chaty.

Objednávky pobytov: LESY SR, š. p. Banská Bystrica, Odštepny závod Čierny Balog, www.lesy.sk, 048/619 17 16, 0918 333 408. ■

Chata Sviniarka

Vážený pán Ing. Mičovský,
posielam Vám malú poznámku k článku „Lesník s kniplom“, kde spomínate guľovníčku *Furling*. Bola to zbraň ráže 5,6 x 35 R Vierling – názov vyjadruje pôvodné určenie náboja - štvohlavňové zbrane, štvoráky. Začal sa používať cca od r.1890. Strela vážila 2,5 až 2,7 g, ústová rýchlosť 600 až 800 m.s. Po II. svet. vojne bol postupne vytlačený výkonnejším nábojom 22 ornet.

S pozdravom

Ing. Peter Chytil

Reagujete

Vážený pán kolega Chytil, dakujem za technický postreh, určite zaujme najmä našich poľovníkov. Zároveň prosím čitateľov, ktorí nachádzajú v LESNÍKU podnety a nemajú chuť na dlhé vypisovanie – zareagujte hoci len vetou, dvoma, obohacuje nás to všetkých.

S úctou

Ján Mičovský

Lesné zamestnanie v prvej polovici 20. storočia

Tatiana FIGUROVÁ

Nasledujúce časti nášho rozprávania o lesnom zamestnaní v prvej polovici 20. storočia sa budú venovať spúšťaniu a približovaniu dreva tak, ako ich popísali účastníci dotazníkového prieskumu SNM v Martine v roku 1943. V Štátnom archíve Banská Bystrica sa nachádzajú dotazníky vyplnené sedemnástimi lesnými správami (pre podobnosť názvov niektorých lesných správ uvádzame ich ďalšie pomenovanie v texte): Správou Štátnych lesov Slovenská Ľupča, Správou Štátnych lesov Sv. Ondrej, Správou Štátnych lesov Jasenie v Predajnej (ďalej Jasenie), Správou Štátnych lesov v Hronci, Správou Štátnych lesov Krám, p. Čierny Balog, Správou Štátnych lesov Závadka nad Hronom, Správou Štátnych lesov v Dobroči, Správou Štátnych lesov v Beňuši (ďalej Beňuš), Správou Štátnych lesov Bacúch v Beňuši (ďalej Bacúch), Správou Štátnych lesov Pohorelská Maša, Správou Štátnych lesov Červená Skala, Správou Štátnych lesov v Starých Horách, Správou Štátnych lesov Banská Bystrica a Správou Štátnych lesov Michalová.

V Predajnej napísali, že spúšťanie úžitkového dreva na dolinu sa u nich deje v celých dĺžkach. Celá pracovná skupina pracuje spoločne, pričom vedúci skupiny (faktor) dáva povel (komando) *Hej ma hej*. Deje sa to preto, aby všetci robotníci na toto komando naraz dvíhali alebo ťahali. V Kráme, keď sa drevo dalo do pohybu, používali robotníci na výstrahu slovo *klajhó*. V Štiavničke používali tieto povely pri spúšťaní dreva: *Hejma hó, hó bude, hó drevo, ho hybam, hó ide židom*. Jasenie uviedlo: *Pri spúšťaní dreva poťahujú robotníci capinami. Kmeň, ktorý zbehne na dolinu, zapichne sa tam obyčajne dolným koncom do zeme. Prácu spojenú s vyťahnutím zapichnutého kmeňa a s jeho pripravením, tak, aby ho mohol povozník odvieť na sklad menujú vystierkou. Pri tejto vystierke používajú robotníci capina, a síce spôsobom „fukson“, „pikom“ alebo na „zdvih“.* Keď zapichnutý kmeň do zeme pri jeho vyťahovaní znovu sa do tejto zaboruje, podložia na koniec kmeňa tzv. papuču, po ktorej potom kmeň cez mäkkú pôdu poťahujú. Keď robotníci obracajú kmeň tou stranou hore, ktorou ležal na zemi, menujú to „na marínu“ (marinovať). Keď odťahujú capinami jeden koniec kmeňa doľava alebo doprava, povedia tomu „dajme mu na falubu“ (na falubu). Vystierku opisali aj v Kráme a zároveň uviedli povely, ktoré pri nej i pri uvalovaní dreva požívajú. Velí *parták*, keď sa má drevo posunúť nahor, používa povel *hore vodou*, nadol *dolu vodou*. Keď robotníci dvíhajú drevo *sapínami* a *štipákmi*, musia pracovať v takte, aby zaberali naraz. Pri tom si spievajú *ho hore ho, ho ešte ho*. Keď je kmeň už na mieste, zavolí *parták* slovom *trinást!* Nahromadené drevo, dlhé kmene alebo metrovicu označujú robotníci (nielen) v Kráme slovom *rakás*.

V Beňuši, keď sa za suchého počasia stromy nekázali, *shania sa len zo strmých svahov. Na miernych svahoch sa shánia za mäkkého počasia alebo na snehu. V Dobroči napísali: So sháňaním úžitkového dreva v jaseňi a v zime rúbaného, ktoré sa vo väčšine pripadov hneď aj „vypúšťa“ zo „šlvogu“ (rúbaniska), pokiaľ niet veľa snehu a tento pripad-*

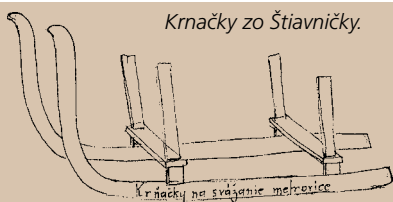
ne nie je prmrznutý na drevo, nie sú tak veľké ťažkosti, nakoľko je zem zamrznutá a drevo sa nezabíja do zeme. Horšie je to so sháňaním úžitkového dreva v letnom období, kedy sa musí využiť vhodného vlhkého počasia, aby sa drevo v krivoľakých dolinkách, v oblúkoch a sparušiskách – mokrych miestach – nezabíjalo, urobia sa na „kiaroch“ „steny“ - odrážky a „sparušiská“ sa „výšvoncujú“ (vydláždia).

Keď sa v Hronci obávali, že guľatina spúšťaná prirodzenými úžlabinkami vyletí z jazdnej dráhy, pomáhali si postavením *základov*. Tie stavali i tam, kde neboli terénne možnosti na udržanie smeru približovania. *Sú obyčajne len po jednej strane jazdnej dráhy, len keď je to potrebné, a môže drevo zo základov opačným smerom vyletieť, postaví sa odrážky i v týchto nebezpečných miestach...používajú sa len na kratšie vzdialenosti, v miestach, kde nielen iného dopravného prostriedka a povozom nedá sa pristúpiť. Výška základov riadi sa dľa nebezpečnosti miesta, kde sú stavané.*

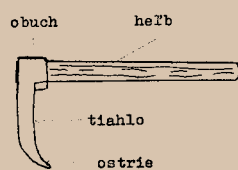
Lesní robotníci používali viaceré spôsobov ako drevo priblížiť do miest, skadiaľ už bol zabezpečený efektívnejší transport k zákazníkovi alebo na píly. Používali sa sane – krnačky, suché alebo vodné šmyky - rizne, ručné približovanie alebo ich kombinácie. V Hronci metrovicu, *ktorá sa nedá od pňa povozom vyvieť, tú krnačkujú alebo rizňujú na sklady, prípadne na miesto povozom pristupné. Veľmi často ale metrovicu najprv krnačkujú, tiež krnohujú k rizňám a potom rizňujú. Na strmých polohách s malou hmotou, kde sa krnohovať nedá a stavba rizni nie je rentabilná, „metrovicu“ bakajú, t. j. polená ručne hádžu po svahu dolu. Ako napísali v Beňuši: Robotník polená hádže „na bak“. Dodali, že krnačkář má na obuvi pripevnené „podkovice“, aby sa mohol vzpierať, žeby sa nešmykal.*

Samostatnú a veľmi zaujímavú časť tvoria v dotazníkoch opisy a kresby používaných šmykov. O nich však až nabadúce. ■

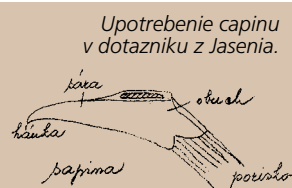
Tatiana Figurová
Lesnícke a drevárske múzeum Zvolen

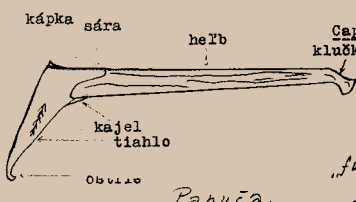
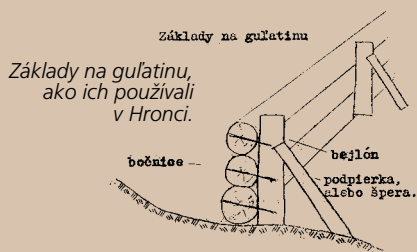
Sapiny, tak, ako ich nakreslili v Závadke a v Dobroči.

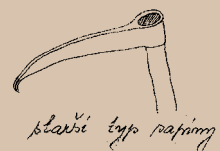
Capín: Užíva sa pri sháňaní, obracaní, ťažení, geľbovaní a nakladaní úžitk. dreva. Dnes už len zriedka.

Upotrebenie capinu v dotazníku z Jasenia.

Capín marmárošký: Užíva sa ako "civil" lenže má viac predno:

O akvaristovi Ing. Jozefovi ŘEZANKOVI Stará láska nehrdzavie

Jozef MARKO

Už ako malý chlapec bol vďaka svojmu otcovi fascinovaný prírodou. Nevynechal jedinou príležitosť ísť s otcom do lesa. Ešte radšej chodieval do ZOO. Podľa vlastných slov mal to šťastie, že starí rodičia žili na vidieku a chovali rôzne hospodárske zvieratá. K ich chovu tak získal silný vzťah. Už ako päťročný začal s pokusným chovom malej ozdobnej sliepky, ktorú si doviezol od starej mamy. S rodičmi býval v Banskej Bystrici - v paneláku na 9. poschodí, takže chovateľské aktivity musel dočasne prerušiť. Osemročný u bratrancov videl prvý raz okrem ZOO väčšie akvárium s rôznymi rybkami. „Nemohol som od nich odtrhnúť oči. Netrvalo dlho a doniesol som si domov moje prvé akvárium. Bola to sedemlitrová celoliata elementka, do ktorej som si umiestnil nejaké gupky a mečovky. Čoskoro som sa dočkal prvých prírastkov, čo si vynútilo rozšírenie chovnej „základne“ o niekoľko zaváraninových pohárov. Keď už nebolo v mojej izbe kam dávať ďalšie poháre, moja mama rezignovala a dovolila mi kúpiť si väčšie - asi 70-litrové akvárium. Chovateľské prírastky som však nemal kde umiestniť a tak sa situácia opakovala, až kým som nemal v izbe asi desať akvárií,“ usmieva sa pri spomienke na svoje začiatky Ing. Jozef Řezanka z Odboru kontroly na generálnom riaditeľstve š.p. LESY SR.

V roku 1980 prekročilo množstvo akvárií v byte Řezankovcov únosnú mieru.

A tak si náš súčasný kolega ešte ako chlapec spolu s kamarátom prenajali v paneláku nevyužívanú práčovňu, kde si zriadili chovňu. „Čo do počtu akvárií a počtu cho-

Koiskalar

vaných rýb to bol asi môj akvaristický vrchol. V približne 20 akváriách s objemom cca 3000 litrov sme chovali vyše 50 druhov akváriových rýb. Väčšinu z nich sme aj rozmnožovali, odchovávali a následne predávali do akvaristických predajní. V tomto čase sa na trhu neustále objavovali nové druhy akvarijných rýb, čo bola pre nás výzva. Mnohé novinky sa nám aj podarilo rozmnožiť a rozšíriť ich medzi akvaristami,“ pokračuje v spomienkach Ing. Řezanka.

ZLATÝ VEK A OTVORENIE HRANÍC

Za zlatý vek organizovanej akvaristiky na Slovensku považuje druhú polovicu 80-tych rokov. Mnohé základné akvaristické organizácie Slovenského zväzu chovateľov vtedy združovali niekoľko stoviek akvaristov, ktorí organizovali rôzne výstavy, akvaristické zájazdy do zahraničia spojené s nákupmi nových rýb, krmív a akvaristickej techniky. Po roku 1989 došlo k organizovanej akvaristike k výrazným zmenám. Ľudia sa začali viacej venovať podnikaniu a svojej práci a keďže zároveň s tým začali narastať výrazne ceny energií, vody aj krmív, došlo k útlmu chovateľských aktivít. Mnohí členovia ukončili svoju činnosť a niektoré organizácie úplne zanikli. „Nová doba však priniesla aj pozitívne zmeny. Viacero priateľov si otvorilo vlastné akvaristické predajne. Otvorením hraníc sa výrazne rozšíril sortiment akvarijných rýb a techniky. Vzniklo niekoľko veľkoprodukčných chovných rýb, nakoľko produkovanie rybiček v malom bolo nerentabilné. Rozmach zaznamenala hlavne produkcia rybiček v Českej republike, ktorá sa v tom čase dostala v produkcii rýb popri najväčších ázijských producentoch na 3. miesto na svete.“

Podľa Ing. Řezanku otvorenie hraníc prinieslo aj nové kontakty s chovateľmi v zahraničí. Slovenský zväz chovateľov sa stal členom viacerých medzinárodných organizácií medzi inými aj IKGH (Internationales Kuratorium Guppy Hochcucht). Pod záštitou tejto organizácie sa konal každoročne seriál majstrovstiev

Európy gupiek (Poecilia reticulata). „Genetická variabilita tohto druhu je tak veľká, že v pomerne krátkom čase sa dá vyšľachtiť nespočetné množstvo farebných a tvarových foriem, takže človek zakrátko videl výsledky svojho snaženia. V tomto čase som stal aj medzinárodným posudzovateľom, ako rozhodca som sa zúčastnil výstav na Slovensku, v Čechách, Poľsku a Rakúsku. V období rokov 1996-2002 som sa ako súťažiaci zúčastnil viacerých medzinárodných výstav so striedavými úspechmi,“ hovorí Ing. Řezanka. Množstvo trofejí a ocenení v jeho kancelárii, teda aspoň časť z nich, ktoré sa mu do nej zmestili, svedčí o tom, že tých úspechov bolo nepomerne viac ako neúspechov. Diplomy a poháre za prvé miesta z výstav a súťaží konaných vo viacerých európskych mestách sú dôkazom toho, že úspechy Ing. Řezanku neboli hocjaké.

UŽ LEN JEDNO AKVÁRIUM PRE POTEŠENIE

Preto trochu zaskočí v jeho rozprávaní rozhodnutie, že po presťahovaní sa do nového domu v roku 2003 sa dočasne prestane venovať svojej záľube z rodinných dôvodov. Dočasnosť podľa neho vyplýva predovšetkým z finančných dôvodov, spojených s cenou energií a vody. Tá dočasnosť trvá vlastne až dodnes. „Dnes mám v prevádzke len jedno 70-litrové akvárium. Pre potešenie. Na akvaristiku som však nezanevrel a nikdy nezanevriem. Občas s kamarátmi navštívim pre inšpiráciu akvaristické výstavy doma alebo v Čechách. V súčasnej dobe sa ako člen prípravného výboru spolupodieľam na príprave jedného súťažného kola majstrovstiev Európy gupiek a bojovník ktoré naša základná organizácia organizuje v dňoch 17.- 20. 5. 2008 v Banskej Bystrici. Týmto by som zároveň aj pozval všetkých záujemcov na toto podujatie,“ dodáva optimisticky Ing. Řezanka. Veď viete, ako sa zvykne hovoriť: Stará láska nehrdzavie. A nemusí pritom ako v prípade obľúbených akvarijných rybičiek Ing. Řezanku povedať jediné slovo. ■

Časť akvaristických trofejí Ing. Řezanku

Vážení zákazníci firma SloVLADA pripravila pre Vás súťaž. Od 1.2.2008 pri kúpe terénneho vozidla LADA NIVA za akciovú cenu 50 nových zaregistrovaných majiteľov vozidla LADA NIVA automaticky postúpi do žrebovania, v ktorom môžu získať osobný automobil KALINA Sedan.

LADA NIVA 4x4 si teraz môžete kúpiť už od **299 999** Sk s DPH*
Navyše vaše nové auto môžete mať už od **61 855** Sk s DPH pri financovaní prostredníctvom ISTROLEASING.

* 3% zľava pre poľovníkov a rybárov

Jar plná lásky

LADA Kalina si teraz môžete kúpiť už od **224 900** Sk s DPH.
Navyše vaše nové auto môžete mať už od **44 980** Sk s DPH pri financovaní prostredníctvom ISTROLEASING.

Bratislava, 02/ 62 52 08 91 • Zvolen, 045/ 53 21 611 • Kriváň, 045/ 564 92 40 • Martin, 043/ 42 24 255 •
Zlaté Moravce, 037/ 64 25 841 • Michalovce, 056/ 64 95 770 • Považská Bystrica, 042/ 43 26 577 •
Štúrovo, 036/ 75 23 974 • Banská Bystrica, 048/ 42 85 555 • Liptovský Mikuláš, 044/ 55 22 047 •
Nové Zámky, 035/ 64 00 124 • Budmerice, 033/ 64 48 401 • Kysucké Nové Mesto, 041/ 421 15 90 •
Žilina, 041/ 72 47 301 • Humenné, 057/ 788 27 11 • Košice, 055/ 69 92 197 • Smežany, 053/ 44 33 654 •
Trnava, 033/ 55 45 096 • Nitra, 037/ 652 04 64 •

Každý z nás je komunikátor!

Jozef MARKO

Zdá sa, že si to musíme opakovať znova a znova: Každý z nás, od generálneho riaditeľa až po lesníka na lesnom obvode, alebo ak chcete aj naopak, od pracovníkov lesníckej prevádzky až po lesnícku generalitu, všetci sme komunikátori. Pritom nemám na mysli iba priamu komunikáciu s novinármi. Vôbec nie! Všetci sme tí, ktorí reprezentujú lesnícky stav. Navyše, vďaka zeleným lesníckym uniformám alebo terénnemu oblečeniu sme stále ľahko identifikovateľní, takže s verejnosťou komunikujeme aj vtedy, keď nevidíme, ale sme videní. Komunikujeme aj tým, ako gestikulujeme, ako sa tvárim, ako reagujeme na rôzne podnety.

Ale ostane bez štipky navyty pri verbálnej komunikácii. Pri jej obsahu i forme. Deň pred otvorením Lesníckych dní 2008 publikoval mienkotvorný denník článok z blogu pána Ledeckého nazvaný Pre štát je všetko štátne. Už titulok nevestil nič dobré. Článok bol o tom, že v malej obci, v ktorej žije jeho autor, sa štátne lesy rozhodli vyrúbať časť lesa. Pán Ledecký bol presvedčený, že niekoľko stromov vyrúbali aj na cudzom. Objednal geodetov a dal zamerať hranicu štátneho a neštátneho. Výsledok bol taký, že šestnásť stromov vyrúbali štátne lesy na cudzom pozemku neoprávnene. Stáva sa. Kto robí, robí aj chyby. Ale chyba, na ktorú chcem upozorniť, sa stala inde. Čítujem z článku: „Zavolať som lesníkovi, čo má náš kataster. Neisto pripustil, že

sa to mohlo stať. Vraj načo rozmazávam takú maličkosť. Oni tu musia premerať cez GPS, až tak sa to začne riešiť. Oni mne nemôžu veriť, ani nemusia... Oni sú predsa páni lesa! Po viac ako mesiaci mi zavolať tento lesník, že to drevo oni asi ani nevyrezali, iba ho možno niekto cudzí ukradol. Dobré to majú vymyslené, dobre im to funguje. Chlapci zo Štátnych lesov to pichnú asi na Rómov.“ Koniec citátu vyložene negatívneho a navyše relatívne rozsiahleho článku.

A pritom stačilo tak málo a jeho autor by ho určite takto nenapísal. Som presvedčený, že nemusím uviesť ani riadok, ani slovo o tom, ako mal zareagovať náš nemenovaný kolega, po ktorého identite nemá zmysel pátrať, i keď by si to zasľúžil. Jeho alibistická hra na skrývku, ľahostajnosť, nie - vyložené lajdáctvo v komunikácii spôsobilo, že bez toho, aby hovoril na kameru alebo mal pred ústami diktafón, zapríčinil negatívnu publicitu nie seba, ale nám všetkým! Pritom všetci ako jeden neustále zdôrazňujeme, že musíme a chceme prostredníctvom masmédií zmeniť doterajší negatívny obraz lesníkov vo vedomí verejnosti. Nepodariť sa nám to, ak všetci ako jeden nebudeme o tom len deklaratívne hovoriť, ale budeme vnútorne cítiť, stotožníme sa s tým, že každý z nás lesníkov je zároveň lesníckym komunikátorom. Vždy a všade. Stačí predsa tak málo. Stačí byť iba slušným človekom. ■

Prečo mám rád les

Peter Novák – Šarkan

moderátor a líder skupiny Žena z lesoparku

Vyrastal som v malom mestečku Tlmače, kde sme les mali len pár metrov za domom. Ako každá partia malých chalanov sme mali v lese bunkre, kde prebiehali súboje kovbojov, indiánov, lupičov, policajtov... S mojím otcom, ktorý bol poľovník, sme zase často chodievali na hriby. Keďže on poznal horu a les ako vlastnú dľaň, ak rástli hriby, chodili sme ich vlastne „oberať“. Vždy ma učil, ako les vnímať, ako sa v ňom orientovať, ako sa v ňom správať. Musím povedať, že aj dnes, aj keď bývam v Bratislave, pokiaľ sa naskytne príležitosť, vždy rád vyrazím na chatu - čím je hlbšie v lese, tým lepšie. Možno to bude znieť ako fráza, ale doslova cítim ako sa nabíjam a čistím. Vôňa lesa, farba a ticho, ktoré v meste nie je... Úplne inak tam plynie čas a spoločnosť pomaly a nehybne rastúcich stromov mi pomáha triediť si poradie dôležitosti vecí v mojej hlave. ■

vo aj v Hornojeleneckej doline, kde nám stihol pošepnúť – urobili ste mi obrovskú radosť.....“

Je to však presne naopak, majstre! Obrovskú radosť ste urobili Vy nám. Vlčie diery, no ani my lesníci na Váš historický návrat po šesťdesiatych rokoch nezabudneme. Vďaka, Majstre! ■

Nehnevajme sa

Ján MIČOVSKÝ

Keď asi pre mesiacom posielal generálny riaditeľ Jozef Mindáš osobné pozvanie majstrovi Ladislavovi Chudíkovi, šanca, že tento v skutku národný herec zavíta na otvorenie Lesníckeho náučného chodníka Jozefa Dekreta Matejovie na Staré Hory nebola veľká. Stal sa však malý zázrak a pán Chudík sa spolu s manželkou rozhodli pozvanie prijať. O otvorení chodníka informujeme inom mieste, tu si všimneme len jeden detail.

Súčasnou chodníka, ktorého zastávky sú festivalovou prehlíadkou pozoruhodnosti slovenskej krajiny bola lokalita, kde sa v roku 1948 natáčali slávne Bielikove

Vlčie diery. Jedným z hlavných aktérom filmu bol aj Ladislav Chudík, preto to pozvanie. Pri Vlčích dierach odhalil informačnú tabuľu, odtlačil do betónu na pamätnej skale svoju dľaň a zaspomínal. Hovoril aj o tom, ako ho teší, že lesníci nezabúdajú ani na kultúrne hodnoty krajiny, ktorú spravujú. To, že si túto pasáž nevybrala pre svoje podrobné spravodajstvo ani jedna z troch prítomných televízií sa dalo pochopiť – Chudík rozprával zaujímavu a redaktori nemohli pri najlepšej vôli dať do vysielania všetko. Avšak to, že dve z troch televízií vo svojej hlavnej večernej relácii venovali Vlčím dieram mimoriadnu pozornosť bez toho, aby čo len slovom spomenuli lesníkov a ich chodník, to už trochu zamrzelo. Nehnevajme sa však preto na nich. Náučné chodníky nebudujeme pre televízne spoločnosti, ale predovšetkým pre ľudí. A tí začínajú našu vytrvalú aktivitu prijímať. To je podstatné. A podstatné je aj to, že skromný veľký človek Ladislav Chudík našej práci rozumie. Dal nám to najavo už viac krát na Dni stromu, dal nám to naj-

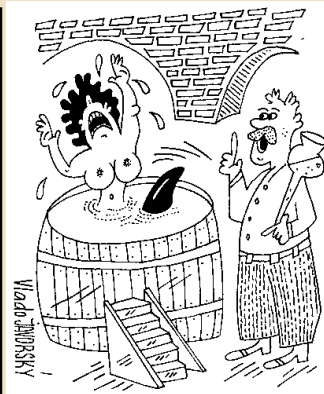
Uveríte?

Lesnícke a drevárske múzeum pripravilo výstavu fotografií Cesty dreva. Vystavené fotografie boli hodnotené porotou. Víťazný snímok z tvorby amatérskeho fotografa a vodiča kamiónu Fera Tarabu s názvom „Varúúúj!“ zachytil dramatický okamih. Cenu si víťaz prevezme po prepustení z nemocnice do domáceho ošetrovania. ■

Rubriku pripravuje: **Ferko Tárarjko**

	slovenský spisovateľ	začiatok tajničky	mesto na Morave	pozyva	americký vojak	nočný vták	biblický vrch												
tajne chystala (kníž.)																			
nepriemeranosť																			
búšila, praštila																			
popredná										značka erbia vône									
kórejská automobilka						myrtovitá rastlina mesto v Česku					značka ródia	značka lyží	2. časť tajničky	člen sekty naháčov					
značka oerstedu			značka kryptónu čes. žensk. meno				stužka na lemy značka neónu												
Pomôcky: aka, lca, ANSI, mezo	aténsky politik kód O-mánu																		
podvediem																			
Ženské meno (22. 7.)																			
Pomôcky: pair, tresna	čes. mužské meno oddelil sa vo vode																		
citovoslovec žiafu			velikáni atóm s i-ným počt. neutróvov																
rímske číslo 601						konzumuje veľké kusy chleba													
predpona (stred)																			
chemický prvok																			
tyrani																			
somár																			
listnaté stromy																			

Sliepka z Očovej zniesla päťkilové vajce. Redaktori zo všetkých ústredných deníkov sa prišli pozrieť na tento zázrak.

- Ako si to dokázala? - pýtajú sa redaktori sliepky.

- Len som si čupla, potlačila a bolo. - hovorí sliepka.

- A kým sú tvoje plány do budúcnosti? - pýtajú sa redaktori.

- Zniesť osemkilové vajce.

Redaktori vedeli, že k veci treba aj kohúta a tak požiadali o rozhovor aj jeho.

- Ako ideš na to? - pýtajú sa ho redaktori.

- Skočim na ňu, zatrasiem sa a je to.

- A tvoje plány do budúcnosti?

- Rozbiť pštrossovi papuľu. - plánuje kohút.

Blondínka čaká na autobusovej zastávke. Fero z druhej strany cesty na ňu volá: - Slečna, ten autobus premáva len vo sviatok!

- Veď ja mám dnes meniny!

Veverička sedí na strome a lúska oriešky. Rozlúskne prvý - strieborné šaty. Rozlúskne druhý - zlaté šaty. Rozlúskne tretí - svadobné šaty. Veverka sa rozpláče, schúli sa na vetvičku a vzlyká: „Ja sa kvôli tej poondiatej rozprávke asi nenažerem!“

Zobrali sa vlk, zajac, líška a medveď, že si zahrajú karty. Zasadli si, zamiešali, rozdali a medveď vraví:

- Upozorňujem, že keď bude niekto podvádzat', dostane po papuli... Opakujem: dostane riadnu pecku po tej hnusnej, dlhej, ryšavej papuli!

Manželka vraví lesníkovi:

- Dnes mi nestačili peniaze, preto som sa zastavila u vás na lesnej správe a keďže si nebol v kancelárii, vzala som ti z kabáta stovku.

- Nič sa nestalo, drahá. Už vyššie mesiaca pracujem v druhej kancelárii.

Ide si takto ježko po lese a vidí ako na strome visí zajac. Kričí na neho:

- Zajac, čo to robíš?

- Vidíš, kamarát ježko, život ma omrzelo! Obesil som sa!

- A prečo si sa na ňu zavesil?

- Vari som sa mal zavesiť za krk? Veď by som sa zadusil!!

V krčme

„Očúvaj Fero, koľko by si dal za moju ženu?“

„Ani halier.“

„Platí, je tvoja.“

Tajnička krížovky z aprílového vydania Lesníka znie: „...**su-sedov, ktorým som povedala, že ideme na dovolenku na Bahamy**“. Z úspešných lúštitelov sme tentokrát vyžrebovali **Alexandru Šimurkovú z Prievidze**. Víťazke blahoželáme a posielame jej publikáciu Lesy a ľudia.

redakcia

Filokartia

História pohľadnice (záverečná časť)

Pohľadnice sú dôkazom, že dejiny sa odohrávajú nielen v čase, ale aj priestore. Hoci ich zbieranie je doposiaľ doménou súkromného záujmu, cenné filokartické zbierky majú aj viaceré múzeá a galérie.

V poslednom období možno sledovať aj dokumentovanie literatúry faktu dobovými zábermi, zachovanými práve vďaka pohľadniciam. V mnohých prípadoch ide o unikátne zábery. Aj dnes sa občas objavujú „úzkoprofilové“ vydania. Obmedzená séria niekoľkých sto kusov býva k dispozícii len v deň vydania a pre zberateľa je takáto pohľadnica len ťažko získateľná. Treba ale uviesť, že špeciálne série nie sú zmyslom výroby pohľadníc. Tento drobný kúsok papiera slúži predovšetkým ako masové komunikačné médium, ktorého obľubu zatiaľ nepotlačil ani nástup rýchlejších a lacnejších, avšak menej osobných e-mailov.

Text: **Vladimír Turčan**
(Pamiatky a múzeá 3/2003)

V seriáli o filokartii nám ako zdroj vyobrazení historických pohľadníc s námetmi poľovníctva, lovu a zveri poslúžila publikácia LOVU ZDAR! Pohľadnice pochádzajú zo zbierky Ing. Jiřího Dorta. Knihu v roku 2006 vydalo nakladateľstvo Lesnická práce. Reprodukcie publikujeme s láskavým súhlasom vydavateľa.

Zájemci o publikáciu si ju môžu objednať na adrese:

LEŠTÁCHOVO KNÍHKUPECTVO
Námestie SNP č. 4
96001 Zvolen

Poľovnícky receptár

Kotlety z diviaka na cesnaku

(rozpis pre 4 osoby)

Suroviny:

4 kotlety, cesnak, soľ, 5 dkg mas-ti, rasca

Príprava:

Z odblaného a tuku zbaveného chrbta nakrájame kotlety, ktoré dobre naklepeme a trochu po jednej strane natrieme cesnakom rozotreným so soľou na kašičku. Druhú stranu len osolíme a kotlety tak necháme stáť asi hodinu. Potom ich dáme na horúcu masť po oboch stranách opražíme, podlejeme horúcou vodou, trochu posypeme rascou a udusíme do mäkka. Podávame k nim zemiaky alebo dusenú ryžu, praženú krupicu a zeleninový šalát.

Dobrú chuť! ■

Puzzle „Srnka Trnka a králik Mišo“

Vystrihni a poskladaj obrázok srnky a králika. Vymysli, o čom sa zvieratká rozprávajú a rozhovor mi pošli. Najvtipnejší zvierací rozhovor uverejníme a víťazovi pošleme odmenu.

A čo si mu povedala?

Pýtal sa na teba vlk!

Že tu už nebývaš.

**Ahoj kamaráti,
pošlite mi správne
odpovede. Jedného
riešiteľa odmením
darčekom.**

Za vtipnú odpoveď posielam odmenu – lesnícke pesko a hlavolam Múdry povrázok – môjmu kamarátovi Jankovi Pružincovi z Ilavy.

Ahoj a dovidenia nabudúce!

Vaša veverička Ryška

Kalendár podujatí

13. – 15. máj

PRACOVNÉ STRETNUTIE FOREST COMMUNICATORS NETWORK

Bilbao, Španielsko

21.5. - 25.máj

NATURA VIVA 2008

14. mezinárodná výstava pre poľovníkov, rybárov a včelárov

Lysá nad Labem - Výstavišťa, Česká republika

23. máj

FUTBALOVÝ TURNAJ š.p. LESY SR „O putovný pohár generálneho riaditeľa LSR“

I. ročník tenisového turnaja o pohár riaditeľa OZ Rimavská Sobota

športový areál ŠK TEMPUS Rimavská Sobota

7. jún

OSLAVY 90. VÝROČIA VZNIKU LESNÉHO ZÁVODU V ŠAŠTÍNE

Rekreačné zariadenie Gazárka, OZ Šaštín

11. – 13. jún

FOREXPO 2008

Lesnícky veľtrh

Bordeaux, Francúzsko

Životné jubileá

MÁJ 2008

50 rokov

Tibor Studený, nar. 21. 5. 1958, vedúci LO, LS Plášťovce – OZ Levice

Ing. Ctibor Határ, nar. 7. 5. 1958, riaditeľ OZ – OZ Topoľčianky

Jaroslav Gocman, nar. 18. 5. 1958, vedúci LO, LS Púchov – OZ Považská Bystrica

Ing. Elena Kubičková, nar. 9. 5. 1958, vedúca ekonomiky – OZ Žilina

Ing. Ján Ďurec, nar. 14. 5. 1958, vedúci ekonomiky – OZ Čadca

Ing. Oto Fehér, nar. 12. 5. 1958, vedúci lesníckej výroby – OZ Rožňava

Ing. Anna Drančáková, nar. 29. 5. 1958, technik, LS Medzilaborce – OZ Vranov

Ing. Jaroslav Holiga, nar. 6. 5. 1958, obchodný riaditeľ – GR BB

Ing. Alojz Psotka, nar. 30. 5. 1958, VORŠ – marketingová komunikácia – GR BB

60 rokov

Milan Fabulec, nar. 11. 5. 1948, technik, LS Nitra – OZ Palárikovo

Stanislav Považan, nar. 2. 5. 1948, vedúci LO, LS Turčianske Teplice – OZ Žilina

Dušan Lehotský, nar. 15. 5. 1948, pestovateľ, LS Malužiná – OZ Liptovský Hrádok

Ing. Helena Turská

Združená stredná škola drevárska Zvolen v spolupráci s inštitúciou LESY Slovenskej republiky, š.p., stredisko Lesnícke a drevárske múzeum Zvolen

Vás srdečne pozýva na otvorenie výstavy maturitných prác študentov študijných odborov:

-tvorba nábytku a interiéru
-výroba hudobných nástrojov
-drevárstvo a nábytkárstvo

dňa 20. 5. 2008 o 17:00 hod. do priestorov Lesníckeho a drevárskeho múzea vo Zvolene - Námestie SNP 51
Výstava potrvá od 21. 5. do 8. 6. 2008

Levické poľovnícke dni

Peter GOGOLA

V apríli sa po trinásty krát uskutočnili Levické poľovnícke dni. Toto podujatie sa roky svojej existencie stalo významným medzinárodným stretnutím poľovníckych špecialistov strednej Európy. V tomto roku sa uskutočnili pod záštitou prezidenta Slovenskej republiky Ivana Gašparoviča a ministerky pôdohospodárstva Zdenky Kramplovej.

Pre návštevníkov Levických poľovníckych dní bol už tradične pripravený vskutku bohatý program: prehliadka najlepších videofilmov z festivalu „Hubertlov – Levice 2008“, vyhlásenie výsledkov detskej výtvarnej súťaže, poľovnícko - ochrannárska výstava „Príroda okolo nás“, chovateľská prehliadka trofejí, výstava medailových trofejí, výstava živočíchov a zveri vodných, lesných a poľných biotopov, výstava osív a sadív pre zlepšenie životného prostredia zveri a predaj poľovníckej literatúry, odevov, výstroja, vábničiek, keramiky, skla a videofilmov.

V sobotu 12. apríla sa uskutočnil odborný seminár na tému „Miesto poľovníctva spoločnosti, poľovnícka legislatíva, etika a kultúra“. Na seminári vystúpili poprední odborníci na problematiku poľovníctva zo Slovenska, Českej republiky, Rakúska, Nemecka, Bulharska a Maďarska. Na seminári sa zúčastnil aj prezident CIC Dieter Schramm z Rakúska.

V nedeľu 13. apríla sa v areáli Levického hradu a priľahlého parku uskutočnilo podujatie pre deti i dospelých „Deti a poľovníci pod hradom“. Lesníci a poľovníci pripravili pre širokú verejnosť bohatý program zážitkových hier. Návštevníci mali možnosť zhladiť ukážky práce sokoliarov a kynológov, vypočuť si hru na lesný roh i vábenie lesnej zveri pomocou vábničiek, zúčastniť sa rôznych hier a súťaží.

foto: Ján Súkup

Zdenka Kramplová a Dieter Schramm

